

Kristo Kpilala Ban Tom Kpilala

¹ Kegyia Teyofilose, man Luka ne nmarase na tone kei mee yelee neŋ. Me tone gyaŋgbate keŋ man ne, ma wola abɔɔ ŋan pou Yesu be yee na ŋan ɔ ba wolo deban keŋ ɔ be fi ɔ tom aseɛ,

² mo kelii wee keŋ Wurubuaɛ ba mo e lan adido ne. Pe Wurubuaɛ ka mo Yesu gyu adido ne, Wurubuaɛ felin ŋon tɛɛwɔ ŋon Yesu dɔɔ wola ɔ kpilala ban ɔ ba lese ne tom keŋ baa yee.

³ Yesu Kristo ka yen wole weeya sɔŋola man ne, ɔ lese ɔ wose wola ɔ kaseela ban agbaatee agbaatee lee gbɛeneŋ burum man wola nyi ɔ delena, keŋ nyi ŋolo be tale lee ka aŋmaareŋ ya. Be naa e na be sia, te ɔ kolosiwɔ fa wɔ lee Wurubuaɛ gyoorobiiri keŋ wose man.

⁴ Ba kekyaa man ne, wee daale ɔ faree ɔ kaseela ban nyi “E na lee Gyerusalem donɔɔ man ya, mɔna e kyaa botɔɔ daa kpene keŋ me kya be yako see nyi waa fa ŋon ne.” Me wulaa yako ŋon ka wose man nombia nyi,

⁵ lon te Gyɔn moowɔ sɔ ŋon Wurubuaɛ lon, mɔna weeya akalansɛɛ ŋaale wole na Wurubuaɛ waa mo ɔ felin ŋon bo sɔ ŋon Wurubuaɛ lon.

Yesu adido kegyu

Maake 16:19-20; Luka 24:50-53

⁶ Deban ken Yesu na ɔ kpilala ban be yilaa ne te be boose e nyiaa, “De Gbenḡyoo, mena dɔɔ nenɛɛ n ka besena gyoori ken fa Iseraetena?”

⁷ Botɔɔ te Yesu tiranɔɔ fa wɔ nyi, “Ka te yɛɛ kpene ken nyi ε ka gyenḡ deban ken ya, nawolo nyi deban ken na wee ken mena nombii kei gyae ke kɔn dɔɔ, kyae me kya gyan. ɔ donḡ dɔɔ te ɔ see ḡa.

⁸ Mɔna deban ken Wurubuarɛ waa mo ɔ felin ḡon do ε man nɛ, ε ke nyinḡ donḡ. Na ε ka bese ma adansɛɛtena Gyerusalem donɔɔ man, na Gyudia na Samaria tɛɛlese pou dɔɔ mo kelii tɛɛle pou ɔto.”

⁹ ɔ kekolosi kenḡa pou tanḡ na, te Wurubuarɛ mo e lanḡ adido be popou siaman ka gyoo ḡoma man. Mena dɔɔ ba te naa e bela ya.

¹⁰ Be ka senḡ botɔɔ be sɛɛ bɛɛ kɛɛ adido fee nɛ, karatetee na tewulɛɛ bala baale senḡɛɛ laa ba yenanḡ na ba doona abɔɔ wolomɛɛ.

¹¹ Te be boose Yesu kpilala ban nyi, “Galeliatena, weera te ε senḡɛɛ ε ne kɛɛ adido fee mena? Yesu kei, ḡon Wurubuarɛ ba mo e lee ε gyan lanḡ adido nɛ, mena ke te waa bese kɔn ḡgba mena ken ε be naa e ɔ ne gyu adido nɛ.”

Ba lese Matiase nyi waa kyaa Gyudase nawɔɔ man

¹² Te ɔ kpilala ban besewɔ lee oliifi bula ken dɔɔ kɔnḡ Gyerusalem. Lee botɔɔ kɔnḡ Gyerusalem donɔɔ kenḡ man benaa na dɔnḡa. Gyae ke yɛɛ ḡgba wɔɔ ḡmeesenḡ sao na kufu nɛ.

¹³ Ba ke kɔnḡ kaa gyoo Gyerusalem donɔɔ kenḡ man nɛ, te ba gyenḡawɔ gyu abansoro deni be dɛɛkyae kenḡ man. Balanḡ banḡ be kyaa botɔɔ

yena, Pita na Gyɔn na Anderiase na Filipino na Tomase na Batolomeo na Mateo na Alfeose bu Gyemisi na Simɔn nɔn ɔ ne gyae ɔ balan nideli ne, na Gyemisi bu Gyudase.

¹⁴ Be popou na ala baale na Yesu ɔ naa Mɛere, na Yesu ɔ naabia ne yɛɛ na nɔɔdokolon yilaa fane deban kamase.

¹⁵ Wee daale balan ban bɔɔ lɛɛ Yesu di ne kaa yilaawɔ, na baa yɛɛ nɔɔba balan sɔnɔnɔn na balan sao ne (120). Botɔɔ te Pita korowɔ sen yako wɔ nyiaa,

¹⁶ “Me tebia, nombia nɔn Wurubuare nombia be yako see lee Gyudase wose man ne, kaboena nyi ne dɛɛ ken mena. Gyudase kei wose man te gyoo Defidi yakowɔ see nyiaa, nɔn ne gyae la waa ta balan ban baa gyu ke kyan Yesu ne siaman.”

¹⁷ Nafɔ na Gyudase kei kpue de man, nawolo nyi Yesu lese na nɔn mɔ nyi waa kpu na daa na dɛɛ yɛɛ tom kei.

¹⁸ Kɔba ken nɔn Gyudase be nyim lee ɔ nombiakumɛɛ ken keyɛɛ man ne, te ɔ moowɔ lɛɛ tɛɛle. Tɛɛle kenan man te ɔ yalawɔ te ɔ tɔɔ bɛɛwɔ te ɔ loobia pou leewɔ.

¹⁹ Balan ban pou be kyaa Gyerusalem donɔɔ man ne nyii mena nombii kei, mena dɔɔ ba doo botɔɔ yele be dɛɛ dei man nyi Akɛledama, ken nawolo nyi Fatabo tɛɛle.

²⁰ Gyoo Defidi yako Gyudase wose man nombia Wurubuare Nɔɔnɛn tɔne ken man nyi, “ɔ dekanalan dɛɛ doo yakaa ken nɔlo na kyaa ke man ya.”

ɔ besewɔ yako nyi,

“Walan wole waa kyaa o nawoo man na waa yee o tom.”

21-22 “Mena doo kaboena nyi nolo waa kyaa o nawoo man kpu na daa, na dee di de Gbenjyoo Yesu kefon lee yen man ken adanse. Kaboena nyi walan nonan waa yee walan non na o kpu na daa deban ken pou daa na de Gbenjyoo Yesu ne gyu dee kon, lee deban ken Gyon be so e Wurubuaere lon kelii deban ken Wurubuaere ba mo e lee de gyan gyu adido ne.”

23 Mena doo ba lese Gyosefo non bee baake e nyi Basabase yaa Gyustuse ne na Matiase.

24 Te be fanewo nyi, “De Gbenjyoo, nyan gyena na walan kamase konoo man. Mena doo wola daa tewulee bala kewo man non n ba lese nyi waa yee Yesu kpilale,

25 na waa kyaa Gyudase non o be tina o tom yela te o be lam gyu botoo ken kaboena e ne nawoo man.”

26 Mena doo be loo boe, te boe ken yalawo Matiase yele doo. Kei nawolo nyi non te Wurubuaere lesewo, te ba moo e kpu Yesu kpilala kufu daale ban man.

2

Wurubuaere felin non kekon

1 Gyudatena wee dinaa ken bee baake ke nyi Pentekosite ken kelii ne, ban pou boo lee Kristo Yesu di ne ke yilaawo debodokolon.

2 Karatete dokolon te be nyii nkan daale lee adido ngba felin dinaa daale ne gyoo la ne, te ke kaa lee dekpanalan ken man be kyaa ne pou.

³ Botoo te be naa kolo ngba boalan laakemse ne, te ne yaaseewo kaa gyakaa walan kamase nyee doo.

⁴ Te Wurubuarɛ moo o felin non do be popou man, te be fiasɛɛ beɛ kolosi deise kpookpoo ngba mena ken Wurubuarɛ felin non be fa wo ne.

⁵ Deban kenan na Gyudatena ban bee yee Wurubuarɛ te boo lee tɛele kei doo pou ne, kyaa Gyerusalem donoo ken man.

⁶ Be kenyii mena nkan kei ne, te balan burum kaa yilaawo. Balan ban pou wose yɛna wo nawolo nyi walan kamase nyiiwo ngba bee kolosi o deɛ dei ne.

⁷ Yɛɛ wo gyakolon te be boose donɔa nyiaa, balan anekolosen kewo pou te yɛɛ Galeliatenawo yee?

⁸ Te weera de man walan kamase ne nyii bee kolosi non gbagba o deɛ dei?

⁹ De popou lee tɛelese kpookpoo doo. De man baale lee Patia na Media na Elam te baale mo lee Mesopotamia na Gyudia na Kapadosia, te baale mo lee Pontuse na Esia.

¹⁰ Baale lee Firigia na Pamfilia na Igyipite te baale mo lee Libia tɛelese naale nan benaa na donoo ken beɛ baake ke Kirene ne man.

¹¹ Gyudatena na ban ba te yɛɛ Gyudatenawo ya te boo kyɛɛkee gyoo Gyudatena osom man ne, man baale mo lee Roman donoo man kon. De baale mo lee Kreti na Arebia, mona dee nyii bee kolosi nombia dinaana nan Wurubuarɛ be yɛɛ ne daa gbagba de deise man.

¹² Gyakolon gyoo wo te ba nyeeya man mo

yεε wɔ basaa te be boose dɔŋa nyiaa, na nombia keŋa aseε yena sena baa?

¹³ Mɔna be man baale mɔ kulu wɔ nyi kei dɔɔ be dεεsee.

Pita kekolosi lese nombia ŋan man wola balan ban

¹⁴ Botɔɔ te Pita na ɔ tebia Yesu kpilala kufu daale ban korowɔ seŋ, te ɔ gyinaa ɔ woya kolosi fa balan dikpii keŋ nyiaa, “Me tebia Gyudatena na εmεε ban pou ε kyaa Gyerusalem nε, ε tei me gyan nideli na maa wola ŋon kpene keŋ nombii kei nawolo.

¹⁵ Ne yεε ŋon nyi balan kewɔ dεεsee, mɔna na be dεεsee ya. Nawolo nyi nebo weese gba yaa, nεnεε te gyɔɔ deban kadaale.

¹⁶ Mɔna nombii kei yena kpene keŋ Wurubuare dekpenkpenjgyɔɔre Gyowεle be kolosi see nyi ke gyae ke kɔŋ nε.

¹⁷ Wurubuare dekpenkpenjgyɔɔre Gyowεle yakowɔ see nyi,

‘Wurubuare kpa,

“Tεεle kei na benaa kɔ ɔto na,

maa mo me felin do walan kamase man.

ε bia ala na baala baa kolosi nombia see ma yele man.

ε tewulεε baa naa me nombia ŋan ŋe doo na ŋe gbεε nε na be sia

ŋgba doseε man nε.

Akpegyiina mɔ baa doosi naa me nombia ŋan ŋe doo na ŋe gbεε nε.

¹⁸ Deban kenan man nε maa mo me felin do ma alebia na me tewulεε man na baa kolosi nombia see ma yele man.

19 Maa yεε gyakolon nombia adido,
 na maa lese me wɔle wola tεεle kei dɔɔ.
 ε gyae ε kena fatabo na boalan na nyɔɔse tuum.

20 Weesetenten gyae ka bese ditɪntεε tuum
 na gyaalan ke yase ηgba fatabo nε.

Nombia kenɔ pou gyae ke kɔn,
 pεte wee dinaa ken de Gbenɔyoo waa lese ɔ
 gyoorobiiri wola nε kelii.

21 Te walan kamase ηon waa baake de
 Gbenɔyoo Wurubuare yele na,
 waa lεε ɔ nyee.” ’

22 Pita gyina ɔ kekolosi ken dɔɔ nyiaa,
 Iseraetena, ε tei nombia kenɔ nideli.
 Wurubuare tεεwɔ Yesu Nasarete baale ηon dɔɔ
 yεε gyakolon nombia lese ɔ wɔle wola ε man
 ηgba mena ken εmεε gbagba ε gyeη nε. Kenɔ
 diina adanseε nyi Wurubuare kpila na e.

23 Lee Wurubuare gbagba kegyaebii na ɔ ka
 gyeη man te ɔ wulaa bakewɔ see nyi baa lese
 Yesu fa ηon, te ε yela balan kumεε gyɔɔ e
 ɔpanɔan dɔɔ ko.

24 Mɔna Wurubuare gyuuusu e lee yeη man, te
 ɔ lese e lee yeη weelen man, nawolo nyi yeη be
 tale kyan e see ɔ gyan kekpaakekpaa ya.

25 Gyoo Defidi yakowɔ lee Yesu wose man nyi,
 ‘Me naa de Gbenɔyoo ηon me siaman deban
 kamase.

ɔ senεε ma yenan mena dɔɔ kolo be tale tεese
 man ya,

26 mena dɔɔ me wɔe te fεε man,
 me sia mɔ ta gye.

Me yεε walan ηon maa yeη wee daale,

mōna me sia gyakaa aboo ŋan Wurubuarɛ
waa kaa fa man nɛ doo.

²⁷ Nawolo nyi n be gyae n ke yela maa doo
yeboo man ya.

N be gyae n ke yela n walaŋ ŋon ayimɛɛ be doo
o man ya nɛ ke doo yeboo man dala ya.

²⁸ N ta wola maŋ nyeedoŋ gbɛɛ.

Nawolo nyi n kpue na maŋ doo te yɛɛ maŋ gyon
nideli.'

²⁹ Me tebia, mɛɛ gyae maa yako ŋon kolo lee
de naana Defidi wose man, o yɛŋawo te be wuu
e, o yeboo sɛɛ doo de gyaŋ kɛbo kaa lii na gyɛŋ.

³⁰ Na o yɛɛ Wurubuarɛ dekpɛŋkpɛŋgyooɔre e,
te o gyɛŋ nombia ŋan Wurubuarɛ be kaŋ nta
yako see lee o wose man nyi, waa mo Defidi
duuluŋ man ŋolo see gyoo na waa kyaa o
gyoorogbeli keŋ doo di gyoori ŋgba ŋon Defidi
nɛ.

³¹ Gyoo Defidi naa kpene keŋ Wurubuarɛ waa
kaa yɛɛ, mena doo o kolosiwo lee Kristo kefoŋ
lee yɛŋ man wose man nombia nyi, 'Wurubuarɛ
te tina e yela yeboo man na waa dala ya.'

³² Wurubuarɛ te gyuusuu Yesu kei lee yɛŋ man,
te de popou ne di adansɛɛ nyi nombii kei yɛɛ
ampaŋ.

³³ O kya Wurubuarɛ gyinaa e adido te o moo e
see o dunoluŋ doo te o moo o felin ŋon fa e
ŋgba mena keŋ o be kaŋ nta see nɛ. Mena
felin kei yaa Yesu moowo do de man gyɛŋ.
Wurubuarɛ felin kei tom yaa e ne naa te e ne
nyii nɛ.

³⁴ Gyoo Defidi gbagba te gyu adido nḡba Yesu ne ya, mɔna ɔ talewɔ yako Yesu wose man nombia nyi,

‘De Gbenḡyoo Wurubuare nḡon yako me
Gbenḡyoo nyi,

“Kyaa me dunolun dɔɔ,

³⁵ kelii deban ken maa mo

ban beɛ kola neḡ ne do n nawɔɔ tɛɛ.” ’

³⁶ Mena dɔɔ emɛɛ Iseraetena pou e gyeḡ nideli nyi, Yesu kei nḡon e be gyɔ e nyeelabia ko ɔpanḡan dɔɔ ne, nḡon ke te Wurubuare moowo yeɛ de Gbenḡyoo na da nyeelɛere nḡon ɔ be yako see nyi waa kɔḡ ne.”

³⁷ Balan ban kenyii nombia kenḡa ne, takaa wɔ nideli te be bɔɔse Pita na Yesu kpilala akanḡ ban nyiaa, “De tebia, sena yaa dɛɛ yeɛ?”

³⁸ Te Pita tiranɔɔ fa wɔ nyi, “Walan kamase waa kyɛɛkee lee ɔ nombiakumɛɛ man, na baa sɔ e Wurubuare loḡ lee Yesu Kristo yele man, na Wurubuare ka mo ɔ nombiakumɛɛ kyɛɛ e, na waa mo ɔ felinḡ nḡon do ɔ man.

³⁹ Wurubuare nombii kenḡ ɔ be yako see nyi waa mo ɔ felinḡ do e man ne, yeɛ emɛɛ na e bia na ban pou be kyaa lemlem, na ban pou de Gbenḡyoo Wurubuare waa baake wɔ kɔḡ nḡon gbagba gyan ne wui.”

⁴⁰ Pita kolosiwɔ fa wɔ nideli te ɔ faree wɔ te ɔ sola wɔ nyi, “E lese e wose lee tɛɛle kei dɔɔ balan kumɛɛ kɛwɔ man, na Wurubuare ke lee e nyee.”

⁴¹ Be man balan burum lee ɔ nombia nḡan di, te be sɔɔ wɔ Wurubuare loḡ. Balan kakponse

batooro (3000) kaa kpu la na Kristotena dikpii kenj mena wee kenanj.

Banj bɔɔ lɛɛ Yesu di nɛ kekyaabii man

⁴² Be kyaŋa Yesu kpilala banj kawola man nideli, te be popou ne yɛɛ nɔɔdokolonj gyaŋee debanj kamase. Bɛɛ yɛɛ nɔɔdokolonj di weenɛɛ ŋan Yesu kpa baa di na baa mo tɔɔse e nɛ, te bɛɛ bese yɛɛ nɔɔdokolonj gyaŋee fane.

⁴³ Yesu Kpilala banj yɛɛ gyakolonj nombia burum, te gyakolonj gyoo balan banj pou.

⁴⁴ Banj pou bɔɔ lɛɛ Yesu di nɛ, yɛɛ nɔɔdokolonj ba kekyaa man, na bɛɛ kɛɛ ba abɔɔ ŋan be dana nɛ nyi yɛɛ be popou wui.

⁴⁵ Te be yɔɔ ba abɔɔ ŋaale mɔ, na bɛɛ kpala kɔba kenj fa walan kamase ŋgba mena kenj ne hia e nɛ.

⁴⁶ Wee kamase na, be dikpii kenj ne gyaŋee be Wurubuare ɔsom deni dinaa kenj man. Bɛɛ yɛɛ nɔɔdokolonj te bɛɛ mo konɔɔ kpaakpaa, na sia kagye di weenɛɛ bom ba akpanalanse man.

⁴⁷ Bɛɛ lese Wurubuare yele, te balan pou mɔ ne kɛɛɛ wɔ. Te wee kamase mɔ nɛ, de Gbenjyoo na mo balan wɔlɛɛ banj ɔ ne lɛɛ ba nyeyea nɛ kaa kpu na wɔ.

3

ɔtakase ŋolo kawee kekyo

¹ Wee daale balinɔɔ weese ŋgba debanj atoorote man nɛ, Pita na Gyɔn korowɔ gyu Wurubuare ɔsom deni dinaa kenj man nyi be kaa fane. Debanj kenanj yɛna kefane debanj.

² Na balee ηolo kyaa keη ɔ yεε ɔtakase e leenaη ɔ biatεε. Wee kamase ne bεε mo e kaa see Wurubuaε ɔsom deni dinaa denanɔɔ keη bεε baake ke nyi Denanɔɔ Kyeote ne man, na waa sola kɔba lee balan ban bεε gyoo deni kenanη man ne gyanη.

³ Debanη keη ɔ be naa nyi Pita na Gyɔn ne kɔn be kaa gyoo deni dinaa keη man ne, te ɔ sola wɔ nyi baa fa e kɔba.

⁴ Keηte be kεε e yididi te Pita yako e nyiaa, “Kεε daa.”

⁵ Te balee ηon mɔ kεε wɔ gyakaa loo nyi, waa nyinη kolo lee be gyanη.

⁶ Te Pita yako e nyi, “Nyi kɔba na, mɔɔ dana ηaale maa fa neη ya, mɔna kpene keη me dana ne te maa fa neη. Lee Yesu Kristo Nasarete baale ηon yele man ne, koro seη na n ke ta,”

⁷ Te Pita kyanη ɔ dunoluη nyinηmaa man kyɔ e te ɔ korowɔ seη. Debokenanη man te ɔ doona na ɔ nawɔɔ pou yεε e doη.

⁸ Karatetee dokolonη te ɔ toηawɔ seη ɔ nawɔɔ dɔɔ, te ɔ fiasεε ɔ ne tεε. Keηte ɔ sila wɔ gyoo Wurubuaε ɔsom deni dinaa keη man ɔ dɔηεε na ɔ na toηee na ɔ na lese Wurubuaε yele.

⁹ Balanη banη pou be kyaa botɔɔ ne, naa e na ɔ dɔηεε ɔ na lese Wurubuaε yele.

¹⁰ Te be ka gyen e nyi ηon yena walanη ηon nafɔ ɔ ne kyaa Denanɔɔ Kyeote keη man solee abɔɔ ne, ba wose yenη wɔ gbaa, te gyakolonη gyoo wɔ lee kpene keη bɔɔ naa ɔ man ne dɔɔ.

Pita kekolosi Wurubuaε ɔsom deni dinaa keη man

11 Balan̄ ban̄ kena balee ñon mataa na Pita na Gyɔn botɔɔ ken̄ bɛɛ baake nyi Solomɔn poto man nɛ, doo be popou nɔɔ te be yeuwɔ gyu be gyan̄ botɔɔ.

12 Pita kena balan̄ ban̄ nɛ ɔ bɔɔse wɔ nyiaa, “Iseraetena, weera dɔɔ te kei ne doo ɛ nɔɔ? Yaa weera dɔɔ te ɛ ne kɛɛ daa fee mena? ɛ fɛɛ ɛ sia baa ɛ ne kɛɛ daa nyi mberem daa gbagba de don̄ na de Wurubuare keyee dɔɔ te de yela balee kei tɛɛwɔ?

13 De naanaɔ Aberaham na Asiki na Gyekopo Wurubuare ñon ɔ yɛɛ de naanaɔ pou Wurubuare e nɛ, lesena ɔ tobaale Yesu gyoorobiiri wola. ɛmɛɛ moona e do Romantena kegyiise nyin̄maa man, te ɛ bɛɛ e Pilato siaman nyi baa ko e, mɔna nafaɔ ɔ yɛɛ wa agyuen̄ koran̄ nyi waa tina e yela, nyi ɔ te naa dukum ɔ man ya.

14 ɛ bɛɛ Yesu ñon ayimɛɛ be doo ɔ man ya te ɔ gbɛenen̄ tenɛɛ Wurubuare siaman man nɛ, te ɛ sola Pilato nyi waa tina awudiini Barabase ñon bɔɔ kyan̄ tɔ deni nɛ yela fa ñon.

15 Te ɛ koo Yesu ñon ɔ ne fa balan̄ nyeedon̄ kekpaɔ nɛ. Mɔna Wurubuare gyuusuu e lee yen̄ man ken̄ de popou ne di ka wose man adansɛɛ.

16 Mena ken̄ dɔɔ lɛɛ Yesu di dɔɔ, te Wurubuare yela balee asen̄an̄ ɛ siaman kei ñon ɛ gyen̄ e nɛ, nyin̄a kawee kekyɔ. Ke yɛɛ ampan̄ nyi mena ken̄ dɔɔ lɛɛ Yesu di dɔɔ, te balee kei nyin̄a wosedon̄, ñgba mena ken̄ ɛ ne naa e nɛ.

17 Me tebia, ma gyen̄ nyi kpene ken̄ ɛmɛɛ na ɛ siamantena be yɛɛ Yesu nɛ, ɛ ta gyem bo ya.

18 Lee gyan̄gba gyan̄gba ken̄, te Wurubuare

tεεω̄ wa akpenkpen̄gyōōra pou dōo yako see nyi, nyeeleere η̄on ɔ be yako see nyi waa kōη̄ nε, waa naa diyem. Wurubuare yele la nombia kēηa pou kōηawō mena.

¹⁹ Mena dōo ε kyεεkee lee ε gbεenen̄ kumεε man, na ε kekōη̄ Wurubuare gyan̄, na waa gberaa ya ayimεε pou lee ε wose man.

²⁰ Na de Gben̄gyoo Wurubuare kefa η̄on wosefεeren̄ na waa yela η̄on ɔ yεε nyeeleere η̄on ɔ be wula lese e see fa η̄on nε kekōη̄. N̄on yena Yesu.

²¹ Kaboena nyi waa kyaa adido kelii deban̄ ken̄ Wurubuare waa yεε kpene kamase wōle, η̄gba mena ken̄ Wurubuare be tεε wa akpenkpen̄gyōōra dōo yako see gyan̄gba ken̄ nε.

²² Na Mosesi mō yεε Wurubuare dekp̄en̄kpen̄gyōōre e, ɔ yakowō see nyi, ‘ε Gben̄gyoo Wurubuare waa lese dekp̄en̄kpen̄gyōōre lee εmεε gbagba ε balan̄ man fa η̄on, η̄gba man̄ Mosesi nε. ε tei kpene kamase ken̄ waa yako η̄on nε.

²³ Walan̄ kamase η̄on ɔ te tei kpene ken̄ dekp̄en̄kpen̄gyōōre kei waa yako ya nε, Wurubuare waa lese e lee ɔ balan̄ man na waa yo.’

²⁴ Wurubuare akpenkpen̄gyōōra ban̄ Wurubuare be tεε be dōo kolosi nε pou, lee Samuele dōo kelii ban̄ bōō kōη̄ ɔ wōle pou nε, be wula yako kolo see lee nombia η̄an ne kōη̄ weeya kēηa man nε man.

²⁵ Nombia η̄an pou Wurubuare be tεε wa akpenkpen̄gyōōra dōo yako see nε yεε ε wui, te

εμεε μο κpuε kebakesee keη Wurubuaε be bake na ε naanao ne man. Nawolo nyi o yako Aberaham nyi, 'N duuluη man te maa ta hiraa tεεle kei doo balan pou.'

²⁶ Mena doo debaη keη Wurubuaε ba lese o tobaale Yesu ne, o yela o tanηβεεwo koη ε gyaη nyi o kaa hiraa ηon, na waa yela ε man walaη kamase kekyεεkee lee o gbεeneη kumεε man."

4

Be kamo Pita na Gyon gyu donoo kegyiise siaman

¹ Debaη keη Pita na Gyon σεε beε kolosi fa balan baη ne, te Wurubuaε saese na kegyia ηon o ne keε balan baη beε gyee Wurubuaε osom deni dinaa keη ne, na balan baη beε baake wo nyi Sadukiitena ne baale koηawo be gyaη.

² Ba gyeηa baη nideli nawolo nyi, Pita na Gyon na wola balan baη nyi, Yesu te fom lee yeη man, keη nawolo nyi balan pou baa foη lee yeη man bela.

³ Mena doo be kyaηa Pita na Gyon ka do deni man, na tεε te lam doo, be yela be doowo kelii tεε kena.

⁴ Mōna balan baη boō nyii nombia ηan Pita na Gyon be yako ne, be man burum lee ηa di, mena doo balan baη pou boō lee Yesu di ne, be man baala wukuwo kelii balan kakpoηse banon (5000).

⁵ Tεε kena keη ne, Gyudatena kegyiise na be siamantena na ba mmaraa wolala baη gyaηεewo Gyerusalem donoo man.

⁶ Be gyañeewo na saese pou kegyia Anase na Kaifase na Gyon na Alekesanda na baala baale ban boo lee saese pou kegyia non dekanalan man ne.

⁷ Be yela ba moo Pita na Gyon kaa sen be siaman te be boose wo nyi, "Won woole yaa amote yele man yaa e kyoo balee non?"

⁸ Te Pita non Wurubuare felin non doo o man nideli ne, tiranoo fa wo nyi, "Kegyise na siamantena,

⁹ akpaa gyen e te baake daa kaa sen e siaman e ne boose daa lee kolo kpaakpaa ken doo yee, te otakase non be nyin don koro sen ne doo na,

¹⁰ kenan na mee gyae emee na Iseraetena pou ka gyen nyi, Yesu Kristo non o ba lee Nasarete ne yele man yaa balee asenjan e siaman kei nyina don ne. Non te e gyoo wo sakaa opanjan doo ko, te Wurubuare gyusu e lee yen man.

¹¹ Yesu yena walan non Wurubuare nombia tone be yako nyi,

'Boe ken emee deni maara ban be bee ke ne,
ken kaa bese na deni mokoo kasee boe ken
ne yeli deni ken ne yee don nideli.'

¹² Yesu waagen koon yena nyeeleere, non waagen koon te Wurubuare lesewo teele kei doo nyi de baake o yele na waa lee da nyee."

¹³ Mena ken Pita na Gyon be kolosi nideli te ba te yee yakolon ya, te kegyise ban kenyii nyi be yee balan yakaa nyibanwo ken be te gyu sukuu ya ne, ba wose yena wo. Botoo te be naawo nyi ban na Yesu tee la.

¹⁴ Mona ba kena balee non boo kyoo e sen ee Pita na Gyon gyan botoo ne, ba te tale nyin

nombiikum daale yako lee ba wose man ya.

¹⁵ Mena dɔɔ be yako wɔ nyi baa lee nombia dedii deni ken man, botɔɔ te kegyiise ban moo ba nyeeya ban na dɔŋa.

¹⁶ Bɛɛ bɔɔse dɔŋa nyi, “Won yaa dɛɛ yɛɛ balan kɛwɔ? Walaŋ kamase ŋon ɔ kyaa Gyerusalem donɔɔ man nɛ, gyeŋ nyi ban yɛɛna gyakolon nombii kei, te dɔɔ gyae dɛɛ tale lɛɛ ka aŋmaareŋ ya.

¹⁷ Mena ken dɔɔ ne gyae nyi baa mo nombia keŋa kpenkpeleŋ dɔɔ ya nɛ, ɛ yela dɛɛ tɔ wɔ nideli nyi be na tekaa kolosi Yesu kei nombia fa walaŋ na walaŋ ya.”

¹⁸ Mena dɔɔ be baake wɔ gyoo be gyaŋ bela, te be tɔ wɔ nyi be na tekaa kolosi Yesu nombia, yaa baa wola balan kolo lee ɔ yele man korakora bela ya.

¹⁹ Kenŋe Pita na Gyɔn tiranɔɔ nyi, “Ɛmɛɛ gbagba ɛ kɛɛ nombia keŋa man nideli nyi wonŋi dei la Wurubuare siaman? Dee nyii ɛ wui yaa dee nyii Wurubuare wui?

²⁰ Nawolo nyi daa dɔɔ, dɔɔ tale tina kpene ken dɔɔ naa, na ken dɔɔ nyii nɛ kekolosi yela ya.”

²¹ Mena dɔɔ kegyiise ban tɔɔ wɔ nideli bela, te be tina wɔ yela. Be te nyiŋ gbɛɛ ken baa mo won ba deŋela ya, nawolo nyi balan ban pou na lese Wurubuare yele lee kpene ken ɔ be yɛɛ nɛ dɔɔ.

²² Balee ŋon bɔɔ kyɔ e kawee kei nɛ, kela kulutooneŋ sɔŋola (40).

Kristotena ban kefane

23 Be ke tina Pita na Gyɔn yela nɛ, te ba besewɔ gyu be tebia gyan keyako wɔ kpene kamase ken saese kegyiise na donɔɔ kegyiise ban be yako wɔ nɛ.

24 Kristotena ban kenyii nombia nenan nɛ, be popou moo nɔɔdokolon fane fa Wurubuarɛ nyi, “De Gbenjyoo, nyan non n be yeɛ adido na ateta, na ɛpo na kpene kamase ken doo ne man.

25 Nyan tɛɛ la n felin non dɔɔ te n yela de naana Defidi non ɔ yeɛ n tobaale e nɛ yakowɔ nyi,

‘Weera dɔɔ te tɛɛle kei dɔɔ balan na gyeɛee banse,
te bɛɛ bake nombiakumɛɛ yakaa yakaa,
mona ne bee dee ya nɛ?’

26 Tɛɛle kei dɔɔ gyoonen ne desina ba wose fa yoo,
te siamantena ban mɔ na koro sen tia de Gbenjyoo
Wurubuarɛ na nyeelɛɛre non ɔ be yako see nyi waa kɔn nɛ.’

27 Ampan te gyoo Herode na Pɔntiɔse Pilato na Iseraetena na ban mɔ ba te yeɛ Iseraetenawɔ ya nɛ, gyanɛewɔ donɔɔ kei man te be bakewɔ tia n tobaale Yesu non ayimɛɛ be doo ɔ wose man ya, te nyan Wurubuarɛ ba mo e yeɛ nyeelɛɛre na gyoo nɛ.

28 Be gyanɛewɔ te be yeɛ kpene ken nyan Wurubuarɛ n be wula yako see nyi gyae kekɔn nɛ, lee n don na n kegyaebii man.

29 Nɛnɛɛ de Gbenjyoo Wurubuarɛ, kɛɛ mena ken bɛɛ nmaase daa na n ka do daa n tewulɛɛ

kakyeŋ na deɛ tale gyo de konɔɔ kolosi n nombia ŋan.

³⁰ Wurubuaɛ koro seŋ na n kekyɔ kaweeɛ, na n ke ta de doo yeɛ gyakolonɔ nombia lese n woole wola lee n tobaale Yesu ŋon ayimeɛ be doo ɔ wose man ya ne yele man.”

³¹ Ba ke fane taŋ keŋ ne, te botɔɔ keŋ boɔ gyaŋee ne wosiwo te Wurubuaɛ felin ŋon kaa gyoowo be popou man nideli te be gyoɔ be konɔɔ kolosi Wurubuaɛ nombia ŋan.

Kristotena ban nɔɔdokolonɔ keyee

³² Balan ban pou boɔ lee Kristo Yesu di ne, kyaawɔ nɔɔdokolonɔ man te ba agyueŋ mo yeɛ dokolonɔ. Nolo beɛ yako nyi ɔ kolo yeɛ waageŋ wui ya, mona be kpeleɛ ba aboo pou fa doŋa.

³³ Yesu kpilala ban moo Wurubuaɛ donɔ dinaa keŋ di adanseɛ nyi, de Gbenɔgyoo Yesu te fom lee yeŋ man, te Wurubuaɛ moo ɔ bereɛ boele ban pou boɔ lee Yesu di ne.

³⁴ Kolo te hia be man nolo ya, nawolo nyi ban be dana denɛɛ na teɛlese ne yoo ŋa na beɛ mo kɔba keŋ boɔ nyim ne,

³⁵ kɔna Yesu kpilala ban na be ta mo kpala fa wo. Beɛ fa walaŋ kamase ŋgba mena keŋ ne hia e ne.

³⁶ Mena ke te Lewi baale nolo ŋon ɔ ba lee Saiporoɔse teɛle man, te ɔ yele yena Gyosefo ne yeɛwo. Yesu kpilala ban doo e yele nyi Banabase, keŋ nawolo nyi walaŋ ŋon ɔ na do balan kakyeŋ.

³⁷ Nnon mo ka moo o tseele ken o dana ne yoo, te o moo koba ken o be nyim ne kaa fa Yesu kpilala banj.

5

Ananiase na Safira

¹ Balee nolo kyaawo ken bee baake e nyi Ananiase, na o weele mo yele yena Safira. Ban mo gyuuwo ka mo ba agyapadee daale yoo.

² Nnon na o weele yee noo te ba moo koba ken booo nyim ne man naale weese, te baale non moo akanj ken gyu kefa Yesu kpilala banj.

³ Botoo te Pita boose e nyi, "Ananiase, weera doo te n yela obonsam dii n doo mena, te o yela n dii dekara fa Wurubuae felinj non, te n moo n koba ken n be nyim lee agyapadee ken n be yoo ne man naale weese?"

⁴ Agyapadee ken te yee n wui pete n yoo ke yee? N yoo ke tanj mona koba ken n be nyim ne te yee n wui yee? Nenee weera n bakewo n konoo man te n yee nombiikum kei mena? Na denibalanj te n dii dekara fa ya, Wurubuae te n dii dekara fa."

⁵ Ananiase ka betaa nyii nombia kenja pe, te kara e lo te o yenawo. Mena doo gyakolonj gyoo banj pou booo nyii nombia nenanj ne.

⁶ Kenje tewulee konawo kaa mo kolo milii e, te be gate e lee gyu kewuu.

⁷ Te kyare ya te o weele non mo kaa gyoowo botoo mona non ba gyenj kpene ken be konj ya.

⁸ Te Pita boose alo non nyiaa, "Yako manj, koba ken emee na n baale Ananiase be nyim lee

agyapadεε kenj keyɔɔ man pou yaa ɔ moowo kɔn nε?” Te ɔ tiranɔɔ nyi ayi, mena te de yɔɔ ke.

⁹ Botɔɔ te Pita bɔɔse e nyi, “Weera te εmεε na n baale yεε nɔɔ nyi ε kekεεse de Gbenjyoo felin nɔn kεε! Kεε, balan ban bɔɔ moo n baale kewuu nε, ban senεε la denanɔɔ man nε, baa seele nyan mɔ lee.”

¹⁰ Karatete dokolonj te kara nɔn mɔ lɔ Pita nawɔɔ tεε te ɔ yenawɔ. Tewulεε ban kekɔn kaa gyoo te ba kena nyi nɔn mɔ ta yem nε, te ba mo e lee gyu kewuu ɔ baale yenanj.

¹¹ Mena dɔɔ gyakolonj dinaa daale gyoo Kristotena dikpii kenj pou, na ban pou bɔɔ nyii nombia kenja nε.

Kristo kpilala ban kekyɔ kaweesetena

¹² Yesu kpilala ban yεε gyakolonj nombia na nombia dinaana burum balan ban man. Te ban pou bɔɔ lεε Yesu Kristo di nε, ne gyu ke yilaa Solomon poto kenj man.

¹³ Na balan ne bu wɔ nideli, mɔna balan yenaasetena ban yee mena kenj baa kaa kpu na wɔ.

¹⁴ Mɔna ala na baala burum lεε de Gbenjyoo Yesu di, te Wurubuarε moo wɔ kaa kpu na Kristotena banj.

¹⁵ Lee gyakolonj nombia njan Yesu kpilala ban ne yεε dɔɔ, balan na mo be kaweesetena kaa doosi afonɔnse na mpase dɔɔ gbεεnaa nɔɔman, na akpaa Pita de kɔn ɔ ne lam na ɔ wɔntaa ke yala be man baale dɔɔ, na baa nyin kawee kekyɔ.

16 Balan lee donɔɔse nan benaa na Gyerusalem ne kɔn Gyerusalem donɔɔ ken man, te ba moo be kaweesetena na ban felinkumɛɛ ne naase wɔ diyem ne kɔn te be kyɔɔ wɔ pou.

Kristotena ban diyem kena

17 Mena dɔɔ Wurubuarɛ sae kegyia non, na ɔ kegyiise na ban bɔɔ lee Sadukiitena dikpii man ne sia yɛɛwɔ Yesu kpilala ban dɔɔ, te be bakewɔ see nyi baa gyae kolo yɛɛ wɔ.

18 Mena dɔɔ be kyanɔ Yesu kpilala ban te ba moo wɔ ketɔ deni.

19 Mɔna ke nelim ne, de Gbenɔgyoo Wurubuarɛ kpilale kɔnawɔ kaa toro deni ken fa wɔ, te ɔ moo wɔ lee deni ken man, te ɔ yako wɔ nyi,

20 “Ɛ gyu ka sen Wurubuarɛ ɔsom deni dinaa ken man na ɛ kekolosi nyeedon wole kei wose man nombia fa balan ban pou.”

21 Yesu Kristo kpilala ban yɛɛwɔ nɔgba mena ken Wurubuarɛ kpilale non be yako ne, mena dɔɔ nebo nebo fuu te be gyuuwɔ Wurubuarɛ ɔsom deni dinaa ken man, te be fiasɛɛ bɛɛ wola balan ban. Wurubuarɛ Sae kegyia non na ɔ kegyiise baake Gyudatena kegyiise ban pou, te be gyanɛewɔ te be kpilawɔ nyi be ka mo Yesu kpilala ban lee deni ken man kɔn.

22 Mɔna balan ban bɔɔ kpili ne gyuuwɔ kelii botɔɔ na, ba te naa Yesu kpilala ban deni ken man ya. Mena dɔɔ ba besewɔ kɔn kaa yako kegyiise ban nyi,

23 “De gyuu botɔɔ ken bɔɔ kyan wɔ do ne na disim ken tɔɛ kiin, na ban mɔ bee gyee ke ne

seŋεε be dasenae man. Mɔna da toro disim ken na, da te naa Yesu kpilala ban deni ken man ya.”

²⁴ Deban ken kegyia non ɔ ne keε balan ban beε gyee Wurubuarε ɔsom deni dinaa ken dɔɔ nε, na saese kegyiise ban be nyii nombia ken nε, ta seŋ wɔ nideli ya. Te be boose donja nyi, “Na wonj yena tewuleε kewɔ baa?”

²⁵ Botɔɔ te balee nolo kɔnawɔ kaa yako wɔ nyi, “E nyii, balan ban ε be kyam do deni man nε, seŋεε Wurubuarε ɔsom deni dinaa ken man beε wola balan Wurubuarε nombia.”

²⁶ Mena dɔɔ kegyia non ɔ ne keε balan ban bee gyee Wurubuarε ɔsom deni dinaa ken dɔɔ nε, na ɔ tewuleε gyuuwɔ ka moo wɔ kɔn kegyiise ban gyan, mɔna be ta mo wɔ donj man ya, nawolo nyi bee yee nyi balan ban baa funjii wɔ boya.

²⁷ Be ka mo wɔ kɔn nombiadiira ban siaman nε, te sae kegyia non yako wɔ

²⁸ nyi, “De faree non nyi ε na wola kolo lee Yesu yele man ya, mɔna ε keε ya aneyεεn, ε ta mo ɔ nombia nan ε na wolo nε wulu Gyerusalem donɔɔ pou, te ε ne gyae ε ka mo ɔ yεn seele daa.”

²⁹ Botɔɔ te Pita na Yesu kpilala akan ban tiranɔɔ nyi, “Kaboena nyi dee nyii Wurubuarε dei kela balan wui.”

³⁰ De naanaɔ Wurubuarε non gyusu na Yesu non ε be gyɔɔ e sakaa ɔpanɔn dɔɔ ko e nε lee yεn man.

³¹ Wurubuarε gyina e adido te ɔ mo e see ɔ dunolonj dɔɔ, te ɔ moo e yεε siamante na

nyeeleere, na waa yela Iseraetena ke nyin gbɛe kyɛkeɛ lee be nombiakumɛɛ man na baa kɔn Wurubuare gyan, na waa mo be nombiakumɛɛ kyɛɛ wɔ.

³² Daa ne diina nombia keɲa adanseɛ. Wurubuare felin ŋon ɔ ba mo do ban bee nyii ɔ dei man nɛ, mo ne di nombia keɲa adanseɛ.

³³ Kegyiise ban bɔɔ gyanɛɛ ne nyii nombia keɲa na ba gyeɲa ban nideli, mena dɔɔ be gyaewɔ nyi baa ko Yesu kpilala ban.

³⁴ Mɔna be man ŋolo, ŋon ɔ doo Farasiitena dikpii ken man te bɛɛ baake e nyi Gamaleli, te ɔ yɛɛ Wurubuare mmaraa ken wolale e, te ɔ wose man dana obuɔ donɔɔ ken man nɛ, korowɔ sen be man. Botɔɔ te ɔ yela ba lese Yesu kpilala ban yenan.

³⁵ Te ɔ yako kegyiise ban nyi, “Me tebia Iseraetena, ɛ keɛ kpene ken ɛ ne gyae ɛ ke yɛɛ balan kɛwɔ nɛ nideli.

³⁶ Deban dugun daale kaa lanawɔ na, balee ŋon bɛɛ baake e nyi Teudase nɛ korowɔ sen te ɔ yɛɛ ɔ wose ŋgba walan dinaa ŋolo nɛ, te balan sononon akpen anaara (400) korowɔ sila e. Mɔna be ka ko e na ɔ balan ban pou mo yaaseewɔ, kenɛte ɔ kawola ken pou mo kaa yɛɛwɔ yakaa.

³⁷ Kei mo wɔle deban ken bɛɛ kala balan nɛ, te Galelia baale Gyuda korowɔ sen, te ŋon mo kaa beo balan burum sila ɔ wose. Be ka ko ŋon mo nɛ, ɔ balan ban pou bɔɔ sila e nɛ yaaseewɔ.

³⁸ Mena dɔɔ nombia keɲa man nɛ, mee yako ŋon nyi ɛ na yɛɛ balan kɛwɔ kolo ya. ɛ yela baa ta, nawolo nyi akpaa kpene ken bɛɛ wolo te bɛɛ

yεε nε, lee deniwalaη gyaη na, keη mο gyae ke yεε yakaa bo mena.

³⁹ Mοna akpaa ka lee Wurubuaε gyaη na, ε be gyae ε ke tale tο wο gbεε ya. ε kena bo nyi ε ne yoo bo na Wurubuaε.” Mena dοο kegyiise baη mο yεεwο ηgba mena keη Gamaleli be yako wο nε.

⁴⁰ Mena dοο be baake Yesu kpilala baη kοη te be yela be tuku wο, te be tοο wο nyi be na kolosi kolo lee Yesu yele man bela ya. Te be tina wο yela.

⁴¹ Yesu kpilala baη ka lee kegyiise baη gyaη nε na be sia ta gye, nawolo nyi Wurubuaε te kεε wο nyi baη mο kaboena nyi baa do wο desεη lee Yesu dοο.

⁴² Te wee kamase na, bee gyu Wurubuaε οsom deni dinaa man na balaη akpaηalaηse man. Bεε wola nombia kpaakpaa ηaη nyi Yesu yena Kristo, nyeelεere ηon Wurubuaε be yako see nyi waa kοη nε. Te be te tina nombia keηa kawola yela ya.

6

Ba lese balaη nyetooro nyi baa kyο Yesu kpilala baη

¹ Weeya ala ηenaη man na baη bοο lεε Yesu di nε korowο bee wuku te kekolosi kaa gyoo Gyudatena baη bεε kolosi Giriki dei, na Gyudatena akaη baη man. Gyudatena baη bεε kolosi Giriki dei nε, kpa Gyudatena akaη baη ne wuritii wο weenεε kekpala man, nawolo nyi be

kpa wee kamase weeneε ηan beε kpeleε ne, bee tun ban wui liala ban ya.

² Kenje Yesu kpilala kufu bala ban baake ban pou boɔ leε Yesu di ne gyaŋee, te be yako wo nyiaa, “Tekaboena nyi daa dεε bese tina Wurubuare nombia ηan keyako yela, na dεε koŋ kaa keε aboo kekpeleε doo bela ya.

³ Mena doo de tebia, ε keε ε man na ε ka lese baala nyetooro ban ba wose man dana obuo, te Wurubuare felin ηon doo be man nideli te be sia be kare mo ne, na dεε mo mena tom kei do be nyinmaa man.

⁴ Na daa ke nyin mo de doŋ pou do kefane, na Wurubuare nombia ηan keyako man.”

⁵ Nombia nan Yesu kaseela ban be yako ne, seŋa balan ban pou nideli. Te ba lese Sitifin ηon o ne leε Wurubuare di nideli te Wurubuare felin doo o man nideli ne. Te ba besewo lese Filipino na Prokoro na Nikano na Timon na Pamena na Nikolase ηon o ba lee Antioke te o ba mo o wose kpu Gyuda osom keŋ man ne.

⁶ Kenje ba moo balan nyetooro kewo kaa seŋ Yesu kpilala ban siaman. Te ba moo be nyinmaase gyakaa be doo te be fanewo fa wo.

⁷ Mena doo Wurubuare nombia ηan yaaseewo bilenbilen, te ban boɔ leε Yesu di ne wukuwo burum Gyerusalem donoo keŋ man. Te Wurubuare saese burum baale mo leε Yesu di.

Ba kekyan Sitifin

⁸ Te Sitifin ηon Wurubuare ba mo o bereε boele e nideli, te o doŋ doo o man ne yeε gyakolon nombia na nombia dinaana balan ban man.

⁹ Mɔna Gyudatena baale ban̄ bɛɛ gyan̄ee Gyudatena ɔsom deni ken̄ bɛɛ baake ke nyi gben̄a ban̄ bɔɔ tina wɔ yela nɛ ɔsom deni man nɛ, fiaseɛ bɛɛ lɛɛ an̄maaren̄ na Sitifin. Balan̄ benan̄ baale lee Kirene na Alekesanderia na Silisia na Esia tɛɛlese man.

¹⁰ Mɔna Wurubuarɛ felin̄ non̄ faa Sitifin nyansa te ɔ kolosiwɔ nideli mena dɔɔ be te nyin̄ ken̄ baa yako bela ya.

¹¹ Ken̄ dɔɔ be gyuuwɔ ke feefu do balan̄ baale nyi baa di dekara gyakaa ɔ dɔɔ nyi, “De nyiiwɔ ɔ ne kolosi mmusuo nombia gyakaa de naana Mosesi na Wurubuarɛ dɔɔ.”

¹² Nnɛ te be wɔlɛɛ e fa balan̄ ban̄ na ɔsom kegyiise na mmaraa wolala ban̄ pou, te ba korowɔ sen̄ ɔ dɔɔ te ba kyan̄a e gyu donɔɔ kegyiise siaman.

¹³ Mena dɔɔ be gyae balan̄ baale kɔn̄, te be kaa dii akɛɛɛ gyakaa ɔ dɔɔ nyi, “Deban̄ kamase na balee kei ne kolosi bo tia de Wurubuarɛ ɔsom deni dinaa ken̄, na Wurubuarɛ mmaraase n̄an̄ Mosesi ba wola daa nɛ.”

¹⁴ Nawolo nyi de nyiiwɔ n̄gba ɔ ne yako nyi, “Yesu non̄ ɔ ba lee Nasarɛte nɛ, waa yeɛɛ Wurubuarɛ ɔsom deni dinaa kei lɔ, na waa kyɛɛkee abɔɔ n̄an̄ pou Mosesi ba mo see daa nɛ.”

¹⁵ Te nombiadiira ban̄ be kyaa deni ken̄ man nɛ, kɛɛ Sitifin nɛ yididi te be naawɔ n̄gba ɔ sia gbɛɛ te kyɛɛkee yeɛ n̄gba Wurubuarɛ kpilale sia gbɛɛ nɛ.

Sitifin kekolosi donɔɔ kegyiise ban siaman

¹ Kenje Wurubuaɛ sae kegyia ñon boɔse Sitifin nyi, “Mena ɔɔ nombia ba ayakon kenja pou yɛɛ ampan?”

² Botɔɔ te Sitifin tiranɔɔ nyi, “Me tebia na me kyao, ɛ tei me gyan. Wurubuaɛ ñon ɔ ne di gyoori ne lese na ɔ wose wola de naana Aberaham, deban ken ɔ kyaa Mesopotamia tɛele man ne, kenan wole pete ɔ korowo gyu kekyaa Haran donɔɔ man,

³ botɔɔ te Wurubuaɛ yako e nyi, ‘Koro lee n tɛele man na n lonɔtona gyan, na n ke tu gyu ke kyaa tɛele ken maa wola neñ ne ɔɔ.’

⁴ Mena ɔɔ Aberaham korowo lee Kaldea tɛele man, te ɔ gyuuwo kekyaa Haran donɔɔ man. ɔ kya yen wole ne, Wurubuaɛ moo e kaa see tɛele ya akyan ke ɔɔ kei ɔɔ.

⁵ Tɛele naetɔɔ dokolon koran ɔ te fa e botɔɔ nyi dɛɛ bese ñon gbagba ɔ wui ya. Mona Wurubuaɛ yakowo see nyi, waa mo tɛele kenan fa ñon na ɔ duulun man balan. Deban kenan mo na Aberaham be dana bu koran gba ya.

⁶ Kenje Wurubuaɛ yako e nyi, ‘N duulun man balan baa kyaa dei wole daale tɛele ɔɔ bese ñɔɔla. Baa moo wo yɛɛ gbenja, na baa yɛɛ wo nyeemandon na akpanyanɔnyan kulutoonen soñonon akpen anaara (400).

⁷ Mona maa won tɛele kenan mantena ban baa mo n duulun man balan ban yɛɛ gbenja ne denjele. Kenan wole na, n duulun man balan ban baa lee tɛele kenan man, na be kaa som man kebo kei.’

⁸ Te Wurubuarɛ na Aberaham bakewɔ see nyi, ɲon na ɔ duulun man balan pou baa kara ba baala wose. Mena dɔɔ Aberaham ka lola ɔ bu Asiki weeya gyanaarate nɛ te ɔ kara ɔ baala wose. Kenan wɔle Asiki mɔ kaa lola Gyekɔpo, te Gyekɔpo mɔ lola de naanaɔ kufu bala ban.

⁹ Gyosefo mɔ yɛɛ de naanaɔ kufu bala ban man ɲolo e. Keɲ ɔ kegyiise ne kola e dɔɔ nɛ te ba mo e yɔɔ te ɔ ka bese gbenji Igyipite tɛele man, mɔna Wurubuarɛ seɲawɔ ɔ wɔle,

¹⁰ te ɔ lese e lee ɔ diyem pou man. Te ɔ fa e nyansa, te ɔ yela Igyipitena gyoo Faaro gyae ɔ nombia, mena dɔɔ gyoo ɲon moo ɔ dekpanalan na Igyipite tɛele keɲ pou do ɲon Gyosefo nyinmaa man nyi waa kɛɛ ɲe dɔɔ.

¹¹ Deban kenan te tanam dinaa daale kaa yalawɔ Igyipite na Kaanan tɛelese pou dɔɔ, te ka moo kaale dinaa mɔ kaa lɔ be dɔɔ. Mena dɔɔ de naanaɔ ban te nyin weenɛ baa di ya.

¹² Deban keɲ Gyekɔpo be nyii nyi weenɛ kyaa Igyipite nɛ, te ɔ kpila ɔ bia de naanaɔ ban botɔɔ.

¹³ Be ka bese gyu Igyipite bolate nɛ, Gyosefo lese ɔ wose wola ɔ kegyiise ban, te gyoo Faaro mɔ kaa gyenja Gyosefo ɔ lonɲona ban.

¹⁴ Mena dɔɔ Gyosefo dɔɔ ɔ kya Gyekɔpo tiila nyi ɲon na ɔ balan pou baa tu kɔɲ Igyipite. Be yaanɔle pou yɛɛ balan sɔɲotooro na kufu banon (75).

¹⁵ Mena dɔɔ Gyekɔpo gyuuwɔ ke kyaa Igyipite, te ɲon na ɔ bia pou yekeewɔ botɔɔ.

¹⁶ Ba besena ba woya ban kɔɲ Sekyem donɔɔ man, te be kaa wuu wɔ boe bɔɔ keɲ Aberaham

be kala koba lɛɛ lee Hamo bia gyan nɛ man.

¹⁷ Deban ken Wurubuarɛ nombii ayakon see fa Aberaham ken na benaa kekɔn ampan nɛ, te de balan ban be kyaa Igyipite nɛ wukuwo nideli.

¹⁸ Kenan wole nɛ, gyoo wole ɲolo ɲon o ba gyen kolo lee Gyosefo wose man ya nɛ, kaa dii gyoori Igyipite tɛɛle ken doo.

¹⁹ Mena doo o yɛɛ de naanao ban nyeemandon na akpanyanɲan, te o ɲere wo dekanɲkpasare man nyi baa tirii be bia woleɛ leki na baa nyin yen.

²⁰ Mena deban kenan man mo te ba lola Mosesi, mona o te yɛɛ bu yakaate e Wurubuarɛ siaman ya. Ba weese e o kya deni man te be keɛle e botoo gyaalanɲa batooro.

²¹ Lii deban daale na, be tira e leki deboo man, te gyoo Faaro bu alebu naa e mo ke keɛle ɲgba ɲon gbagba o bu nɛ.

²² Ba wola e Igyipitetena nyansa pou. Te o kaa bese walan dinaa o kekolosi na o tom keyɛɛ pou man.

²³ Mosesi kedi kulutoonen sɔɲola nɛ, te kɔɲawo o nyeeman nyi waa koro gyu ke keɛ o tebia Iseraetena kekyaa man.

²⁴ O ke gyu ken nɛ, o ke naawo ɲgba Igyipite baale ɲolo ne naase Iserae baale ɲolo diyem na, te o gyuuwo ke lɛɛ o dɛɛ baale ɲon noo te o koo Igyipite baale ɲon.

²⁵ Mosesi agyuen man na, ɲon gyen nyi o balan ban baa nyii aseɛ nyi Wurubuarɛ waa ta o doo bo lese wo lee be kaale man, mona be te nyii aseɛ mena ya.

26 Ke tɛɛ naa nɛ, ɔ ke naa Iseraetena wolɛɛwolɛɛ bala mɔ ne yoo, te ɔ gyuuwɔ ɔ kaa pataa wɔ te ɔ yako wɔ nyiaa, 'Me tebia ɛ kɛɛ, ɛ wolɛɛwolɛɛ. Weera dɔɔ te ɛ ne yɛɛ dɔŋa akpanyanɲanɲan mena?'

27 Mɔna ɲon ɔ ne yɛɛ ɔ dɔɔ akpanyanɲanɲan nɛ tɛɛse Mosesi lee yenaɲ te ɔ boɔse e nyiaa, 'Amɔte moona nen yɛɛ de siamante na de nombiadiiri?'

28 'N ne gyae baa n ka ko maɲ ɲgba mena kenɲ dana n ba ko Igyipite baale ɲon nɛ?'

29 Mosesi kenyii nombii kei nɛ te ɔ korowɔ yeu gyu ke kyaa Midian tɛɛle man bese ɲɔle botɔɔ. Botɔɔ te ɔ yalawɔ te ɔ lola bia baala bala.

30 Kulutoonenɲ sɔŋola wɔle nɛ, Wurubuarɛ kpilale ɲolo kaa lese ɔ wose wola Mosesi, boalanɲ daale kenɲ ne kpaa deponfa daale man depampaa nsana Sinai bula kenɲ gyan nɛ.

31 Mosesi naa ke na, gyakolonɲ kyanɲa e. Te ɔ tuuwɔ benaa ke na waa nyinɲ naa ke nideli. Botɔɔ te ɔ nyii de Gbenɲgyoo Wurubuarɛ woya nyiaa,

32 'Maɲ yɛna n naanaɔ Aberaham na Asiki na Gyekɔpo Wurubuarɛ ɲon.' Te gyakolonɲ gyoo Mosesi te ɔ sereewɔ, mena dɔɔ ɔ te tale kɛɛ ke bela ya.

33 Te de Gbenɲgyoo Wurubuarɛ yako e nyiaa, 'Kpɛɛ nyanɲ nkyokotase lee n naawɔ man, nawolo nyi maɲ Wurubuarɛ gbagba kyaa botɔɔ kenɲ n seɲɛɛ nɛ.

34 Ampanɲ, ma te naa me balanɲ banɲ be kyaa Igyipite nɛ kaale te me te nyii mena kenɲ mɔ bɛɛ toronɲ, mena dɔɔ me te tisi lee adido kɔɲ me kaa

lɛɛ wɔ. Desina n wose na maa kpila nenj Igyipite!’

³⁵ Mosesi kei nombia te be bɛɛwɔ, te be boose e nyi, ‘Amɔte yɛɛ na nenj de siamante, na de nombiadiiri.’ Wurubuarɛ tɛɛwɔ ɔ kpilale nɔn ɔ ba lese ɔ wose wola Mosesi deponfa kenj man nɛ dɔɔ, yɛɛ e siamante na nyeeleere.

³⁶ Mosesi kei yɛna gyakolonj nombia na nombia dinaana debanj kenj ɔ ba mo Iseraetena lee Igyipite ta be siaman mo wɔ kaa tonj epo yayam kenj, gyu ke ta depampaa dinaa kenj man kulutoonej sɔnɔla (40) nɛ.

³⁷ Mosesi kei yako na Iseraetena nyiaa, ‘Wurubuarɛ waa kpila ɔ dekpɛnkɛngyɔɔre nɔlo ɛ gyanj nɔba mena kenj ɔ be kpila manj nɛ. Waa lee bo ɛmɛɛ gbagba ɛ balanj man.’

³⁸ Mosesi kei na Iseraetena banj ke kyaa depampaa kenj man nɛ, Wurubuarɛ kpilale kaa kolosiwɔ na e Sinai bula kenj dɔɔ te ɔ lɛɛ Wurubuarɛ nyeedonj nombia njan fa de naanaɔ, te nɛ kaa tunja daa mɔ.

³⁹ Mɔna de naanaɔ yɛɛ denjele donj te be bɛɛ ɔ nombia njan, te be tɛɛse e see yenanj. Te banj be konɔɔse man na, nafa be gyaewɔ nyi baa bese gyu Igyipite.

⁴⁰ Mena dɔɔ be yako Aaron nyi, ‘Yɛɛ bɛɛnenj fa daa na baa ta de siaman, nawolo nyi dɔɔ gyenj kpene kenj be yɛɛ Mosesi nɔn ɔ ba mo daa lee Igyipite nɛ ya.’

⁴¹ Weeya nenanj man te be yɛɛ nunkyue bu mo yɛɛ be bane, te be faa ke kedi te be dii be nɔɔ mo lese kpene kenj banj gbagba ba mo be nyinmaase yɛɛ nɛ ye.

⁴² Mena dɔɔ Wurubuarɛ lese ɔ sia yela wɔ, te ɔ moo wɔ fa adido kyolobiise kasom, ngba mena keŋ bɔɔ nmarase do Wurubuarɛ akpenkpengyɔɔra tɔne keŋ man nɛ. Ba nolo nmarasewɔ nyi Wurubuarɛ kpa,

'O Iseraetena, na maŋ te ɛ koo wonembia deesi fa kulutooneŋ sɔŋola (40) depampaa dinaa keŋ man ya.

⁴³ ɛ bane Molɛki te ɛ yɛɛ kanyaŋ deni do ke, na ɛ bane Refan wulu keŋ ke yɛɛ ngba kyolobii nɛ, te ɛ moowɔ sila ɛ wose.

Baŋ yena banɛɛ baŋ ɛ be yɛɛ nyi ɛ ka som!
Mena dɔɔ maa yela baa mo ŋon gyu lemlem,
naŋ Babilɔn donɔɔ keŋ wɔle.'

⁴⁴ Depampaa dinaa keŋ man nɛ, na de naanaɔ dana kanyaŋ deni dinaa daale keŋ ne di wɔ adansɛɛ nyi Wurubuarɛ kyaa be gyaŋ. Be yɛɛ kanyaŋ deni dinaa kei ngba mena keŋ Wurubuarɛ ba lese wola Mosesi nyi waa yɛɛ ke nɛ.

⁴⁵ De naanaɔ ke lɛɛ kanyaŋ deni dinaa kei lee be kyaɔ gyaŋ nɛ, ba moo ke sila be siamante Gyosua kelii tɛɛle keŋ Wurubuarɛ be yeli bɔɔ yoo gegi ke balan te ɔ be lɛɔ ke fa wɔ nɛ man. Kanyaŋ deni dinaa kei doowɔ botɔɔ kelii deban keŋ Defidi be kaa di gyoori nɛ.

⁴⁶ Defidi kei nombia gyoo Wurubuarɛ sia, te ɔ yako Wurubuarɛ nyi waa fa e gbɛɛ na waa baŋ ɔsom deni dinaa gbagba fa ɔ naana Gyekɔpo Wurubuarɛ ŋon.

47 Mɔna ɔ bu Solomɔn kaa banja na ɔsom deni dinaa kenan.

48 Mɔna Wurubuaɛ non ɔ kela kpene kamase ne, be kyaa deni ken bɔɔ mo nyinmaase ma ke ne man ya. Wurubuaɛ dekpenkpengyɔɔre ηolo yako mena nombii kei nyiaa,

49 De Gbenjyoo Wurubuaɛ kpa,
‘Adido te me gyooro gbeli kyaa,
te tɛɛle dɔɔ yena me nae dɛɛsee.

Won deni dinɔɔ yaa ε ke ma fa man,
yaa alen te maa kyaa fɛɛfo?

50 Na man gbagba yɛɛna abɔɔ kenja pou yee?’ ”

51 Te Sitifin yako wɔ bela nyiaa, “Emɛɛ konɔɔyuntena, ε dana konɔɔyunt ηgba balan ban bɔɔ ne nyii Wurubuaɛ dei ya ne, te ε ne yɛɛ denɛle don ηgba ε kyaa ne. Nawolo nyi deban kamase na ε na koro sen tia Wurubuaɛ felin non.

52 Wurubuaɛ dekpenkpengyɔɔre ηolo kyaawɔ ken ε naanaɔ te naase e diyem yee? Ba koo Wurubuaɛ kpilala ban bɔɔ wula yako see nyi Yesu Kristo non ɔ nombia tenɛɛ ne waa kɔn ne, te nenɛɛ ε lese Yesu nonan fa te ba koo e.

53 Emɛɛ yena ban ε be nyin Wurubuaɛ mmaraase nan lee ɔ kpilala gyan, mɔna ε te di ne dɔɔ ya.”

Be ke funii Sitifin boya

54 Deban ken donɔɔ kegyiise ban be nyii nombia kenja ne, be sia yɛɛwɔ ɔ dɔɔ te ba gyeɛa ban nideli.

55 Mɔna Sitifin non Wurubuaɛ felin non doo ɔ man nideli ne keɛ adido na, te ɔ naa

Wurubuare gyoorobiiri ken, na Yesu mo seɲɛ Wurubuare dunoluɲ doo.

⁵⁶ Te Sitifin yakowo nyiaa, “E kee, mee naa ngba adido ta toro, na Deniwalaɲ Bu non seɲɛ Wurubuare dunoluɲ doo.”

⁵⁷ ɔ keyako mena ne te kegyiise ban moo be nyinmaase to ba denela, te be fae yeesa kenken. Karatete te be popou kaa wuuwo o doo,

⁵⁸ te be wonnee e lee donoo ken man ke funii e boya. Ban boo gyu be kaa funii e boya ne, kpee ba kegba wurikyimse nan fa tobaale non bee baake e nyi Sool ne.

⁵⁹ Be kee funii Sitifin boya nan ne, na o ne fane nyi, “Me Gbengyoo Yesu, lee ma woo.”

⁶⁰ Botoo te o nminawo o doona doo te o fae yeesa nyiaa, “Me Gbengyoo Yesu, na mo nombiakumee kenja to wo kom ya.” ɔ kekolosi nombia kenja tan pe, te o kara weesi. Be kee ko Sitifin na Sool mo seɲɛ botoo o na do wo kakyen.

8

Sool ke naase Kristotena diyem

¹ Lee wee kenan te be fiasɛ bee naase Kristotena dikpii ken diyem nideli Gyerusalem donoo man. Mena doo Kristotena ban pou yaaseewo lan Gyudia na Samaria teelese man, kaase kpilala ban baagen Gyerusalem donoo man.

² Kenje balan ban bee yee Wurubuare ne, baale gyuuwo kewuu Sitifin te be wii o lia nideli.

³ Mɔna Sɔɔl korowɔ seŋ ɔ ne naase Kristotena ban diyem nideli. Ɔ na gyoo akpaŋalaŋse man ke wɔŋee Kristotena ala na baala gyu keto deni.

Filipo yako Wurubuarɛ nombia Samaria tɛɛle man

⁴ Yenan kamase keŋ Kristotena ban be yaasee gyu nɛ, be kolosi Wurubuarɛ nombia ŋan fa balan.

⁵ Te Filipo gyuu Samariatena donɔɔ dinaa daale man keyako Wurubuarɛ nombia nyi, Yesu Kristo yena nyeelɛere ŋon Wurubuarɛ be yako see nyi waa kɔŋ nɛ.

⁶ Deban keŋ balan burum ban be nyii nombia ŋan Filipo be yako, te bɔɔ naa gyakolon nombia ŋan ɔ be yeɛ nɛ dɔɔ, be tei ɔ nombia ŋan nideli.

⁷ Filipo kekolosi keŋ nɛ, balan ban felin̄kumɛɛ doo be man nɛ fae yeesa keŋkeŋ, te felin̄kumɛɛ ŋan leewɔ be man. Te ban mɔ be baamense ba yekee, na ɔtakasese burum mɔ wose yeɛ wɔ doŋ.

⁸ Mena dɔɔ yeɛ donɔɔ kenan mantena ban pou gyon nideli.

⁹ Donɔɔ kenan man na balee ŋolo kyaa botɔɔ keŋ bɛɛ baake e nyi Simɔn. Ɔ ne yeɛ baalabiiri nombia wola Samariatena, keŋ nyi ba wose na gbirisi wɔ. Ɔ ne gyina ɔ wose adido wola ɔ wose nyi ɔ yeɛ walaŋ dinaa ŋolo e.

¹⁰ Mena dɔɔ walaŋ kamase, bia na kegyiise pou ne tei e te bɛɛ yako nyi, “Ŋon yena Wurubuarɛ doŋ keŋ bɛɛ baake nyi doŋ dinaa nɛ.”

11 Ɔ ta mo Ɔ baalabiiri nombia kenja wola wo yela ba wose te gbirisi wo kyare, mena dɔɔ beɛ lɛɛ e di nideli.

12 Mɔna Filipino ke yako wo Wurubuaɛ gyoori na Yesu Kristo wose man nombia ŋan nɛ be lɛɛwo di, te be sɔɔ ala na baala pou Wurubuaɛ loŋ.

13 Simɔn gbagba mo lɛɛ nombia ŋan di te be sɔɔ e Wurubuaɛ loŋ, te Ɔ moo Ɔ wose do na Filipino nideli. Te yakolonɔ nombia na nombia dinaana ŋan Ɔ be naa Filipino ne yɛɛ dɔɔ, Ɔ wose gbirisi e.

14 Deban ken Yesu kpilala ban be kyaa Gyerusalem be nyii nyi Samariatena te lɛɛ Wurubuaɛ nombia ŋan di nɛ, be kpila Pita na Gyɔn be gyan.

15 Ba kekɔŋ kaa gyoo na, be fanewo fa wo nyi Wurubuaɛ waa mo Ɔ felinɔ ŋon do be man.

16 Nawolo nyi na Wurubuaɛ ta moo ta Ɔ felinɔ ŋon do ban Samariatena benanɔ man ŋolo man ya. Be sɔɔ wo Wurubuaɛ loŋ bo lee de Gbenɔgyoo Yesu waagenɔ yele man.

17 Te Pita na Gyɔn moo be nyinmaase gyakaa be dɔɔ te be fanewo fa wo, te Wurubuaɛ moo Ɔ felinɔ ŋon do be man.

18 Simɔn naawo nyi Yesu kpilala ban ka mo be nyinmaase gyakaa balanɔ ban dɔɔ fane fa wo nɛ, Wurubuaɛ moo Ɔ felinɔ ŋon do be man kente Ɔ lese kɔba waa fa wo,

19 te Ɔ yako wo nyiaa, “Ɛ mo mena donɔ kei fa man mo, na walanɔ kamase ŋon maa mo me nyinmaa gyakaa Ɔ dɔɔ na, Wurubuaɛ ka mo Ɔ felinɔ ŋon do Ɔ man.”

²⁰ Te Pita yako e nyi, “Wurubuare waa yela emee na n koba pou ka gyoo boalan man. Nawolo nyi n te yee nya agyuen nyi n ka mo koba lee Wurubuare kolo anefan.

²¹ N be dana dedii yaa dasenae da tom kei man ya, nawolo nyi n konoo man nombia ba tenee Wurubuare siaman ya.

²² Kyeekee nya agyuen lee n nombiikum kei man, na n kefane fa de Gbenjyoo Wurubuare na waa mo ke kyee neŋ.

²³ Nawolo nyi ma te naa nyi n dana sibiikum, te nombiakumee te di n doo.”

²⁴ Te Simon yako wo nyi, “Mee waase non bo e fane fa de Gbenjyoo Wurubuare fa man, na nan pou e be yako ne man dokolon gba be kon me doo ya.”

²⁵ Pita na Gyon kekolosi Wurubuare nombia nan di adanseee lee Yesu Kristo wose man tan ne, te ba besewo lan Gyerusalem donoo man. Be ka bese bee gyu ken ne, be kolosi Kristo nombia kpaakpaa nan Samariatena akuraase burum man.

Filipo na Itiopia baale nolo wose man nombia

²⁶ De Gbenjyoo Wurubuare kpilale nolo lee adido kaa yako Filipo nyiaa, “Koro desina n wose na n ka mo ata yenan gbее bene ken ba lee Gyerusalem ne gyu Gasa donoo man ne.”

²⁷ Kenje Filipo korowo desina o wose moo gbее. O kee gyu ken na te o ke gyanee na Itiopia baale saayete nolo. O yee Itiopia ala gyoo non bee baake e nyi Kandase ne wose man walan kegyia nolo e. Non ne kee na ala gyoo non koba

pou dɔɔ. Balee kei gyuu Gyerusalem bo ka som Wurubuare,

²⁸ te ɔ besewɔ kaa lan ɔ ne gyu ɔ dɛɛ. Na ɔ kyaa anebiliŋinbii daale man keŋ dɛɛkyɔŋse ne wɔŋee na ke. Ɔ kyaa ɔ ne kala Wurubuare dekpenkpenɔgyɔɔre Yesaya tɔne.

²⁹ Te Wurubuare felin ŋon yako Filipino nyi, “Tuu benaa anebiliŋinbii keŋ.”

³⁰ Kenŋte Filipino yeuwɔ gyu botɔɔ, te ɔ ke nyiiwɔ ŋgba balee ŋon ne kala kolo lee Wurubuare dekpenkpenɔgyɔɔre Yesaya tɔne keŋ man nɛ te Filipino bɔɔse e nyi, “Mena dɔɔ n ne nyii kpene keŋ n ne kale nɛ man?”

³¹ Te balee ŋon tiranɔɔ fa Filipino nyi, “Sena te maa tale nyii ke man, keŋ ŋolo ta lese ke man fa maŋ ya?” Te ɔ baake Filipino nyi waa gyeŋ kaa kyaa ɔ gyaŋ.

³² Na Wurubuare nombia ŋan bɔɔ ŋmarase see te ɔ ne kale yeŋa nyi, “Ba te kparaa e lan ŋgba nam ŋon bee gyu be kaa ko e nɛ.

Ɔ yeŋ ŋgba nambu ŋon bɛɛ kɛɛɛ ɔ wona te ɔ seŋɛ yididi nɛ.

Ɔ te wii koran gba ya.

³³ Be tisinaa e tɛele man, do e desɛŋ, te be sukutii ɔ nombia do.

Amɔ ne gyae la waa tale yako kolo lee ɔ duulun man balan wose man, ŋgba bɔɔ ko e bilɛŋ nɛ.”

³⁴ Botɔɔ te Itiopia baale kegyia ŋon bɔɔse Filipino nyiaa, “Kegyia waaseda, amote wose man nombia yaa Wurubuare dekpenkpenɔgyɔɔre kei

ne yako nε, ηon gbagba yaa walan wole ηolo bo?”

³⁵ Te Filipino seηawo Wurubuaε nombia ηan boo kale nε doo yako e Yesu wose man nombia ηan.

³⁶ Be kee gyu keη nε, te be ka leewo loη daale doo. Botoo te balee ηon boose Filipino nyiaa, “Kεε loη daale yaa kei, wonη ne too na maη gbεε na Wurubuaε loηkeso?”

³⁷ Te Filipino yako e nyi, “Akpa n mo n konoo pou lee Kristo di na, gbεε doo nyi maa so neη Wurubuaε loη.” Balee ηon mo yakowo nyiaa, “Mεε lee di nyi Yesu Kristo yena Wurubuaε bu ηon.”

³⁸ Mena doo balee ηon yela anebilinbinbii keη seηawo, te ηon na Filipino pou tisiwo ka gyoo loη keη man te Filipino soo e Wurubuaε loη.

³⁹ Be ka lee loη keη man nε, te de Gbenjgyoo Wurubuaε felin ηon moo Filipino lan debokenan man, mena doo balee ηon te naa e bela ya. Mona balee ηon besewo mo o gbεε o ne gyu gyonη man.

⁴⁰ Filipino keewo na, o kyaa Asotuse donoo man. O teewo donoose ηan man kolosi Kristo nombia ηan, kaboena o gyuuwo ka lee Kaesaria donoo man.

9

Sool keεε Yesu di

¹ Weeya ηenanη pou man na Sool sεε o ne ηmaase de Gbenjgyoo Yesu silala banη nyi waa ko wo. Mena doo o gyuu Wurubuaε sae kegyia ηon gyan,

² ka sola e lɛɛ ɔ nyinmaa man tɔne kenj gyae ke fa e donj na waa mo gyu Damasekuse donɔɔ man kefa Gyudatena ɔsom denɛɛ man kegyiise banj. Na baa fa e gbɛɛ waa kyanj walaŋ kamase, ala na baala banj pou ɔ naa nyi be silana Yesu kawola wɔle kei nɛ. Na waa nyinj kyanj wɔ kɔŋ Gyerusalem donɔɔ man kaa tɔ deni.

³ ɔ ke gyu ka benaa Damasekuse donɔɔ nɛ, debokenanj man te boalanj daale lee adido kaa ŋmaale pole kilisi e.

⁴ Mena dɔɔ ɔ leewɔ yala te ɔ nyii woya ŋaale baake e bɔɔse nyi, “Sɔɔl, Sɔɔl, weera dɔɔ te n ne naase manj diyem mena?”

⁵ Botɔɔ te Sɔɔl tiranɔɔ bɔɔse e nyiaa, “Nyan amɔte ŋonanj me Gbenjgyoo?” Te ŋon mɔ yako e nyiaa, “Manj yena Yesu ŋon n ne naase diyem nɛ.

⁶ Mɔna koro na n ke gyu donɔɔ kenj man, na baa yako nenj kpene kenj kaboena nyi nya yɛɛ.”

⁷ Balanj banj banj na Sɔɔl dɔŋɛɛ nɛ, ba woya yeuwɔ lee be gyanj kenj ba te tale gyusu be nɔɔ ya. Banj mɔ nyii nɔɔwoya ŋan, mɔna ba te naa ŋolo ya.

⁸ Sɔɔl korowɔ senj te ɔ gyusu ɔ sia mɔna ɔ te tale naa kolo ya, mena dɔɔ be kyanj e ɔ nyinmaa man, te ba moo e gyu Damasekuse donɔɔ man.

⁹ ɔ kyaawɔ botɔɔ weeya kpaakpaa atooro kenj nyi ɔ bɛɛ naa ya, te ɔ bee dii ya, te ɔ bɛɛ nyɔɔ mɔ ya.

¹⁰ Na Yesu silale ŋolo kyaa Damasekuse botɔɔ kenj bɛɛ baake e nyi Ananiase. ɔ nyiiwɔ de Gbenjgyoo baake e ŋgba doseɛ man nɛ nyi,

“Ananiase.” Te ɔ kpaawɔ nyi, “Me Gbenɔgyoo maɲ yaa!”

¹¹ Te de Gbenɔgyoo Yesu yako e nyi, “Koro gyu Gyuda dɛɛ, ke kyaa gbɛɛnaa keɲ bɛɛ baake ke nyi gbɛɛnaa keɲ ka Tenɛɛ nɛ nɔɔman, na n ke boɔse Sɔɔl ɲon ɔ ba lee Tasuse nɛ dɔɔ. ɔ kyaa botɔɔ ɔ ne fane.

¹² Wurubuare ta lese wola ɲon Sɔɔl mɔ ɲgba dosɛɛ man nɛ nyi, balee ɲon bɛɛ baake e nyi Ananiase nɛ, te kɔɲ ɔ kaa mo ɔ nyiɲmaase gyakaa ɔ dɔɔ, na waa bese naa bela.”

¹³ Ananiase tiranɔɔ nyiaa, “Me Gbenɔgyoo, balan burum te yako maɲ balee kei wose man nombia, na mena keɲ ɔ be yeɛ n balan ban be kyaa Gyerusalem donɔɔ man nɛ akpanyanɲanɲ.

¹⁴ ɔ lɛɛ tɔne keɲ ne fa e doɲ baa lee Gyudatena saese kegyiise gyan kɔɲ Damasekuse kebo, na ɔ kaa kyan ban pou bɛɛ som neɲ nɛ.”

¹⁵ Kenɲe de Gbenɔgyoo Yesu tiranɔɔ fa Ananiase nyiaa, “Gyu ɔ gyan, nawolo nyi maɲ lese na e nyi waa som maɲ, na waa yela ban pou ba te yeɛ Gyudatenawɔ ya, na be gyoonɛɲ na Iseraetena pou ke nyii ma yele.

¹⁶ Maɲ ne gyae la maa wola e mena keɲ kaboena nyi waa naa diyem nideli lee ma yele dɔɔ.”

¹⁷ Kenɲe Ananiase gyuuwɔ ka gyoo dekpanalan keɲ man. Te ɔ moo ɔ nyiɲmaase gyakaa Sɔɔl nyee dɔ fane nyiaa, “Me dɔɔ Sɔɔl, de Gbenɔgyoo Yesu ɲon ɔ ba lese ɔ wose wola neɲ gbɛɛnaa man deban keɲ ne kɔɲ kebo nɛ, ɲon kpila na maɲ n gyan nyi me kaa fane fa neɲ na n kabese naa. Na Wurubuare kenɲin mɔ

o felin̄ n̄on do n man.”

¹⁸ Debokenaŋ man te kolo leewo o sia n̄an man yala n̄gba kpebii boolee bia ne, te Sool sia n̄an gyusuwo, te o besewo o ne naa bela. O korowo sen̄ te ba ke soo e Wurubuar̄e loŋ.

¹⁹ Kenan̄ wōle te be faa e weenee. O ke di tan̄ ne, o wose besewo ye e don̄. Te o dii weeya akalans̄e n̄aale Yesu silala ban̄ gyan̄ Damasekuse donoo man botoo.

Sool kekolosi Wurubuar̄e nombia Damasekuse

²⁰ Debokenaŋ man te Sool fias̄e o ne kolosi Yesu nombia Gyudatena osom den̄e man nyi, Yesu yena Wurubuar̄e bu n̄on.

²¹ Ban̄ pou boo nyii e ne wose gbirisi wo, te be boose don̄a nyi, “Na balee kei kyaa la Gyerusalem donoo man o ne naase ban̄ bee som Yesu ne diyem yee? Na ken̄ doo te o kon̄awo kebo o kaa kyan̄ wo na waa mo wo gyina saese kegyiise ban̄ yee?”

²² Te Sool besewo nyin̄ don̄ kpu te o kolosiwo lese ne man nideli fa Gyudatena ban̄ nyi, Yesu yena nyeeleere n̄on Wurubuar̄e be yako see nyi waa kon̄ ne. O kolosiwo nideli ken̄ nyi Gyudatena ban̄ be kyaa Damasekuse donoo man ne, te tale gyusu be noo bela ya.

²³ Weeya ala n̄aale wōle ne, Gyudatena kegyiise gyan̄eewo ye noo nyi baa ko Sool.

²⁴ Mona Sool nyii be nombiakum̄e n̄an boo bake o nyeeman ne. Nelim na ka weese pou na, bee deke donoo ken̄ anaanoōse n̄an na baa nyin̄ ko e.

²⁵ Mona nelim daale ne, o kaseela ban̄ moo e do dokyon̄olon̄ man, te be tisinaa e mo nfansere

man gbaa dekyan ken bɔɔ maa kilisi donɔɔ ken nɛ, te ɔ yeuwo lan Gyerusalem.

Sɔɔl kegyu Gyerusalem

²⁶ Sɔɔl ka bese gyu Gyerusalem donɔɔ man nɛ, ɔ gyaewɔ nyi waa mo ɔ wose kpu na Yesu silala ban. Mɔna be popou ne yee nawolo nyi na ba te lɛɛ ta di nyi, non mɔ ta bese Yesu silale gbagba ya.

²⁷ Kenɛte Banabase moo e gyu Kristo kpilala ban gyan. Te ɔ yako wɔ mena ken Sɔɔl be naa de Gbenjyoo Yesu Damasekuse gbɛɛnaa man, na mena ken de Gbenjyoo Yesu be kolosi na e, na mena ken ɔ be gyɔ ɔ konɔɔ mo Yesu yele keyako Wurubuare nombia nan Damasekuse donɔɔ man nɛ.

²⁸ Mena dɔɔ Sɔɔl kpuuwo na Yesu silala ban. ɔ kyaawɔ be gyan te be gyɔɔ be konɔɔ ta na Gyerusalem donɔɔ kolosi Wurubuare nombia nan lee de Gbenjyoo Yesu yele man.

²⁹ Sɔɔl kolosiwo nideli te non na Gyudatena ban bee kolosi Giriki dei nɛ, lɛɛ anmaaren nideli. Te be gyae gbɛɛ ken baa mo ko e.

³⁰ Mena dɔɔ Yesu silala ban ka gyen mena nɛ, ba moo e gyu Kaesaria donɔɔ man te be yela ɔ lan Tasuse.

³¹ Mena dɔɔ Kristotena ban be kyaa Gyudia na Galelia na Samaria tɛɛlese man nɛ, wose fɛɛ wɔ mena deban kenan man. Be lɛɛ Yesu nombia nan di nideli, te be tɛɛwo Wurubuare kegyaebii man, te Wurubuare felin non doo wɔ kakyen te be wukuwo kpu.

Pita kekyɔ Anease na Dokase

³² Kɔŋawɔ debaŋ daale nyi Pita keta ɔ ne kila tɛele keŋ nɛ, ɔ gyuu Lida donɔɔ man ɔ kaa kɛɛ Kristotena baŋ be kyaa botɔɔ nɛ.

³³ Kenɛte ɔ ke naa balee ŋolo na ɔ yele yɛna Anease ŋon ɔ wose pou ba yem nɛ. Ɔ doowɔ dofoŋoŋ dɔɔ kulutooneŋ gyanaara keŋ ɔ bɛɛ tale koro ya.

³⁴ Botɔɔ te Pita baake e nyiaa, “Anease kɛɛ, Yesu Kristo te kyɔ neŋ n kawee. Koro seŋ na n ke bɔ n dofoŋoŋ!” Debokenaŋ man te Anease korowɔ seŋ.

³⁵ Balaŋ baŋ pou be kyaa Lida na Saron kena Anease dɔŋɛɛ nɛ, be lɛɛ de Gbenɣyoo Yesu nombia ŋan di te ba bese ɔ silala.

³⁶ Na alo ŋolo mɔ kyaa Gyopa keŋ ŋon mɔ yɛɛ Yesu silale e te ɔ yele yɛna Tabita. Giriki dei man na baa baake e nyi Dɔkase keŋ nawolo nyi ŋaa. Debaŋ kamase na alo kei ne yɛɛ deeli fa balaŋ, te ɔ ne kyɔ ayematena mɔ nideli.

³⁷ Debaŋ kenan man nɛ, ɔ gyoo kawee te ɔ yeŋawɔ. Te be sɔɔ e teeli abansoro deni daale man.

³⁸ Lida na Gyopa donɔɔse taŋ lem na dɔŋa ya. Te kaseela baŋ be kyaa Gyopa kenyii nyi Pita kyaa Lida nɛ, be kpila tewulɛɛ bala gyu ɔ gyaŋ nyi, “Pita, waaseda, yɛɛ bilen na n kekɔŋ de gyaŋ.”

³⁹ Mena dɔɔ Pita korowɔ sila wɔ. Be ka gyoo botɔɔ nɛ te ba moo e gyu deni adidote keŋ man. Te liala baŋ pou kaa yilaawɔ kilisi Pita bee wii, na bɛɛ mo kegbase na abɔɔ ŋan Tabita be ŋare fa wɔ pɛte ɔ ba yem nɛ wola e.

40 Kenje Pita lese be popou lee deni kenj man, te ɔ ηmɪŋawɔ ɔ doona dɔɔ te ɔ fanewɔ. Te ɔ besenawɔ kɛɛ woo ηon te ɔ yakowɔ nyiaa, “Tabita, koro!” Te woo ηon gyuusuu ɔ sia, te ɔ kena Pita nɛ, ɔ korowɔ kyaa.

41 Kenje Pita kyaŋa e ɔ nyinmaa man kyɔ e te ɔ korowɔ senj. Te ɔ baake Yesu silala banj na liala banj, te ɔ moo Dɔkase do wɔ be nyinmaa man na ɔ delena.

42 Nombia kenja yaaseewɔ kila Gyopa kenj pou, te balan burum kaa lɛɛ de Gbenjyoo Yesu di.

43 Kenan wɔle na Pita dii weeya burum Gyopa donɔɔ man botɔɔ. Na ɔ kyae Simɔn ηon ɔ ne yɛɛ wonembia tɔna wose man tom nɛ gyanj.

10

Pita kekolosi Wurubuare nombia fa Konelio

1 Balee ηolo kyaawɔ Kaesaria donɔɔ man na ɔ yele yena Konelio. ɔ yɛɛ Itali teelee yoonɔɔtena dikpii siamante e. Na yoonɔɔtena sɔŋonɔŋ doo la ɔ tee.

2 ɔ yɛɛ walanj ηon ɔ ba mo ɔ wose fa Wurubuare, te ηon na ɔ dekpaŋalanmantena pou ne yee Wurubuare nideli. ɔ dana wɔe fa Gyudatena ayematena te ɔ ne fane fa Wurubuare debanj kamasɛ.

3 Wee daale balinɔɔ weese debanj atoorote nɛ, ɔ naa kolo na ɔ sia ηgba dosɛɛ man nɛ. ɔ naa Wurubuare kpilale ηolo ta lee adido kɔŋ ɔ gyanj te ɔ baake e nyi, “Konelio.”

4 Te Konelio kɛɛ e yididi gyakolonj man te ɔ boose e nyi, “Me Gbenjyoo weera?” Kenje Wurubuare kpilale ηon yako e nyiaa,

“Wurubuare te lee n kefane. Ɔ te naa mena ken n ne yee woe fa ayematena ban, te ne ta gyoo ɔ sia.

⁵ Mena doo kpila balan gyu Gyopa donoo ken man, be kaa baake walan non bee baake e nyi Simon yaa Pita ne.

⁶ Ɔ kyaa Simon non ɔ ne yee wonembia tona wose man tom ne dee. Ɔ dee kyaa epo nooman.”

⁷ Wurubuare kpilale non kekɔn kaa kolosi fa e tan te ɔ be lam ne, Konelio baake ɔ dekpanalan man tewulee bala, na yoonootena ban bee gyee e ne man nolo, non ɔ benaa na e te ɔ ne yee Wurubuare ne.

⁸ Te ɔ yako wo kpene ken pou be kon ne, te ɔ kpila wo Gyopa donoo man.

⁹ Tee kena weesetentɛn ken be don bee gyuu te be ka benaa Gyopa donoo ken ne, deban kenan te Pita mo gyenawo lan abansoro doo ɔ kaa fane.

¹⁰ Tanam kyanja e te ɔ gyae kolo waa di, mona deban ken bee saa weenee nan ne, ɔ naa kolo na ɔ sia ngba dosee man ne.

¹¹ Ɔ naawo ngba adido ba toro na, te ɔ naa kolo ngba kyanan dinaa daale ne, na be dana ke noosebia anaara nan man lee adido, te be tisinaa ke kaa see teele man.

¹² Na wonembia kpookpoo doo ke man. Ban be dana nawoo anaara, na ban bee tuu be toose doo, na ban bee furufu ne doo ke man.

¹³ Kenje ɔ nyii noowoya njaale nyi, “Pita, koro na n ka ko di.”

¹⁴ Te Pita yakowo nyi, “Koa, dee gyu lem me Gbengyoo, nawolo nyi me te dii ta kolo kum

yaa kpene keŋ deε kole ne see ya.”

15 Te nɔɔwoya ŋan besewɔ yako e bela nyi,
 “Kpene keŋ Wurubuarɛ be lɛɛ do nyi ke dei ne,
 na baake ke nyi kolo anakolan bela ya.”

16 Kei yeεwɔ mena betabotooro. Te
 debokenaŋ man ba moo kanyaŋ keŋ laŋ adido
 bela.

17 Pita kekyaa ɔ na gyueŋ nombia ŋan ɔ be
 naa ne wose man ne, na Konelio kpilala baŋ mo
 te boose gyu kena dekpaŋalaŋ keŋ man Simɔn
 kyaa, te be gyuuwɔ ka seŋ ka denanɔɔ man.

18 Keŋte be baake ŋolo dekpaŋalaŋ keŋ man
 boose e nyiaa, “Kebo te balee ŋon beε baake e
 nyi Simɔn Pita ne kyaa?”

19 Na Pita seε ɔ na gyueŋ nombia ŋan ɔ be
 naa ne wose man, te Wurubuarɛ felin yako e
 nyiaa, “Simɔn, nyii kebo, tewuleε batooro baale
 ne gyae neŋ.

20 Mena doo desina n wose na n ke tisi gyu be
 gyaŋ. Sila wɔ ta, na lɛɛ n wose anmaareŋ ya
 nawolo nyi maŋ kpila na wɔ.”

21 Mena doo Pita tisiwɔ gyu balan baŋ gyaŋ te
 ɔ ke yako wɔ nyiaa, “Maŋ yena walaŋ ŋon ε ne
 keo ne. ε keta gyakolon?”

22 Keŋte balan baŋ tiranɔɔ nyiaa, “De
 gbengyoo yoonɔɔtena dikpii siamante ŋon beε
 baake e nyi Konelio ne kpila na daa n gyaŋ. ɔ
 yeε walaŋ ŋon ɔ ne yee Wurubuarɛ, te ŋon na e
 mo nsana dei, te Gyudatena pou ne bu e.
 Wurubuarɛ kpilale ŋolo kɔŋala kaa yako e nyi,
 waa kpila kaa mo neŋ kɔŋ ɔ gyaŋ, na waa nyii
 kpene keŋ n dana fa e.”

²³ Te Pita moo balan ban gyu ɔ dɛɛ, te ɔ yela be doowo ɔ gyan.

Tɛɛ kena ken nɛ, Pita desina ɔ wose te non na wo pou lanawo. Ɔ tebia Kristotena baale mo leewo Gyopa sila wo gyu.

²⁴ Tɛɛ kena te ba gyoo Kaesaria, na Konelio ne keɛ be gbɛɛ mena doo ɔ yilaa ɔ lonɔna na ɔ gyooona kpaakpaa nyiban.

²⁵ Pita ka gyoo dekpanalan ken man nɛ, Konelio kaa gyanɛewo na e te ɔ tisiwo bun ɔ nawootɛɛ obuo man.

²⁶ Kenɛte Pita yako e nyi “Koro, na yɛɛ mena ya. Nawolo nyi man mo yɛɛ deniwalan e ngba nyan nɛ.”

²⁷ Te non na Pita moo afa keyoo mo gyoo dekpanalan ken man, te Pita ke naa balan burum ban pou boɔ yilaa botoo nɛ.

²⁸ Te ɔ yako wo nyi, “Emɛɛ gbagba ɛ gyen nideli nyi nafo daa Gyudatena osom keɛ wolo man na, gbɛɛ be doo ken nyi Gyuda baale ka mo ɔ wose do na walan non ɔ te yɛɛ Gyuda baale e ya, yaa waa gyu ɔ gyan ya. Mona Wurubuare ta lese wola man nyi, me na keɛ walan nolo nyi ɔ yɛɛ walan yakaate e ya.

²⁹ Lee mena doo n ke kpila baake man na, ma te bɛɛ nyi moo kon ya. Mɛɛ gyae maa nyii kpene ken doo n be kpili baake man.”

³⁰ Botoo te Konelio tiranoo nyiaa, “Weeya anaara yaa ngba me kyaa me dɛɛ mɛɛ fane balinoo weese ngba deban atoorote man nɛ, debokenan man te baale nolo kaa bɛɛwo lee me doo. Na ɔ doona aboo nan ne nalakee nɛ, te ɔ kaa senawo me siaman.

³¹ Te ɔ yako manɲ nyi, 'Kɔnelio, Wurubuare te nyii n kefane te ɔ ne tɔɔse n wɔe kenɲ n dana fa ayematena ne, mena dɔɔ

³² kpila gyu Gyopa donɔɔ man ke baake Simɔn Pita, ɔ kyaa Simɔn ɲon ɔ ne yee wonembia tɔna wose man tom te ɔ dekpɔnalan kyaa epo nɔɔman ne gyan.'

³³ Mena dɔɔ te me kpila balan ɲ gyan debokenanɲ man. N yee ke nideli ɲgba n be kɔn ne. Nenee de popou te kaa gyanee kebo Wurubuare siaman dee daa nenɲ, na dee nyii nɔɔwoya ɲan de Gbenɲgyoo Wurubuare kpa nya yako daa ne."

Pita kekolosi

³⁴ Botɔɔ te Pita gyinaa ɔ nɔɔwoya nyi, "Nenee dɔɔ ma te naa ampanɲ nyi balan pou yee kyee kyee Wurubuare siaman, te ɔ bee kee ɲolo siaman ya.

³⁵ Mɔna walan kamase ɲon ɔ ne yee e te ɔ ne yee abɔɔ ɲan doo na ɲe gbɛɛ na, ɔ ne lee e do. ɔ be famene na ɔtenate dalee ya.

³⁶ Emee gbagba gyenɲ nɔɔwoya kpaakpaa ɲan Wurubuare ba mo fa Iseraetena ne. ɔ yako wɔ nyi baa sila Kristo ɲon ɔ yee walan kamase Gbenɲgyoo e ne, na banɲ na ɲon Wurubuare nsana ke de na baa nyinɲ wosefereɲ.

³⁷ E gyenɲ nombii dinaa kenɲ be kɔn Iserae teelee dɔɔ, kenɲ be fiasɛɛ lee Galelia teelee man debanɲ kenɲ Gyɔn be kolosi lee Wurubuare lonkesɔ kenɲ wose man nombia ɲan wɔle ne.

³⁸ E gyenɲ mena kenɲ Wurubuare ba mo ɔ felinɲ na ɔ donɲ kenɲ do Yesu Nasarete baale ɲon man,

mena dɔɔ Yesu tɛɛwɔ yɛɛ deeli te ɔ kyɔɔ ban pou ɔbɔnsam be di be dɔɔ nɛ kaweesɛ. Ɔ yɛɛ kɛnɔa pou nawolo nyi Wurubuare kpue na e.

³⁹ Te dee di adansɛɛ lee kpene kamase ken ɔ be yɛɛ Gyudatena tɛɛle man na Gyerusalem donɔɔ man nɛ. Be gyɔɔ e sakaa ɔpanɔan dɔɔ ko.

⁴⁰ Mɔna weeya atoorote ken man nɛ, Wurubuare gyusu e lee yen man, te ɔ yela ɔ lese ɔ wose wola balan.

⁴¹ Na balan pou naa na e ya, mɔna daa ban Wurubuare be wulaa lese nyi dɛɛ yɛɛ wa adansɛɛtena nɛ, daa daagen naa na e. Wurubuare ke gyusu e lee yen man mɔ nɛ, daa na e diiwɔ te de nyɔɔwɔ.

⁴² Te ɔ yako daa nyi dee kolosi ɔ nombia fa balan na dee di adansɛɛ lee ɔ wose man nyi, nɔn yena walan nɔn Wurubuare ba lese nyi, waa di balan ban bɔɔ yekee na ban be kyaa na be sia nɛ pou nombia.

⁴³ Wurubuare akpenkpɛngyɔɔra ban pou kolosiwɔ lee ɔ wose man nyi, walan kamase nɔn waa lɛɛ e di na, Wurubuare waa mo ɔ nombiakumɛɛ kyɛɛ e lee Yesu yele man.”

Wurubuare ta mo ɔ felin do balan ban ba te yɛɛ Gyudatenawɔ ya nɛ man

⁴⁴ Pita kegyakaa ɔ ne kolosi nɛ, te Wurubuare felin nɔn kaa gyoo ban pou bee tei e nɛ man.

⁴⁵ Te Gyudatena ban bɔɔ lɛɛ Yesu di te bɔɔ sila Pita kɔn nɛ, wose gbirisi wɔ nɔnba Wurubuare ba mo ɔ felin nɔn do balan ban ba te yɛɛ Gyudatenawɔ ya mo man nɛ.

⁴⁶ Nawolo nyi be nyiiwɔ bee kolosi deise kpookpoo, na bɛɛ lese Wurubuare yele. Kenɛte Pita yako wɔ nyiaa,

⁴⁷ “Wurubuare ta mo ɔ felin ɲon do balan kɛwɔ mo man, ɲgba mena ken ken ɔ ba mo do de man nɛ. Nolo waa tale tɔ wɔ gbɛɛ nyi be na sɔ wɔ Wurubuare loɲ yee?”

⁴⁸ Mena dɔɔ ɔ yela be sɔɔ wɔ Wurubuare loɲ lee Yesu Kristo yele man. Te ba sola e nyi, waa kyaa be gyan weeya ala.

11

Pita ketira ɔ nombia nɔɔ

¹ Yesu kpilala na Kristotena ban be kyaa Gyudia tɛɛle ken dɔɔ nyiiwɔ nyi, balan ban ba te yɛɛ Gyudatenawɔ ya nɛ mo te lɛɛ Wurubuare nombia ɲan do.

² Pita ke gyu ka gyoo Gyerusalem donɔɔ man nɛ, Gyudatena ban ba seɲɛɛ nyi Yesu silala pou baa kara be baala wose nɛ te sɛɛ e ya.

³ Be bɔɔse e nyi, “Weera te n gyuuwɔ balan ban ba te kara be baala wose ya nɛ gyan, te n ke diiwɔ bom na wɔ?”

⁴ Botɔɔ te Pita lese kpene ken be kɔɲ nɛ man dokolon dokolon fa wɔ nyiaa,

⁵ “Na me kyaa Gyopa donɔɔ man mɛɛ fane. Kenɛte me naa kolo ɲgba kanyaɲ dinaa daale nɛ na me sia ɲgba doseɛ man nɛ, ken be dana ke nɔɔbia anaara ɲan man te be tisinaa ke lee adido kaa see me siaman.

⁶ Me kɛɛ ke man nideli na te me naa wonembia kpookpoo, ban be dana nawɔɔ

anaara na banj bee tuu be tɔɔse dɔɔ na banj bee furufu na wonembia kumεε pou.

⁷ Te me nyii nɔɔwoya ɲaale nyi, ‘Pita, koro na n ka ko di.’

⁸ Te me yakowɔ nyiaa, ‘Me Gbengyoo koa, dee gyu lem, kolo kum yaa kpene kenj dεε kole nε te tinaa ta me nɔɔ see ya.’

⁹ Te nɔɔwoya ɲan besewɔ yako man lee adido bolate nyiaa, ‘Kpene kenj Wurubuare be lεε do nyi ke dei nε, na baake ke nyi kolo anakɔlanj ya.’

¹⁰ Ke yεεwɔ mena betabotooro te be wɔɲa woni kenj pou lanj adido bela.

¹¹ Debanj kenanj na baala batooro banj Konelio be kpili lee Kaesaria kɔɲ me gyanj nε, te kaa sem dekpɔɲalanj kenj man me kyaa nε.

¹² Te Wurubuare felinj yako manj nyi, me na lεε ma wose aɲmaarenj ya, maa sila wɔ gyu. Me tebia looro kεwɔ sila manj lee Gyopa gyu Kaesaria te de popou gyuuwɔ ka gyoo Konelio dεε.

¹³ Botɔɔ te ɔ yako daa mena kenj Wurubuare kpilale be kaa bεε lee ɔ dɔɔ ɔ dekpɔɲalanj man, te ɔ yako e nyi kpila gyu Gyopa ke baake balee ɲon bεε baake e nyi Simɔn Pita nε.

¹⁴ Waa kɔɲ kaa yako ɲon nombia kpaakpaa ɲan gyaε ke yela εmεε na n dekpɔɲalanjmantena pou ke nyinj nyeekelεε.

¹⁵ Me ke gyina me nɔɔ mee kolosi pε, te Wurubuare felinj ɲon kɔɲawɔ kaa gyoo be man, ɲgba mena kenj ba gyoo de man kewalanj kenj nε.

¹⁶ Botɔɔ te me tɔɔse de Gbengyoo Yesu nɔɔwoya ɲan ɔ be yako nyi, ‘Lonj te Gyɔn

moowɔ sɔ balan Wurubuarɛ lon, mɔna Wurubuarɛ waa mo ɔ felin non bo sɔ non Wurubuarɛ lon.’

17 Mena keŋ Wurubuarɛ ba mo ɔ felin do de man deban keŋ man dɔɔ lɛɛ de Gbenɣyoo Yesu Kristo di nɛ, mena ke yaa ɔ moowɔ do ban mɔ man. Kenan na, man yena amɔte non maa tale to Wurubuarɛ gbɛɛ.”

18 Be ke nyii nombia keŋa nɛ be tinaa nombia nan kewɔŋee yela te ba lese Wurubuarɛ yele nyi, “Nɛnɛɛ dɔɔ, Wurubuarɛ te fa balan ban ba te yeɛ Gyudatenawɔ ya nɛ mɔ gbɛɛ nyi, baa kyɛɛkee lee be gbɛɛnɛŋ kumɛɛ man na baa nyin nyeedon.”

Kristotena dikpii keŋ kyaa Antioke nɛ

19 Be ka ko Sitifin wɔle nɛ, ban bɔɔ lɛɛ Kristo di nɛ yaaseewɔ lee mena keŋ bɛɛ naase wɔ diyem dɔɔ. Baale gyuuwɔ nan Tunisia na Saiporɔse tɛele man, na Antioke donɔɔ man bɛɛ yako Yesu nombia nan fa Gyudatena baageŋ.

20 Mɔna ban bɔɔ lɛɛ Kristo di nɛ man baale ban bɔɔ lee Saiporɔse na Kirene nɛ, gyuu Antioke ke yako de Gbenɣyoo Yesu wose man nombia kpaakpaa nan fa balan ban ba te yeɛ Gyudatenawɔ ya nɛ.

21 De Gbenɣyoo Wurubuarɛ seŋawɔ be wɔle te balan burum lɛɛ nombia nan di te be kyɛɛkeewɔ lee be gbɛɛnɛŋ kumɛɛ man, te be kɔŋawɔ de Gbenɣyoo Yesu gyan.

22 Deban keŋ Kristotena ban be kyaa Gyerusalem be nyii nombia keŋa nɛ, be kpila Banabase gyu Antioke.

23 Ǿ ke gyuu ka gyoo botoo te Ǿ kena mena kenj Wurubuare ba mo Ǿ berere boele wo ne, yee e gyonj te Ǿ doo be popou kakyenj nyi baa mo be konoo pou sila de Gbenjyoo Yesu.

24 Banabase yee walanj kpaakpaate non Ǿ be lee Kristo nombia nan di, te Wurubuare felinj doo Ǿ man nideli. De Gbenjyoo Wurubuare moo balan burum kaa kpu na Kristotena dikpii kenj.

25 Te Banabase gyuu Tasuse Ǿ kaa keo Sool.

26 Ǿ kena e ne Ǿ moo e konj Antioke. Kulutoo dibilinj pou na Banabase na Sool ne kyaa gyanee Yesu kaseela dikpii dinaa kenj na bee wola wo. Antioke botoo te be tanjberewo baake Yesu silala banj nyi Kristotena.

27 Weeya nenanj man te Wurubuare akpenkpenjyooora baale lee Gyerusalem gyuu Antioke.

28 Kenj te be man nonj nonj beee baake e Agabuse ne korowo senj te Wurubuare felinj teeewo Ǿ doo yako nombia see nyiaa, tanam dinaa daale gyae kekonj teelee kenj pou doo. (Tanam dinaa kei konjawo mena ampanj debanj kenj gyoo dinaa Klaudiuse ne di gyoori ne.)

29 Mena doo kaseela banj yee ba agyuenj nyi be man walanj kamase waa fa kolo Ǿ ke talebii man, na baa mo yeele be tebia Kristotena banj be kyaa Gyudia teelee man ne.

30 Te ampanj be yeeewo mena. Ba moo aboo nan booo faa ne do Banabase na Sool nyinjmaa man, te ba moowo gyina kegyiise banj be kyaa botoo ne.

12

Ba kekyan Pita to deni

¹ Deban kenan man te gyoo Herode fiasεε o ne naase Kristotena ban baale diyem.

² O yela ba moo sila ko Gyon o kegyia Gyemisi.

³ O kena nyi kpene ken o be yeε ne dana Gyudatena ban gyon ne, te o yela be kyan Pita mo. Na ke yeε Gyudatena wee dinaa ken bee di bodobodo ken tee ken ne yeli bodobodo na koro ne be doo ke man ya ne.

⁴ O ke kyan Pita do deni man wole ne, o moo e do yoonotena akpen anaara nyinmaa man nyi baa gyee e. Yoonotena banaara doo la deken kamase man. Herode yeε ke nyi akpaa be di ba nyeekelεewee dinaa ken tan ne, na waa di o nombia balan nsana.

⁵ Mena doo o yela Pita doowo deni man botoo, mona Kristotena dikpii ken ne fane nideli fa Wurubuarε o doo.

Wurubuarε kpilale kalese Pita lee deni man

⁶ Nelim ken pe tεε kena, na gyoo Herode ka lese Pita lee deni man na baa di o nombia ne, na o doo yoonotena bala nsana ken boo do e agbaraagbaraase ala. Deban kenan na yoonotena ban bee gyee denanoo ken mo senεε be dasenae man.

⁷ Karatete dokolon na te de Gbengyoo Wurubuarε kpilale nolo beewo lee botoo te deni ken man nmanεewo. Te o kyan Pita o degbanban doo wosi e te o gyusu e yako e nyi, "Koro bilen." Debokenan man te

agbaraagbaraase ñan leewo o nyinmaase man yala.

⁸ Botoo te Wurubuaɛ kpilale ñon yako e nyiaa, “Mo nya aboo do na n ka do nyañ nkyokotase.” Te Pita mo yeeɔ mena te kpilale ñon yako e bela nyi, mo n kegba wurikyim ken do na n ke sila mañ.

⁹ Te Pita sila e lee deboo man. Mona o ta gyem nyi kpene ken Wurubuaɛ kpilale ñon ne yee ne yee ampañ ya. Nawolo nyi ñon gyañ na, yee e bo ñgba doseɛ ne.

¹⁰ Be teeɔ gbaa balan gyañgba nyiban ban bee gyee botoo ne, na ban be gyakaa be doo ne, kaboena be ke lii nyeele denanoo ken na mo lee donoo ken man ne gyañ. Be kelii botoo na, te nyeele denanoo ken torowo fa wo ka wose doo, te ba leewo lan. Ba ke ta bee gyuu na, te kpilale ñon ñaalaawo yela Pita karatete dokolon.

¹¹ Botoo te Pita sia ñmañee e te o yakowo nyiaa, “Nenɛɛ, me ta gyem nyi de Gbenjyoo Wurubuaɛ kpila na o kpilale nyi o kaa lese mañ lee gyoo Herode nyinmaa man, na ñan pou nafa Gyudatena be bake see nyi baa yee mañ ne.”

¹² Pita kena mena nombia keña ne, te o gyuu Gyon Maake o naa Mɛere deɛ. Deban kenan na balan burum te yilaa botoo bee fane.

¹³ Pita ke gyo be disim ken te alebu ñolo ñon bee baake e nyi Roda ne, gyuuwo ke keɛ nyi amote ne gyo laa.

¹⁴ O ke gyu kenyii woya ñan te o ba gyem nyi Pita woya ñenan ne, yee e gyon nideli te o woleewo nyi waa toro e denanoo ken. Mena

doo o yeuwo keyako wo nyiaa, “Pita te kon o senɛɛ denanoo man!”

¹⁵ Te be boose e nyiaa, “Yaa n na gyoo diten bo?” Mɔna o yase o sia yako wo nyi yee ampan. Kenɛte be yakowo nyi gyae ke yee o woo bo.

¹⁶ Na Pita gyakaa bo o ne gyo denanoo ken. Nenɛɛ be ka toro denanoo ken na Pita senɛɛ laa, mena doo ba wose gbirisi wo.

¹⁷ Te Pita gyina o nyinmaa adido mo yako wo nyi baa wu be noo. Te o yako wo mena ken de Gbengyoo Wurubuarɛ ba lese e lee deni ken man. Te o yako wo nyi, “E yako Gyemisi na Kristotena akan ban mena nombia kenɛa.” Te o korowo lan yenan wole.

¹⁸ Tɛɛ kena ken nɛ, te anmaarenɛ dinaa daale gyoowo yoonootena ban nsana. Be boose donɛa nyi, “Alen yaa Pita moowo baa?”

¹⁹ Gyoo Herode yela be keo Pita nideli, mɔna ba te naa e ya. Mena doo o baake yoonootena ban boo gyee e nɛ, nyii be nooman nombia, te o yela ba koo wo pou. Kenan wole nɛ, gyoo Herode leewo Gyudia tɛɛle man gyu kekyaa Kaesaria donoo man kyomii.

Gyoo Herode yen

²⁰ Gyoo Herode gyenɛa ban Taetena na Sidontena doo. Mena doo balan benan yee noo te be gyuuwo kena e. Be tangbɛɛwo mo nombia nenan do Bilasituse nooman nyi waa doo e teree fa wo, nawolo nyi donooɛe ala nenan pou ne nyin be weenɛɛ bo lee gyoo nonan tɛɛle man. Bilasituse yena gyoo non dekanalan ken pou kegyia.

²¹ Wee kenj bɔɔ see kelii nɛ, te gyoo Herode moo ɔ gyoooro abɔɔ do, te ɔ gyuuwɔ ka gyen gyakaa ɔ gyoooro gbeli kenj dɔɔ te ɔ kolosiwɔ fa balan banj pou.

²² Te balan banj pou fae yeesa yako nyi, “Kei dɔɔ te yɛɛ deniwalan ne kolosi la ya, yɛɛ bane ɲolo e.”

²³ Debokenan man te de Gbenjgyoo Wurubuarɛ kpilale kɔɲawɔ kaa gyo e do kawee, nawolo nyi ɔ ta lese Wurubuarɛ yeke ya. Te gyoo ɲon wose pou gyoo feelee te ɔ yenawɔ.

²⁴ Kenja pou man na, Wurubuarɛ nombia ɲan sɛɛ ɲɛɛ yaasee na balan burum mɔ ne lee ɲa di.

²⁵ Debanj kenj Banabase na Sɔɔl be tanj ba tom kenj nɛ, ba besewɔ lee Gyerusalem gyu Antioke. Be kee gyu kenj nɛ, te ba moo Gyɔn Maake sila ba wose.

13

Be kekpila Banabase na Sɔɔl

¹ Kristotena dikpii kenj ke kyaa Antioke donɔɔ man nɛ, na be dana Wurubuarɛ akpenjkenjgyɔɔra na wolala be man. Banj yɛna Banabase na Simeɔn ɲon bɛɛ baake e nyi walan bibiini nɛ na Lusiuse ɲon ɔ ba lee Kirene nɛ, na Sɔɔl na Manayen ɲon bɔɔ keele ɲon na gyoo Herode Antipase bom nɛ. Gyoo Herode Antipase yɛna walan ɲon ɔ senjɛɛ gyoo dinaa nawɔɔ man Galelia tɛɛle man.

² Wee daale be kee som Wurubuarɛ nɛ, be bake be nɔɔ bɛɛ fane te Wurubuarɛ felin yako wɔ nyiaa, “ɛ lese Banabase na Sɔɔl fa man, na baa yɛɛ tom kenj dɔɔ mɔɔ baake wɔ nɛ.”

³ Mena dɔɔ ba kebake be nɔɔ fane taŋ nɛ, ba moo be nyiŋmaase gyakaa be dɔɔ fane fa wɔ te be lɔɔ wɔ gbɛɛ.

⁴ Wurubuarɛ felin ke kpila Banabase na Sɔɔl nɛ, be gyuu Selusia. Botɔɔ te ba moo degbele dinaa mo lon dɔɔ gyu Saiporɔse tɛele ken lon be kilisi ke nɛ man.

⁵ Be kelii Salamise nɛ be yako Wurubuarɛ nombia ŋan Gyudatena ɔsom denɛɛ man. Na Gyɔn Maake mɔ kpue na wɔ ɔ ne kyɔ wɔ.

⁶ Be kila tɛele kenan dɔɔ pou gbaa ke gyu ke lii Pafose donɔɔ man. Botɔɔ te ba ke naa ŋmeesente ŋolo ŋon bɛɛ baake e nyi Baa Yesu nɛ. Ɔ yɛɛ Gyuda baale e te ɔ moo ɔ wose yɛɛ ŋgba Wurubuarɛ dekpɛŋkpɛngyɔɔre nɛ.

⁷ Na ɔ yɛɛ gyoo ŋon ɔ seŋɛɛ gyoo dinaa nawɔɔ man tɛele kenan man nɛ ɔ dɔɔ e. Bɛɛ baake e nyi Segiuse Pɔluse. Na ɔ yɛɛ walan ŋon ɔ gyen nombia nideli. Ɔ baake Banabase na Sɔɔl ɔ gyan, nawolo nyi na ɔ ne gyae waa nyii Wurubuarɛ nombia ŋan.

⁸ Mɔna ŋmeesente ŋon ɔ yele Giriki dei man yena nyi Elimase nɛ, korowɔ seŋ tia Banabase na Sɔɔl. Ɔ gyaewɔ nyi waa lese gyoo ŋon agyuen lee Wurubuarɛ nombia ŋan man, na ɔ be nyiŋ lɛɛ ŋa di ya.

⁹ Kenɛte Sɔɔl ŋon bɛɛ baake e nyi Pɔɔl te Wurubuarɛ felin doo ɔ man nideli nɛ, kɛɛ ŋmeesente ŋon diin te ɔ yako e nyiaa,

¹⁰ “Nyan ɔbɔnsam bu! N ne kɔla kpene kamase ken dei, nyan yena dekara na adao kumɛɛ pou nyee. Woromɔ te n ke tina de

Gbenjyoo Wurubuare nombia njan doo na nje gbɛɛ nɛ ketulii yela?

¹¹ De Gbenjyoo Wurubuare waa lese ɔ donj wola neɲ. N sia gyae keyɛɛɛ, te n be gyae n kena weese ya, kelii debaɲ daale.” Debokenaɲ man te ɔ sia yeɛɛwɔ, na ɔ donj ɔ ne lalaa ɔ ne gyae walaɲ njon waa kyaɲ e ɔ nyinmaa man wola e gbɛɛ.

¹² Gyoo kemaasa njon kena kpene keɲ be kɔɲ balee kei dɔɔ nɛ ɔ lɛɛ Yesu di, nawolo nyi ɔ nombia njan bɔɔ wolo nɛ yela ɔ wose gbirisi e.

Pɔɔl na Banabase gyuu Antioke, donɔɔ keɲ ke kyaa Pisidia tɛɛle man nɛ

¹³ Pɔɔl na ɔ tebia moowɔ lonj dɔɔ lee Pafose kelii Pɛga keɲ kyaa Pamfilia tɛɛle man nɛ. Botɔɔ te Gyɔn Maake tinaa wɔ yela te ɔ besewɔ laɲ Gyerusalem.

¹⁴ Be ka lee Pɛga nɛ, be gyuuwɔ kelii Antioke keɲ kyaa Pisidia tɛɛle man nɛ, te Gyudatena kefɛɛfowee keɲ kelii nɛ, be gyuu Gyudatena ɔsom deni man kekyaa.

¹⁵ Gyudatena baɲ kekala lee Mosesi mmaraa tone na akpenkpenjyɔɔra tɔna njan man taɲ nɛ, bɔ ɔsom deni man kegyiise baɲ yako Pɔɔl na ɔ tebia nyiaa, “De tebia, akpaa ε dana kolo ε ka mo do balaɲ baɲ kakyen na, ε kolosi fa wɔ.”

¹⁶ Botɔɔ te Pɔɔl korowɔ seɲ te ɔ gyinaa ɔ nyinmaa adido nyi baa yela kekolosi. Te ɔ fiasɛɛ ɔ ne kolosi nyiaa, “Iseraetena na emɛɛ baɲ ε te yeɛ Iseraetenawɔ ya, te ε ne yee Wurubuare nɛ ε tei maɲ!

17 Iseraetena Wurubuarɛ lese na de naanaɔ, te ɔ yela be nyiɲa ba wose debaɲ keɲ be kyaa Igyipite tɛele man nɛ. Wurubuarɛ moo ɔ donɲa dinaa keɲ lese wɔ lee tɛele kenanɲ man.

18 Te ɔ nyiɲa konɔɔ fa wɔ kulutooneɲ sɔɲola (40) depampaa dinaa keɲ man.

19 Wurubuarɛ yela ɔ balanɲ dii debiise nyetooro dɔɔ Kaanan tɛele man, te ɔ lɛo be tɛelese fa wɔ kekpaakekpaa.

20 Lee debaɲ keɲ Wurubuarɛ ba lese ɔ balanɲ lee Igyipite, kaa lii mena debaɲ kei nɛ yɛɛ kulutooneɲ sɔɲononɲ akpenɲ anaara na sɔɲola na kufu (450). Kei wɔle nɛ, Wurubuarɛ faa wɔ nombiadiira kelii ɔ dekpenɲkpenɲgyɔɔre Samuele dɔɔ.

21 Kenɲte balanɲ baɲ yako Wurubuarɛ nyi waa see gyoo fa wɔ. Te ɔ moo Kisi ɲon ɔ ba lee Bɛngyamen dekpaɲalanɲ man nɛ bu Sɔɔl fa wɔ, te Sɔɔl dii gyoori kulutooneɲ sɔɲola (40).”

22 Wurubuarɛ ka lese Sɔɔl lee gyoori man nɛ, ɔ moo Defidi see gyoo. Wurubuarɛ dii adansɛɛ lee ɔ wose man nyiaa, “Me te nyiɲ Gyese bu Defidi ɲon mɛɛ gyae e lee me konɔɔ man. ɲon ne gyae la waa yɛɛ kpene kamase keɲ mɛɛ gyae.

23 Defidi kei duulunɲ man te Wurubuarɛ lese nyeelɛere Yesu, te ɔ kɔɲawɔ Iseraetena gyanɲ ɲgba mena keɲ ɔ be yako see nɛ.

24 Pɛte Yesu ke kɔɲ na, Gyɔn taɲ kekolosi fa Iseraetena pou nyi, baa kyɛɛkee lee be gbɛɛnenɲ kumɛɛ man, na baa kɔɲ Wurubuarɛ gyanɲ na baa sɔ wɔ Wurubuarɛ loɲ.

25 Gyɔn kɛɛ gyae waa taɲ ɔ tom nɛ ɔ boose balanɲ baɲ nyiaa, ‘Emɛɛ gyenɲ nyi manɲ yena

amote? Na man yena walaŋ ñon ε ne daa ne ya. Ε κει, ñon ε ne daa ne dɔŋ me wole ɔ ne kɔŋ. Te man Gyɔn be kaboena nyi maa bun booli ɔ nkyokota ñmeesen gba ya.'

²⁶ Me tebia Aberaham duulun man bia, na emεe ban ε te yeε Iseraetenawɔ ya te ε ne yee Wurubuare ne, daa te Wurubuare yela ba moo nyeedon nombia kenɔ kɔna.

²⁷ Nawolo nyi Gyerusalemtena, na be siamantena ban ta gyeŋ nyi ñon yena nyeeleεre ñon ya. Be te nyii nɔɔwoya ñan akpenkpenɔɔra ban be ñmarase see, te beε kale ba kefeεfowee kamase man ne ya. Mɔna be ke bu e fɔɔ ken ne, yela akpenkpenɔɔra nɔɔwoya ñan bɔɔ ñmarase see lee ɔ wose man ne kɔŋawɔ mena.

²⁸ Ken koran be te nyin nombiikum baa sen ke dɔɔ bu e fɔɔ na ba ko e ya ne, ba sola Gyoo Pilato nyi waa lese e fa wɔ na baa ko.

²⁹ Ba ke yeε ñan pou bɔɔ ñmarase lee ɔ wose man tan ne, ba lese e lee ɔpanɔan ken dɔɔ ke wuu boe bɔɔ daale man.

³⁰ Mɔna Wurubuare gyusu e lee yen man.

³¹ Te ɔ lese ɔ wose wola balan ban ñon na wɔ ne kyaa ta lee Galelia gyu Gyerusalem donɔɔ man ne weeya burum man. Balan ban ɔ ba lese ɔ wose wola wɔ ne, ne diina ɔ wose man adanseε fa de balan Iseraetena gyen ne.

³²⁻³³ Wurubuare nombia kpaakpaa ñenan yaa dεε yako ñon ne. Wurubuare nombia kpaakpaa ñan ɔ be yako see fa de naanaɔ nyi waa yeε ne, nenεε ɔ te yeε ña fa daa ban de yeε be duulun man balanwɔ ne, nawolo nyi ɔ te gyusu Yesu

lee yen man. Be ηmarasewo Defidi noonen
alate man nyi,

Wurubuarε kpa ‘Nyaη yena me bu,
gyeη me yeε n kya e.’

³⁴ Wurubuarε besewo yako o tone keη yenaη
daale mena keη waa gyusu Yesu lee yen man
na o be doo yeboo man dala ya ne nyi,

‘Maa mo me nyinmaa gyakaa ε doo ampan
ampan,

ηgba mena keη moo yako see fa Defidi ne.’

³⁵ Defidi noonen tone keη man yenaη daale na,
o besewo yako nyi,

‘N be gyae n ke yela n tobaale ηon ayimeε be
doo

o wose man ya ne ke dala ya.’

³⁶ Defidi ke kyaa na o sia, te o ka som

Wurubuarε taη ηgba mena keη Wurubuarε ne
gyae ne, o moo o kpaa teeli te ba moo e ke wuu
o naanao gyan te o dalawo.

³⁷ Mōna walaη ηon Wurubuarε be gyusu e lee
yen man ne, ηon te dale ya.

³⁸ Mena doo me tebia, mee gyae ε ka gyeη
nideli nyi Yesu adaworoma doo te deε yako ηon
mena keη walaη waa yeε, na Wurubuarε ka mo
o dukum kyee e.

³⁹ Lee Yesu doo walaη kamase ηon o lee
Wurubuarε nombia ηan di na waa di deηele,
nawolo nyi nafa ηolo be kyaa keη waa tale di
Mosesi mmaraase ηan doo, na waa di deηele
Wurubuarε siaman ya.

⁴⁰ Lee mena doo ε keε ε wose man nideli, na
nombia ηan Wurubuarε akpenkpengyoora be

ηmarase see ne, be kōη ε dōō ya. Be
ηmarasewō nyiaa,

⁴¹ ‘Ε κee, ε mee ban ε ne kulu Wurubuaε ne,
gyakolonη gyae ka gyoo ηon, na ε ka yen
futaα ε wose.

Nawolo nyi maa yeε tom daale ε weeya kenη
man,
kenη nyi ε be gyae ε ke lēedi ya.

Akpaa ηolo de yako ηon koranη na,
ε be gyae ε ke lēedi ya.’ ”

⁴² Mena dōō debanη kenη Pōol na Banabase ba lee
bō osom deni kenη man bee gyu kenη ne, balanη
banη waase wō nyi baa bese kōη ba kefeεfowee
anekōηanη, na be kaa yako wō mena nombia
kenη bela kpu.

⁴³ Balanη banη ke yaasee tanη kenη ne, Gyudatena
burum na balanη banη ba te yeε Gyudatenawō ya
te bee yee Wurubuaε te bōō mo ba wose do
Gyudatena osom kenη man ne, sila Pōol na
Banabase. Te Pōol na Banabase kolosiwō do wō
kakyenη nyi, wee kamase na baa tōose
Wurubuaε berεε kenη o ba mo boele wō ne
nideli na baa kyaa fa e.

⁴⁴ Gyudatena kefeεfowee ka bese lii ne, donōō
kenη pou kaa yilaawō nyi baa nyii de Gbenηgyoo
Wurubuaε nombia.

⁴⁵ Gyudatena kena balanη banη yaanōole ne be
sia yeεwō be dōō, mena dōō be lēε Pōol nombia
ηan o ne yako ne anηmaarenη te ba tee e.

⁴⁶ Te Pōol na Banabase gyōō be konōō yako
wō nyi, “Nafō kaboena nyi dēε tanηbēε kolosi
Wurubuaε nombia ηan bo fa ηon pε, mōna
kenη ε be bēε ηa te ε be κee ε wose nyi ε be

kaboena nyi ε ke nyin nyeedonj kekpaa kenj dɔɔ
ya nε, dεε lee ε gyanj dee gyu banj ba te yεε
Gyudatenawɔ ya nε gyanj.

⁴⁷ Nawolo nyi kenj de Gbenjyoo Wurubuarε
be yako daa yena nyi,

‘Me ta mo nenj yεε kenjanjεe

fa balan banj ba te yεε Gyudatenawɔ ya nε,
na n ka wola wɔ gbεε kenj tεεle kei dɔɔ

balanj

baa mo na baa nyin nyeekeleε nε.’

⁴⁸ Mɔna balan banj ba te yεε Gyudatenawɔ ya
ke nyii nombia kenja nε, yεε wɔ gyonj nideli te
ba lese Wurubuarε yele lee ɔ nyeedonj nombia
nan dɔɔ. Te banj Wurubuarε ba lese wɔ nyi baa
nyin nyeedonj kekpaa kenj nε, lεε de Gbenjyoo
Yesu di.”

⁴⁹ Te de Gbenjyoo Yesu nombia nan
yaaseewɔ tεεle kenj dɔɔ pou.

⁵⁰ Mɔna Gyudatena banj feefuwɔ do kegyiise
banj na ala banj bee yee Wurubuarε te ba wose
dana obuo donɔɔ kenan man nε, te be naase
Pɔɔl na Banabase diyem, te be gegi wɔ lee tεεle
kenj man.

⁵¹ Mena dɔɔ Kristo kpilala banj kpiisi be
nawɔɔ tεε anasa see wɔ na kawola nyi ba te bεε
wɔ, te ba lese be nae botɔɔ te be laja Ikonium.

⁵² Mɔna Yesu silala banj be kyaa botɔɔ nε dɔɔ,
yεε wɔ gyonj nideli na Wurubuarε felinj non mɔ
doo be man nideli.

14

*Pɔɔl na Banabase kolosi Wurubuarε nombia
Ikonium donɔɔ man*

¹ Pɔɔl na Banabase ka gyoo Ikonium donɔɔ ken man nɛ, be gyuu Gyudatena ɔsom deni ken man nɛgba mena ken bɛɛ tan yɛɛ nɛ. Be kolosi Wurubuare nombia njan nideli, te Gyudatena na ban ba te yɛɛ Gyudatenawɔ ya nɛ burum lɛɛ Yesu di.

² Mɔna Gyudatena ban bɔɔ bɛɛ nyi bɔɔ lɛɛ Yesu di ya nɛ, feefuwɔ do ban ba te yɛɛ Gyudatenawɔ ya nɛ te ba korowɔ sen tia Pɔɔl na Banabase.

³ Pɔɔl na Banabase kyaawɔ botɔɔ weeya akalansɛɛ njaale, te be gyɔɔ be konɔɔ kolosi de Gbengyoo Yesu nombia njan. Non mɔ senawɔ be wɔle te ɔ moo ɔ bɛɛɛ boele wɔ, te be yɛɛ nombia dinaana na gyakolonɔ nombia botɔɔ wola nyi ɔ nombia njan bee kolosi nɛ doo na nɛ gbɛɛ.

⁴ Mena dɔɔ donɔɔ ken man balan kpasewɔ akpen ala. Dekpen daale senawɔ Gyudatena ban wɔle, te daale mɔ senawɔ Kristo kpilala ban wɔle.

⁵ Kenɛ Gyudatena na ban ba te yɛɛ Gyudatenawɔ ya nɛ, man baale na be siamantena yɛɛ nɔɔdokolonɔ nyi, baa naase Pɔɔl na Banabase diyem na baa funii wɔ boya.

⁶⁻⁷ Pɔɔl na Banabase ke nyii mena nombia kenɛ nɛ, be yeuwɔ lee donɔɔ kenan man gyuu Listra na Dɛbi donɔɔse njan kyaa Likonia teele man nɛ, na donɔɔse njan benaa na botɔɔ nɛ pou kekolosi Wurubuare nombia kpaakpaa njan.

ɔtakase nolo kawee kekyo

⁸ Be ke gyu kelii Litra donoo kenj man ne, na otakase njolo kyaa botoo kenj nyi leenanj boo lola e na, o te tale ta koro ta ya.

⁹ O ke kyaa botoo o ne tei Pool kekolosi ne, Pool kee e yididi te o naawo nyi o keleedi gyae ke tale yela waa nyinj kawee kekyo,

¹⁰ kenjte Pool yako e kenkenj nyi “Koro senj n nawoo doo.” Botoo te otakase non tonawo senj o nawoo doo te o fiasse o ne tee.

¹¹ Balanj banj kena kpene kenj Pool be yee ne, be fae yeesa be dee Likonia dei man nyi, “Beenenj besena na ba wose yee denibalanj kaa senj de gyanj yaa?”

¹² Mena doo ba moo be beenenj yela do Banabase na Pool. Ba doo Banabase nyi Sewuse, te ba doo Pool mo nyi Hemise nawolo nyi non yena be kolosire.

¹³ Na be bane non bee baake e nyi Sewuse ne deni senjee donoo kenj nooman. Te bane Sewuse sae non moo nunkyuese na kyenkyenkooose kaa senj donoo kenj nooman, nawolo nyi non na balanj dikpii kenj ne gyae baa fa Pool na Banabase kedi ngba beenenj ne.

¹⁴ Mona Banabase na Pool ke nyii nombia kenja ne, be kyana ba kegbase tirii na kawola nyi nombia nan te takaa wo, te ba moo yeesa yeu karatete dokolonj kagyoo balanj dikpii burum banj nsana nyi,

¹⁵ “De tebia, wonj nombia yaa kenja, weera e ne yee mena? Daa mo yee denibalanjwo ngba emee ne. De konae de kaa yako Kristo nombia kpaakpaa nan fa non, na e ke tina e nombia kenja nan be tanj tonoo ya ne keyee yela, na e ke

kɔŋ Wurubuare ɲon ɔ beɛ yem ya ne gyaŋ.
 Ɗon yeena adido na ateta na epo, na kpene
 kamase keŋ doo ɲe man ne.

¹⁶ Gyaŋgba keŋ na, ɔ yela balan yeɛ kpene
 keŋ ban gbagba ne gyae.

¹⁷ Mɔna ɔ na lese ɔ wose wola nyi ɔ kyaa
 ampaŋ, lee deeli keŋ ɔ ne yeɛ ne dɔɔ, te ɔ ne fa
 ɲon oga na e woɔse man weeneɛ debaŋ
 kpaakpaate man. Ɔ ne fa ɲon weeneɛ te ɔ ne
 yeli e sia na gye.”

¹⁸ Kristo kpilala ban ke yako keŋa koran na,
 yeɛ wo doŋ peɛte be talewo to balan ban gbɛɛ
 nyi be na fa wo kedi ya.

¹⁹ Gyudatena baale lee Antioke keŋ kyaa
 Pisidia teeɛle man ne, na Ikonium kɔŋ botɔɔ kaa
 woɛɛ balan ban agyuen te ba seŋawɔ be wole.
 Keŋte be funjii Pɔɔl boya, te be tuu e na teeɛle lee
 donɔɔ keŋ man kelɔ donɔɔ nooman. Na ban
 gyen nyi ɔ ta yem.

²⁰ Mɔna Yesu silala ban kekɔŋ kaa yilaa ɔ
 gyaŋ ne, ɔ korowo bese gyu donɔɔ keŋ man. Ke
 tee kena na te ɲon na Banabase laŋa Debi
 donɔɔ man.

*Pɔɔl na Banabase besewɔ gyu Antioke keŋ kyaa
 Siria teeɛle man ne*

²¹ Pɔɔl na Banabase kekolosi Kristo nombia
 kpaakpaa ɲan Debi donɔɔ man ne, balan
 burum kɔŋawɔ kaa lee Yesu di te ba bese ɔ
 silala, Keŋte ba besewɔ gyu Listra na Ikonium
 na Antioke keŋ kyaa Pisidia ne.

²² Be kolosiwo fa Kristotena ban te ba doo wo
 kakyen nyi Kristo nombia ɲan boɔ lee di ne,
 baa kyaŋ ɲa keŋkeŋ. Ba besewɔ do wo kakyen

nyi, “Kaboena nyi dɛɛ naa diyem nideli pɛna dɛɛ tale gyoo Wurubuarɛ gyoori keɲ man.”

²³ Kristotena dikpii kamase man na, Pɔɔl na Banabase na lese siamantena fa wɔ. Ba lese wɔ taɲ na, bɛɛ bake be nɔɔ fane fa wɔ, na be ta mo be popou do de Gbenɲgyoo Kristo ɲon bɔɔ lɛɛ e di nɛ nyinmaa man.

²⁴ Ba ke ta kila Pisidia tɛɛle dɔɔ taɲ nɛ, be gyuu Pamfilia tɛɛle man.

²⁵ Be kolosi Kristo nombia ɲan Pɛga donɔɔ man. Be ka lee botɔɔ na, te be gyuuwɔ Atalia donɔɔ man.

²⁶ Be ka lee botɔɔ mɔ nɛ, ba moowɔ lonɲ dɔɔ bese kɔɲ Antioke. Antioke botɔɔ te Kristotena baɲ fanewɔ mo wɔ do Wurubuarɛ nyinmaa man nyi, waa mo ɔ bɛɛɛ boele wɔ na baa gyu ke yɛɛ tom keɲ bɔɔ yɛɛ taɲ nɛ.

²⁷ Ba ke kɔɲ kaa gyoo botɔɔ nɛ, be yilaa Kristotena dikpii keɲ pou te be yako wɔ tom keɲ pou Wurubuarɛ be tɛɛ be dɔɔ yɛɛ, na mena keɲ ɔ ba toro gbɛɛ fa balan baɲ ba te yɛɛ Gyudatenawɔ ya, te baɲ mɔ be lɛɛ Kristo nombia ɲan di nɛ.

²⁸ Lee kenanɲ wɔle na, be kyaawɔ be tebia Kristotena baɲ gyan weeya burum.

15

Ba kegyanɛɛ Gyerusalem donɔɔ man

¹ Balan baale leewɔ Gyudia tɛɛle man kɔɲ Antioke donɔɔ man bɛɛ wola Kristotena baɲ nyi, “Nyi akpaa ɛ te kara ɛ baala wose ɲgba mena keɲ Wurubuarɛ mmaraase ɲan ɔ be yela

Mosesi be ηmarase see ne nawolo ya na, Wurubuare be gyae waa tale lee ε nyee ya.”

² Mena dɔɔ anmaarenɛ dinaa daale gyoo balanɛ benanɛ na Pɔɔl na Banabase nsana. Kenɛte Kristotena banɛ lese Pɔɔl na Banabase na Antioke Kristotena banɛ baale te be kpila wɔ Gyerusalem na be kaa naa Kristo kpilala banɛ na ɔsom kegyiise banɛ lee nombii kei dɔɔ.

³ Kristotena banɛ ke lo wɔ gbɛɛ tanɛ, ba moowɔ Fonisia na Samaria tɛɛlese man. Te be yako be tebia Kristotena banɛ be kyaa botɔɔ ne, mena kenɛ balanɛ banɛ ba te yɛɛ Gyudatenawɔ ya ne ke lee Yesu nombia ηan di. Kristotena banɛ nyii nombia kenɛ na, yɛɛ wɔ gyonɛ nideli.

⁴ Be ke gyu ka gyoo Gyerusalem ne, Kristo kpilala banɛ na ɔsom kegyiise na Kristotena dikpii kenɛ pou lee wɔ nideli, te banɛ mɔ yako wɔ kpene kamase kenɛ Wurubuare be tɛɛ be dɔɔ yɛɛ ne.

⁵ Te balanɛ banɛ nafɔ be doo Farasiitena dikpii kenɛ man te nenɛɛ bɔɔ lee Yesu di ne, man baale korowɔ senɛ te be yako wɔ nyi “Kaboena nyi baa yela banɛ ba te yɛɛ Gyudatenawɔ ya ne, ke kara be baala wose na baa di Wurubuare mmaraase ηan ɔ be yeli Mosesi be ηmarase see ne dɔɔ.”

⁶ Mena dɔɔ Kristo kpilala banɛ, na ɔsom kegyiise banɛ gyanɛewɔ na baa gyoo nombia ηenanɛ man.

⁷ Ba ke kyɔɔle dɔɔna gyu siaman ne, Pita korowɔ senɛ te ɔ yako wɔ nyi, “Me tebia, εmɛɛ gbagba ε gyenɛ nyi leenanɛ kewalanɛ kenɛ, te Wurubuare lese manɛ nyi maa kolosi Kristo nombia kpaakpaa ηan fa balanɛ banɛ ba te yɛɛ

Gyudatenawo ya ne, na baa nyin nyii na baa lee Yesu di.

⁸ Wurubuare non o gyen walan kamase konoo man nombia ne, lesewo wola nyi o te lee wo do lee o felin non o ba mo do be man, ngba mena ken o ba mo do daa mo man ne doo.

⁹ Wurubuare te kee wo nyi be yee balan kpoolee de man ya, mona o moo be nombiakumee kyee wo lee ken boo lee Kristo di doo.

¹⁰ Nenee weera te e ne gyae e ke keese Wurubuare kee, ken e ne gyae e ka mo kasolo ken daa na de naanao te tale seele ya ne, seele ban boo lee Yesu di ne?

¹¹ E na yeli ke kon mena ya! Dee lee di nyi de Gbengyoo Yesu beree ken doo te Wurubuare lee da nyee, ngba mena ken o be lee ban mo ne.”

¹² Balan ban pou boo gyanee ne, kyaawo yididi deban ken bee tei Banabase na Pool ne yako wo mena ken Wurubuare be tee be doo yee gyakolon nombia na nombia dinaana balan ban ba te yee Gyudatenawo ya man ne.

¹³ Ba kekolosi tan ne, te Gyemisi mo gyinaa o noo nyi, “E tei me gyan, me tebia.

¹⁴ Debokeiman te Simon Pita yako daa mena ken Wurubuare be tanbbe yee wola daa nyi o ne gyae balan ban ba te yee Gyudatenawo ya ne, te o lese be man baale mo yee o wui.

¹⁵ Nombia kena na Wurubuare akpenkpengyoora nombia nan te yee dokolon. Nawolo nyi be nmarasewo see nyi Wurubuare kpa nyi,

¹⁶ ‘Kei wole na,
maa bese kon

na maa bese ma Defidi dekpaŋalan keŋ be
yelee ne,
na maa desina ka aboo ŋan be wolee ne,
na ke ka seŋ nideli.

17 Denibalan akan ban
na balan ban pou ba te yee Gyudatenawo ya
te moo lese wo yee me wui ne,
baa keo man be Gbenjyoo Wurubuare non.

18 Nne yaa man e Gbenjyoo Wurubuare non,
moo wulaa lese keŋa wola lee gyanjgba ne
ne yako! ”

19 Gyemisi besewo gyina o noowoya ŋan doo
nyi, “Ma agyuen man na, e na yeli dee mo
nombia ŋaale nere balan ban ba te yee
Gyudatenawo ya, te bee mo ba wose fa
Wurubuare ne ya.

20 Mona e yela dee ŋmarase wo tone nyi, be na
di bane dee weenee ya, na baa lese ba wose lee
kafon nombia man. Be na di wonembu non ba
te kara o nyee ya te o ba yem ne na wonembu
fatabo ya.

21 Nawolo nyi be wula bee kala Wurubuare
mmaraase ŋan o ba mo fa Mosesi ne Gyudatena
osom deni man kefeefowee kamase, te bee
kolosi o nombia ŋenan donoo kamase mo man.”

*Tone keŋ booo ŋmarase yelee Kristotena ban ba te
yee Gyudatenawo ya ne*

22 Keŋte Kristo kpilala ban na osom kegyiise
ban na Kristotena dikpii keŋ mantena akan pou
yee noo nyi baa lese be man balan baale na baa
kpu na Pool na Banabase, na baa kpila wo
Antioke. Mena doo ba lese Gyuda non bee

baake e nyi Basabase nɛ, na Silase ban̄ ba wose man dana obuo be man nɛ.

²³ Nɔwɔya ŋan doo tɔne keŋ man yɛna nyi.

“Daa Kristo kpilala na ɔsom kegyiise na ε tebia ban̄ be kyaa Gyerusalem donɔɔ man nɛ, ne ŋmarasena tɔne kei dee yelee εmεε Kristotena ban̄ ε te yεε Gyudatenawɔ ya, te ε kyaa Antioke na Siria na Silisia tεεlese man nɛ. Dεε do ŋon nɔɔ.

²⁴ De te nyii nyi balan̄ baale ta lee de man kɔŋ ε gyan̄, kaa mo nɔwɔya ŋaale bεε ŋere ŋon te bεε do ŋon kaale, keŋ nyi na daa faa na wɔ gbεε ya.

²⁵ Mena dɔɔ de gyan̄eewɔ kolosi see nyi, dεε lese balan̄ baale kpu na de gyooona kpaakpaa Banabase na Pɔɔl, na dee kpila wɔ ε gyan̄.

²⁶ Be yεε balan̄ ban̄ lee de Gbɛŋgyoo Yesu Kristo yele man dɔɔ, te ba moo ba wose fa yɛŋ.

²⁷ Keŋ dɔɔ te dee kpila Gyudase na Silase mɔ, na baa mo be nɔɔ yako ŋon nombia ŋan dɔɔ ŋmarase do tɔne keŋ man nɛ.

²⁸ Daa na Wurubuarε felin̄ ŋon te sεε nyi dɔɔ gyae dεε mo nombia ŋaale ŋere ŋon ya. Mɔna ŋan dεε gyae ε ke yεε yɛna nyi,

²⁹ ε na di bane dεε weenεε, yaa wonembu fatabo yaa wonembu ŋon ba te kara ɔ nyee te ɔ ba yem nɛ ya. Nεnεε mɔ ε lese ε wose lee kafon̄ nombia man. Akpaa ε lese ε wose lee keŋa pou man na, kpene kamase gyae ke de fa ŋon. De nɔwɔya ɔto yaa. ε kyaa nideli.”

³⁰ Be lɔɔ balan̄ ban̄ bɔɔ kpili nɛ gbεε, te be lan̄a Antioke. Be ke gyu ka gyoo botɔɔ nɛ, be

yilaa Kristotena dikpii ken pou te ba moo tɔne ken fa wɔ.

³¹ Balan ban ke kala tɔne ken ne, yee wɔ gyon lee mena ken boɔ do wɔ kakyeɛ ne doɔ.

³² Gyudase na Silase ban mo be yee Wurubuaɛ akpenkpenngyɔɔrawɔ ne kolosiwo nideli do wɔ kakyeɛ na don.

³³ Be ke di weeya akalansɛɛ naale ne, Kristotena ban be kyaa botɔɔ ne loɔ wɔ gbɛɛ wosefɛɛren man te ba besewɔ lan balan ban boɔ kpila wɔ ne gyan.

³⁴ Mɔna Silase yee wa agyuen nyi waa doɔ botɔɔ.

³⁵ Pɔɔl na Banabase kyawɔ Antioke kyare kyomii, te ban na balan burum baale kolosi de Gbenngyoo Wurubuaɛ nombia nan fa balan te ba wola wɔ mo.

Pɔɔl na Banabase ketira donja

³⁶ Deban daale wɔle ne, Pɔɔl yako Banabase nyi, “Yela dɛɛ bese gyu donɔɔ kamase ken man doɔ gyu kekolosi de Gbenngyoo Yesu nombia nan ne, na de kaa keɛ balan ban boɔ lɛɛ Kristo nombia nan di ne kekyaabii man.”

³⁷ Nafɔ Banabase gyaewɔ nyi waa mo Gyɔn Maake kpu na ba wose.

³⁸ Mɔna Pɔɔl keɛ ke nyi tekaboena nyi waa sila wɔ ya. Nawolo nyi ba ke kyaa Pamfilia ne, ɔ te yee tom na wɔ kelii ɔto ya, mɔna ɔ tinaa wɔ yela botɔɔ.

³⁹ Mena doɔ kewɔneɛ dinaa daale gyoo ba nsana te be tira donja. Banabase moo Maake te ba moowɔ lon doɔ lan Saiporɔɛ.

⁴⁰ Te Pɔɔl mɔ moo Silase, te Kristotena ban fanewɔ nyi de Gbenɔyoo Wurubuare waa mo ɔ bereɛ boele wɔ te be loɔ wɔ gbɛɛ.

⁴¹ Pɔɔl tɛɛwɔ Siria na Silisia tɛɛlese man do Kristotena ban kakyenɔ.

16

Timoti sila Pɔɔl na Silase

¹ Pɔɔl gyuu Debi donɔɔ man, te ɔ gyuu Listra donɔɔ man mɔ. Botɔɔ te ɔ ke naa Kristo baale ɲolo ɲon bɛɛ baake e nyi Timoti nɛ. Ɔ naa yɛɛ Gyuda alo ɲon ɔ be lɛɛ Yesu di, mɔna ɔ kya yɛɛ Giriki baale e.

² Kristotena ban pou be kyaa Listra na Ikonium donɔɔse man nɛ dii adanseɛ kpaakpaate lee ɔ wose man.

³ Na Pɔɔl ne gyae waa mo Timoti sila ɔ wose dɔɔ, ɔ yela be kara ɔ baala wose, nawolo nyi Gyudatena ban pou be kyaa botɔɔ nɛ gyenɔ nyi Timoti ɔ kya yɛɛ Giriki baale e.

⁴ Ba ke ta bɛɛ lam donɔɔse ɲan man nɛ, be yako wɔ nombia ɲan Kristo kpilala na kegyiise ban be kyaa Gyerusalem be yako see nyi baa di ɲe dɔɔ nɛ.

⁵ Mena dɔɔ Kristotena ban senawɔ kenkenɔ ba keleɛdi ken man nideli, na wee kamase na balan ne kaa kpuu na wɔ.

Ba ke baake Pɔɔl gyu Masedonia tɛɛle man

⁶ Pɔɔl na ɔ tebia tɛɛwɔ ka mo na Firigia na Galatia tɛɛlese ɲan man, nawolo nyi Wurubuare felinɔ ɲon te fa wɔ gbɛɛ nyi baa gyuu kekolosi nombia ɲan Esia tɛɛle man ya.

⁷ Be ke gyu kelii Misia tɛele wulu man nɛ, be yɛɛ kakyeŋ nyi baa gbaa gyoo Bitinia tɛele man, mɔna Yesu felin̄ ŋon te fa wɔ gbɛɛ ya.

⁸ Mena dɔɔ be gbaa Misia tɛele man tisi lan̄ Torase donɔɔ man.

⁹ Ke nelim na, te Pɔɔl naa kolo na ɔ sia ŋgba dosɛɛ man nɛ nyi, ɔ te naa balee ŋolo ta lee Masedonia tɛele man kɔŋ ɔ na sola e nyi, “Gbaa kɔŋ de gyan̄ Masedonia na n kaa kyɔ daa.”

¹⁰ Pɔɔl kena ke pɛ, te da korowɔ desina da wose bilen̄ na dee gyu Masedonia nawolo nyi, de lɛɛwɔ di nyi Wurubuare baake na daa nyi dee gyu ke yako Kristo nombia kpaakpaa ŋan fa balan̄ botɔɔ mɔ.

Lidia keɛɛ Yesu di

¹¹ Da moo degbele dinaa lee Torase teen̄ gyu Samoterase. Tɛɛ naawɔ na te de gyuu Neyapolise donɔɔ man.

¹² De ka lee botɔɔ na, te de gyuuwɔ Filipi donɔɔ man. Filipi donɔɔ kenan̄ yɛɛ Masedonia tɛele yenan̄ daale donɔɔ dinaa ke. Na Romantena kyaa donɔɔ kenan̄ man burum, te de kyaawɔ botɔɔ weeya akalansɛɛ ŋaale.

¹³ Gyudatena keɛɛfowee kelii nɛ, te da leewɔ donɔɔ keŋ man gyu boo daale nɔɔman. Na da gyeŋ nyi dɛɛ naa Gyudatena dɛɛgyan̄ee fane botɔɔ. De lii botɔɔ na te de tisiwɔ kyaa. Na ala baale te yilaa botɔɔ, te de fiasɛɛ dee kolosi Wurubuare nombia fa wɔ.

¹⁴ Ala ban̄ bɔɔ tei de nombia nɛ, man ŋolo yele yɛna Lidia. ɔ lee Tiatira donɔɔ keŋ man te ɔ ne yɔɔ agoo kanyan̄se ŋaale, na ɔ yɛɛ walan̄ ŋon mɔ ɔ na som Wurubuare nideli. Mena dɔɔ

de Gbenḡyoo toro wa agyuen, te ɔ lɛɛ nombia ḡnan Pɔɔl ne yako nɛ do nideli.

¹⁵ Mena dɔɔ be sɔɔ ḡnon na ɔ dekpɔḡalanmantena pou Wurubuare lon. Te ɔ yako wɔ nyi, “Akpaɛ ɛ te lɛɛ man do nyi ampan ma te lɛɛ de Gbenḡyoo Yesu di na, kenan na mɛɛ sola ḡnon nyi ɛ kon kaa kyaa me dɛɛ.” Te ɔ waase daa nideli mo daa gyu ɔ dɛɛ.

Ba kekyan Pɔɔl na Silase tɔ deni

¹⁶ Wee daale nɛ da korowɔ dee gyu botɔɔ ken bɛɛ fane nɛ, te de gyanee na alebubii ḡnola na ɔ yɛɛ balan baale alebu e. Feliḡkum daale doo ɔ man, ken ne yeli ɔ ne tale gbala. Lee ɔ kegbala dɔɔ ɔ gbenḡyooona ban nyiḡa kɔba nideli.

¹⁷ Botɔɔ te alebu kei sila daa na Pɔɔl na ɔ ne fae yeesa nyi, “Balan kewɔ yena Wurubuare adidote ḡnon tewulɛɛ. Mena ken ɛ ke yɛɛ na Wurubuare ke lɛɛ ɛ nyee nɛ yaa bɛɛ wola ḡnon nɛ.”

¹⁸ ɔ yɛɛwɔ mena weeya burum te yɛɛ Pɔɔl ahiḡ te ɔ gɛɛsewɔ keɛ e, te ɔ faree e yako nyiaa, “Lee Yesu Kristo yele man, mɛɛ yako nyan feliḡkum ken doo ɔ man nyi, lee ɔ man!” Debokenan man te feliḡkum ken leewɔ ɔ man lan.

¹⁹ Deban ken alebu ḡnon gbenḡyooona be naa nyi be kɔba keniḡ gɛɛ te tɔɔ nɛ, te ba ke kyan Pɔɔl na Silase te be wɔḡee wɔ gyu kegyiise dɛɛgyanee man balan nsana.

²⁰ Ba moo wɔ gyu Roman kegyiise gyan te ba ke yako wɔ nyi, “Balan kewɔ yɛɛ Gyudatenawɔ, te ba te kon bɛɛ wɔlɛɛ donɔɔ ken.

21 Bεε wola aboo ηan na sen tia da mmaraase. Daa yeε Romantenawo, doo gyae dεε tale di ηe doo ya.”

22 Mena doo balan dikpii ken pou kaa kyoo wo te ba senawo tia wo. Kegyise ban yela ba kpee Poo na Silase kegbase te be yela dambiise yee wo nideli.

23 Be ke tuku wo nideli tan ne ba moo wo do deni man, te be faree deni ken doo keere ηon nyi waa to deni ken nideli na boo nyin lee ya.

24 Deni ken doo keere ηon kenyii nombia ken doo, o moo wo do deni toomante ken man te o gyoo wo opan be nawoo man.

25 Kelii tee nsana ne, Poo na Silase korowo bεε fane na bee kpee noonerη lese Wurubuare ye. Na balan akan ban mo be doo deni man ne ne tei wo.

26 Debokenan man te teele wosiwo kenken, te deni ken mokoo wosiwo. Denεe ηan anaanoose pou torowo, te be nawoo leewo opan ken man.

27 Deni ken doo keere ηon kefon ne, o naawo nyi denεe ηan ta toro te o wona o sila lese nyi waa ko o wose. Nawolo nyi ηon gyen nyi balan ban pou be doo deni ken man ne ta lee yeu.

28 Kenje Poo fae yeesa kenken yako e nyi, “Na gooli n wose ya, de popou kyaa kebo!”

29 Mena doo deni ken doo keere ηon yela ba moo kanea kona e, te o yeuwo gyoo deni ken man te o ke ηminawo Poo na Silase nawoo tee. Na o ne seree kpakpakpa.

30 Te o moo wo lee te o boose wo nyi, “E waase da, won te maa yeε na Wurubuare ke lee ma nyee?”

³¹ Botɔɔ te be tiranɔɔ yako e nyi, “Lɛɛ de Gbenɔyoo Yesu di, na Wurubuare ke lɛɛ emɛɛ na n dekpɔalanmantena pou nyee.”

³² Te be kolosi de Gbenɔyoo Wurubuare nombia njan fa deni kenɔ dɔɔ kɛere njon na ɔ dekpɔalanmantena pou.

³³ Botɔɔ te deni kenɔ dɔɔ kɛere njon moo Pɔɔl na Silase gyu ka nyekee be gyamɛɛ, te banɔ mɔ sɔɔ njon na ɔ dekpɔalanmantena pou Wurubuare loɔ.

³⁴ Ɔ moo wɔ gyu ɔ dɛɛ ke fa wɔ weenɛɛ. Yɛɛ njon na ɔ dekpɔalanmantena pou gyon, nawolo nyi ba te kaa lɛɛ de Gbenɔyoo Wurubuare di.

³⁵ Tɛɛ kena te Romantena kegyiise banɔ kpila kotɔɔɔtɛna kegyiise nyi, baa gyu keyako deni kenɔ dɔɔ kɛere njon nyi, “Waa lese Pɔɔl na Silase na baa ta.”

³⁶ Mena dɔɔ deni kenɔ dɔɔ kɛere njon yako Pɔɔl nyi, “Kegyiise banɔ te kpila balanɔ kɔnɔ nyi maa tina njon yela na ɛ ke ta, mena dɔɔ ɛ ke tale ta wosefɛerenɔ man.”

³⁷ Mɔna Pɔɔl yako kotɔɔɔtɛna kegyiise banɔ nyi, “Be te di de nombia ya te be tuku daa balanɔ nsana te be kyanɔ daa ke tɔ deni, kenɔ de yɛɛ Romantena gbagbawɔ. Te nɛnɛɛ bɛɛ gyae baa yo tina daa yela nyi dɛɛ ta. Koa, dɔɔ gyu ya, kegyiise banɔ gbagba baa kɔnɔ na be kaa lese daa.”

³⁸ Mena dɔɔ kotɔɔɔtɛna kegyiise banɔ besewɔ gyu ke yako nombia kenɔ fa Romantena kegyiise banɔ. Te be kenyii nyi Pɔɔl na Silase yɛɛ Romantenawɔ nɛ, gyakolonɔ gyoo wɔ.

³⁹ Mena dɔɔ be kɔŋawɔ be gyan kaa doo wɔ teree, te ba lese wɔ lee deni ken man, te be waase wɔ nyi baa lee be donɔɔ ken man.

⁴⁰ Pɔɔl na Silase ka lee deni ken man nɛ, be gyuu alo ŋon bɛɛ baake e nyi Lidia nɛ dɛɛ. Te ba ke naa Kristotena ban botɔɔ te be kolosiwɔ fa wɔ do wɔ kakyen te be lanawɔ.

17

Pɔɔl na Silase kekolosi Wurubuarɛ nombia Tesalonika donɔɔ man

¹ Pɔɔl na Silase moowɔ Anfipolise na Apolonia donɔɔse man te be gyuu Tesalonika donɔɔ man, na Gyudatena ɔsom deni kyaa botɔɔ.

² Pɔɔl gyuu Gyudatena ɔsom deni ken man, ŋgba mena ken ɔ ne tan yɛɛ nɛ. Pɔɔl na balan benan moo Gyudatena keƒɛfoweeya atooro sɔɔŋ gyoo Wurubuarɛ nombia anmarasen see ŋan man.

³ Na ɔ na lese nombia ŋan man wola wɔ nyi, “Kaboena nyi Kristo ŋon Wurubuarɛ be yako see nyi waa kɔŋ nɛ waa naa diyem na waa fon lee yen man. Te ɔ besewɔ yako nyi, Yesu ŋon nombia mɛɛ yako ŋon nɛ, ŋon yena Kristo nyeelɛere ŋon.”

⁴ Te Gyudatena baale agyuen kyɛkeewɔ te be lɛɛ Yesu di, te be sila Pɔɔl na Silase. Girikitena ban bee yee Wurubuarɛ na ala burum baale, ban ba wose man dana obuo nɛ mɔ lɛɛ nombia ŋan do.

⁵ Mɔna Gyudatena ban ba te lɛɛ Yesu di ya nɛ, man baale sia yɛɛwɔ Pɔɔl na Silase dɔɔ, te ba korowɔ yilaa donɔɔ ken man abontena, te be

wosi donoo kenj ampanj ampanj. Mena doo be gyuu balee non bee baake e nyi Gyason ne dee bee keo Poo na Silase baa lese wo fa balan dikpii kenj.

⁶ Kenj ba te naa wo doo ya ne, be wonje Gyason na Kristotena baale gyu donoo kenj kegyiise gyan na yeesa nyi, "Balan kewo yee teleyelelawo. Ba de lanje kamase na bee loo nombia do, te nene ba te kaa lii de gyan kebo,

⁷ te Gyason doo non lee wo see o dee. Bee wolee gyoo dinaa Kaesa mmaraase nan, te bee yako nyi gyoo nolo kyaa bela non bee baake e nyi Yesu."

⁸ Donoo kenj mantena na kegyiise ban kenyii nombia kenja ne, ba nyonowo nideli.

⁹ Mena doo be yela Gyason na balan akanj ban too koba daale mo senj be wole nyi, boo tekaa yee mena bela ya te be tina wo yela.

Poo na Silase kegyu Beria donoo man

¹⁰ Tee ke yu pe te Kristotena ban moo Poo na Silase lee donoo kenj man, te be gyuu Beria donoo man. Be ke gyu ka gyoo botoo ne, be gyuuwo Gyudatena osom deni kenj man.

¹¹ Balan ban be kyaa Beria ne, gyen nombia kela Tesalonikatena, nawolo nyi ba moo be konoose pou lee Wurubuae nombia nan. Te bee gyoo Wurubuae nombia anmarasenj see nan man wee kamase, na bee kee nyi nombia nan Poo na wola wo ne yee ampanj?

¹² Mena doo Gyudatena balan burum lee Kristo nombia nan di. Te Girikitena ala ban ba

wose man dana obuo na Girikitena baala burum mɔ lɛɛ Kristo nombia ŋan di.

¹³ Gyudatena banj be kyaa Tesalonika kenyii nyi Pɔɔl ne yako Wurubuaɛ nombia ŋan Beria mɔ nɛ, be kɔŋawɔ kaa wosi botɔɔ wɔlɛɛ Pɔɔl na ɔ tebia fa wɔ.

¹⁴ Debokenaŋ man te Kristotena banj lɔɔ Pɔɔl gbɛɛ te ɔ laŋa ɛpo nɔɔman. Mɔna Silase na Timoti dɔɔ banj dɔɔwɔ Beria botɔɔ.

¹⁵ Balan banj bɔɔ moo Pɔɔl ka tee nɛ, moo e kelii na Atense donɔɔ man. Be ka bese bɛɛ kɔŋ Beria nɛ, Pɔɔl doo wɔ tiila nyi baa yako Silase na Timoti nyi be kaa tunj e bilerj.

Pɔɔl kyaa Atense donɔɔ man

¹⁶ Pɔɔl kɛɛ gyeki Silase na Timoti Atense donɔɔ man nɛ, ɔ naawɔ nyi bɛɛnerj te wulu donɔɔ keŋ man mena dɔɔ takaa e nideli.

¹⁷ Mena dɔɔ ɔ gyuu Gyudatena ɔsom deni keŋ man, na ŋon na Gyudatena na balan banj ba te yɛɛ Gyudatenawɔ ya te bee yee Wurubuaɛ nɛ, na gyoo Wurubuaɛ nombia ŋan man nideli. Mena te wee kamase mɔ, ɔ ne kolosi fa balan banj bɛɛ kɔŋ botɔɔ keŋ balan ne gyaŋee nɛ.

¹⁸ Botɔɔ te wolala baale banj bɛɛ baake wɔ nyi Epikuritena na Setɔyikitena nɛ, na ŋon Pɔɔl wɔŋee nombia ŋaale. Pɔɔl kekolosi lee Yesu kabese fonj lee yenj man nombia nɛ, balan baale bɔɔsewɔ nyi “Na wɔŋ yaa nkpee kei ne yako baa? Te baale mɔ kpa, mberem ɔ ne kolosi bɛɛnerj wɔlɛɛ baale nombia bo.”

¹⁹ Mena dɔɔ ba moo Pɔɔl gyu be dɛɛgyaŋee keŋ bɛɛ baake ke nyi Areopaguse nɛ, kegyiise

siaman. Te be boose Pɔɔl nyi, “Nyan̄ ke tale lese n kawola wɔle kei man wola daa?”

²⁰ Nawolo nyi n nombia n̄an n na wolo n̄e, ta bese nombia wɔlɛɛ da den̄ela man. Mena dɔɔ d̄ɛɛ gyae nyi n ka lese n̄e man wola daa.”

²¹ Balan̄ ban̄ be kyaa Atense donɔɔ ken̄ man na n̄ɔɔla ban̄ be kyaa botɔɔ n̄e, b̄ɛɛ ȳɛɛ kolo kpu na nombia wɔlɛɛ ken̄yii na n̄a keyako ya.

²² Ken̄te Pɔɔl korowɔ sen̄ kegyiise ban̄ be kyaa Areopaguse d̄ɛɛgyan̄ee ken̄ siaman te ɔ yako wɔ nyiaa, “Atensetena, ma te naa nyi gb̄ɛɛ kamase man na, ɛ dana yɔ ɔsom ken̄ man nideli.

²³ Nawolo nyi ma keta mee kila donɔɔ ken̄ na, me naa abɔɔ n̄an ɛ na som n̄e, te me naawɔ nyi ɛ te n̄marase gyakaa ɛ kedeesa boe daale dɔɔ nyi, ‘Wurubuar̄e n̄on dɔɔ gyen̄ e ya n̄e kedeesa boe.’ Mena Wurubuar̄e n̄on ɛ ba gyen̄ e ya te ɛ na som e n̄e, ɔ nombia yaa m̄ɛɛ gyae maa yako n̄on n̄e.

²⁴ Wurubuar̄e n̄on ɔ be ȳɛɛ t̄ɛɛle kei na kpene kamase ken̄ doo ke man n̄e, n̄on ȳena adido na ateta Gben̄gyoo. ɔ b̄ɛɛ kyaa den̄ɛɛ n̄an denibalan̄ be bam te b̄ɛɛ som n̄e man n̄e man ya.

²⁵ Te ȳɛɛ mɔ nyi kolo ne hia na e, te ɔ ne gyae nyi denibalan̄ baa ȳɛɛ fa e ya. Nawolo nyi n̄on ne faa na balan̄ pou nyeedon̄ na wees̄ɛɛ na kpene kamase.

²⁶ Walan̄ dokolon̄ dɔɔ, te ɔ t̄ɛɛwɔ yela debiise balan̄ pou kɔn̄awɔ t̄ɛɛle kei dɔɔ. N̄on see na deban̄, na botɔɔ ken̄ walan̄ kamase waa kyaa t̄ɛɛle kei dɔɔ.

²⁷ Wurubuar̄e ȳɛɛ ken̄a pou see na balan̄

kenyiŋ keo e na baa naa e. Mɔna ɔ be dana lem lee de man ɲolo gyaŋ ya.

²⁸ Ɗgba mena keŋ ɲolo be yako see nyi, ɲon dɔɔ te de dana nyeedoŋ te dɛɛ tale wosi da wose te de kyaa nɛ. Ɛmɛɛ gbagba ɛ nɔɔnen kpeere ɲolo yako nombii kei nyi, daa mɔ de yɛɛ ɔ biawɔ.

²⁹ Mena dɔɔ keŋ de yɛɛ ɔ biawɔ dɔɔ, de na keɛ nyi Wurubuare yɛɛ ɲgba kɔba yayam, yaa nyeele wolom, yaa boe keŋ balan ba mo ba agyueŋ na ba adao mo ke yɛɛ bane see nɛ ya.

³⁰ Gyaŋgba keŋ na Wurubuare lese ɔ sia lee nombia ɲan balan ba gyen ya te beɛ yɛɛ nɛ dɔɔ. Mɔna nɛnɛɛ dɔɔ ɔ ne faree balan pou yenaŋ kamase nyi, baa kyɛɛkee lee be gbɛenen kumɛɛ man na baa kɔŋ ɔ gyaŋ.

³¹ Nawolo nyi ɔ ta lese wee daale see, keŋ waa ta walaŋ ɲon ɔ ba lese see nɛ dɔɔ, na waa di walaŋ kamase nombia gbɛɛ kpaakpaate man. Mena keŋ balan keniŋ gyen nyi mena nombia keŋa yɛɛ ampaŋ dɔɔ, te ɔ gyuusuu walaŋ ɲonaŋ lee yɛŋ man.”

³² Balan ban keniŋ mena keŋ Pɔɔl ne kolosi lee yɛŋ wɔle kefoŋ wose man nombia nɛ, be man baale kulu e te baale mɔ yako e nyi, “Dɛɛ gyae n ka bese yako daa mena nombia keŋa bela.”

³³ Mena dɔɔ Pɔɔl korowɔ lee balan ban degyaŋee keŋ man.

³⁴ Balan ban baale seŋawɔ Pɔɔl wɔle te be lɛɛ Yesu di. Be man baale yena Dinisuse ɲon ɔ yɛɛ botɔɔ keŋ beɛ gyaŋee nɛ kegyia ɲolo e, na alo ɲon beɛ baake e Damarise nɛ, na be man balan

burum baale.

18

Pɔɔl kegyu Korinto donɔɔ man

¹ Kei wole ne, Pɔɔl korowɔ lee Atense donɔɔ keŋ man laŋ Korinto.

² Botɔɔ te ɔ ke naa Gyuda baale ɲolo ɲon bɛɛ baake e nyi Akuila ne. Ɔ yɛɛ Pɔntuse baale e, te ɲon na ɔ wɛɛle Pirisila ka lee Itali kɔŋ Korinto donɔɔ man te kyare ta ya. Nawolo nyi gyoo dinaa Klaudiuse ta see mmaraa nyi, Gyudatena pou baa lee Roman donɔɔ keŋ man. Pɔɔl gyuuwɔ Akuila na ɔ wɛɛle gyan Korinto botɔɔ.

³ Te keŋ ɲon na wɔ pou tom yɛɛ dokolon dɔɔ, ɔ kyaawɔ be gyan te be yɛɛ tom bom. Ba tom keŋ bɛɛ yɛɛ yena nyi, kanyanɛ te bɛɛ mo yɛɛ denɛɛ yɔɔ.

⁴ Gyudatena keƒɛfowee kamase ne, Pɔɔl ne gyu Gyudatena ɔsom deni man, na ɲon na wɔ ta gyoo Wurubuare nombia ɲan man nideli, na Gyudatena na Girikitena kenyin lɛɛ Wurubuare nombia ɲan di.

⁵ Silase na Timoti ka lee Masedonia kɔŋ na, Pɔɔl te yɛɛ kolo kpu na Kristo nombia ɲan keyako ya. Ɔ na lese ɲe man wola Gyudatena ban nideli nyi Yesu yena nyeeɛere ɲon Wurubuare be yako see nyi waa kɔŋ ne.

⁶ Mɔna be bɛɛ Pɔɔl nombia ɲan te ba tee e. Mena dɔɔ ɲon mɔ kpiisi ɔ kegba ayimɛɛ woli wɔ keŋ nawolo nyi ɔ ta lese ɔ nyinmaase lee be nombia man te ɔ yako wɔ nyi, “Akpaɛ e yoo Wurubuare gbɛɛman na, ɛmɛɛ gbagba e nombia ɲenan, te yɛɛ me nombia bela ya.

Nawolo nyi kenj kaboena nyi maa yee yaa me yeeɔ ne. Lee gyen ne gyu dɔɔ, maa gyu kekolosi Wurubuaɛ nombia bo fa ban ba te yee Gyudatenawɔ ya ne.”

⁷ Mena dɔɔ ɔ leewɔ be gyan gyu kekyaa Tituse Gyustuse non ɔ te yee Gyuda baale e ya te ɔ na som Wurubuaɛ ne dekpajalan man. ɔ dekpajalan kenan benaa na Gyudatena osom deni kenj.

⁸ Bɔ osom deni man kegyia non bee baake e nyi Kirispuse ne na ɔ dekpajalanmantena pou lee de Gbengyoo Wurubuaɛ nombia nan di. Korintotena burum mo nyii nombia nan te be lee na di, te be soɔ wɔ Wurubuaɛ lonj.

⁹ Wee daale nelim ne, de Gbengyoo Wurubuaɛ kolosiwɔ fa Pɔɔl ngba doseɛ man ne nyi, “Na yee ya, mona kolosi Wurubuaɛ nombia nan deban kamase. Na tina na keyako yela ya.

¹⁰ Nawolo nyi me kpue na nenj. Nolo be gyae waa tale yee nenj kolo ya, nawolo nyi balan burum kyaa donɔɔ kei man kenj be yee me wui.”

¹¹ Mena dɔɔ Pɔɔl kyaawɔ botɔɔ kulutoo dokolonj na yaale na ɔ na wola wɔ Wurubuaɛ nombia nan.

¹² Deban kenj Galio ba senj Romantena gyoo dinaa nawɔɔ man dii gyoori Girikitena dɔɔ ne, te Gyudatena yee noɔ te be kyanja Pɔɔl mo e gyu nombia dedii man.

¹³ Te be yakowɔ nyi “Balee kei na wola balan Wurubuaɛ osom wole daale kenj ne tia da mmaraase.”

14 Pɔɔl ka mo waa kolosi pɛ, te Galio yako Gyudatena ban nyi, “Nyi akpaa den yɛɛ nyi nombiikum daale yaa balee kei yɛɛwɔ na, nafa maa nyiɲ konɔɔ fa ɲon.

15 Mɔna kei dɔɔ, ke yɛɛ nɔɔwoya na yela, na ɛmɛɛ gbagba ya mmaraase wose man te ɛ ne wɔɲee dɔɔ, ɛmɛɛ gbagba ɛ gyu kedi ɛ nombia. Nombia keɲa dinɔɔ dɔɔ, man be gyae maa tale di ɲa ya.”

16 Te ɔ yela be gegi wɔ lee nombia dedii man botɔɔ.

17 Kenɲe balan ban pou korowɔ kyan Sositene ɲon ɔ yɛɛ ɔsom deni keɲ kegyia e nɛ, te be tuku e nombia dedii man botɔɔ, mɔna Galio te tanɲ bua wɔ ya.

Pɔɔl kabese gyu Antioke donɔɔ man

18 Pɔɔl kyaawɔ Kristotena ban be kyaa Korinto nɛ gyan kelii deban daale, te ɔ korowɔ lee botɔɔ mo lonɲ dɔɔ gyu Siria tɛɛle man. ɔ ne gyu na te ɔ moo Pirisila na Akuila kpu na ɔ wose. ɔ ke gyu ka gyoo Kenkiria donɔɔ man nɛ, ɔ gbee ɔ nyee lee ntam keɲ ɔ be kam fa Wurubuare nɛ dɔɔ.

19 Be ke gyu ka gyoo Efeso donɔɔ man nɛ, ɔ tinaa Pirisila na Akuila yela, te waagenɲ gyuu Gyudatena ɔsom deni man, te ɲon na wɔ gyoo Wurubuare nombia ɲan man.

20 Kenɲe balan ban yako e nyi nafa waa kyaa be gyan kyomii te ɔ beɛwɔ.

21 ɔ kee gyu na te ɔ yako wɔ nyiaa, “Akpaa Wurubuare de sɛɛ na, maa bese kɔɲ ɛ gyan.” Te ɔ moowɔ lonɲ dɔɔ lee Efeso donɔɔ man lanɲ.

22 Ɔ kelii Kaesaria donɔɔ man nɛ, ɔ leewo botɔɔ gyu Gyerusalem donɔɔ man ka do Kristotena ban nɔɔ, te ɔ lanja Antioke.

23 Ɔ dii weeya akalansɛɛ botɔɔ, kenan wɔle nɛ ɔ tɛɛwɔ Galatia na Firigia tɛɛlese man do Kristotena ban kakyeŋ.

24 Deban kenan man na, Gyuda baale ŋon bɛɛ baake e nyi Apolo, ŋon bɔɔ lola e Alɛkesanda donɔɔ man nɛ, te kɔŋ ɔ kyaa Efeso donɔɔ man. Ɔ yɛɛ walan ŋon ɔ gyen kekolosi nideli, te ɔ gyen Wurubuare nombia anmarasen see ŋan mo nideli.

25 Na be tan wola e de Gbenjyoo Yesu nombia ŋan nideli. Ɔ moo ɔ konɔɔ pou yase sia kolosi te ɔ wola de Gbenjyoo Yesu wose man nombia ŋan man nideli, mona Gyɔn kesɔ balan Wurubuare lon ken kaagen wose man nombia te ɔ gyen.

26 Ɔ gyoo Gyudatena ɔsom deni man te ɔ gyoo ɔ konɔɔ kolosi Wurubuare nombia ŋan. Pisisila na Akuila kenyii ɔ nombia ŋan ɔ na wolo nɛ, be kaa moo e gyu be dɛɛ te be desinawɔ lese Wurubuare nombia ŋan man wola e nideli.

27 Deban ken Apolo be yɛɛ wa agyuen nyi ɔ ne gyu Akaya Girikitena tɛɛle man nɛ, Kristotena ban be kyaa Efeso nɛ doo e kakyeŋ, te be faa e be nyinmaa man tɔne nyi waa mo gyina Kristotena ban be kyaa botɔɔ nɛ, nyi baa lɛɛ e nideli. Ɔ ka gyoo botɔɔ nɛ, ɔ kyoo ban lee Wurubuare bɛɛɛ ken dɔɔ, bɔɔ lɛɛ de Gbenjyoo Yesu di nɛ nideli.

28 Be gyanee balan man bɛɛ lɛɛ anmaaren lee Wurubuare nombia man na ɔ ne di Gyudatena

ban dɔɔ, nawolo nyi ɔ na mo Wurubuarɛ nombia anmarasɛn see njan wola wɔ nyi Yesu yɛna nyeeɛɛre nɔn Wurubuarɛ be yako see nyi waa kɔn nɛ.

19

Pɔɔl kabese gyu Efeso donɔɔ man

¹ Deban ken Apolo kyaa Korinto nɛ, Pɔɔl besewɔ kila mɛnɛɛ kelii Efeso donɔɔ man. Botɔɔ te ɔ ke naa Yesu silala baale,

² te ɔ bɔɔse wɔ nyi, “Deban ken ε be lɛɛ Yesu di na, Wurubuarɛ moo ɔ felin nɔn do ε man?” Te be tiranɔɔ fa e nyi, “De te nyii ta gba nyi Wurubuarɛ felin daale kyaa ya.”

³ Te Pɔɔl bɔɔse wɔ bela nyi, “Kenan na Wurubuarɛ lon wonɔti yaa be sɔɔ nɔn?” Te be tiranɔɔ fa e nyiaa, “Gyɔn Wurubuarɛ lonkesɔ te be sɔɔ daa.”

⁴ Botɔɔ te Pɔɔl yako wɔ nyi, “Ban bɔɔ kyɛɛkee lee be gbɛnɛnɛn kumɛɛ man nɛ, ban te Gyɔn sɔɔ wɔ Wurubuarɛ lon. Kenɛte ɔ yako Israetena nyi, baa lɛɛ nɔn waa kɔn nɔn Gyɔn wɔle nɛ di. Nɔn yɛna Yesu.”

⁵ Be ke nyii nombia kenɛna nɛ, be yela be sɔɔ wɔ Wurubuarɛ lon lee de gbɛnɛgyoo Yesu yele man.

⁶ Pɔɔl moo ɔ nyinmaa gyakaa be dɔɔ, te Wurubuarɛ moo ɔ felin do be man. Botɔɔ te be kolosi deise wɔlɛɛ, te Wurubuarɛ tɛɛwɔ be dɔɔ kolosi nombia.

⁷ Na be yɛɛ nɔn baala kufu bala (12) nɛ.

⁸ Gyaalanɛna batooro sɔɔn na, Pɔɔl ne gyu Gyudatena ɔsom deni man, na ɔ ne gyɔ ɔ konɔɔ kolosi Wurubuarɛ nombia njan fa wɔ. Nɔn na

wɔ na gyoo Wurubuaɛ nombia ɲan man, te ɔ ne wɔɲee ba agyuen ƙɔɲ Wurubuaɛ gyoori deedi ƙeɲ wose man nombia man, na baa nyin lɛɛ Yesu di.

⁹ Mɔna be man baale yɛɛ konɔɔyɔɲ te be bɛɛwɔ bɔɔ lɛɛ Yesu nombia ɲan di ya, te be yako nombiakumɛɛ lee de Gbenjyoo Yesu nyeedoɲ gbɛɛ ƙeɲ ɔ ba wolo nɛ wose man balan nsana. Mena dɔɔ Pɔɔl moo silala baɲ kpu na ɔ wose, te ba korowɔ tina balan baɲ yela. Wee kamase na bɛɛ gyaɲee Tiranuse deni dinaa ƙeɲ ɔ na wola abɔɔ nɛ man gyoo Wurubuaɛ nombia ɲan man.

¹⁰ Ɔ yɛɛ kei menɛɛ kulutoonen ɲa mena dɔɔ walaɲ kamase ɲon ɔ kyaa Esia tɛɛle ƙeɲ man nɛ, na baɲ ba te yɛɛ Gyudatenawɔ ya nɛ pou nyii de Gbenjyoo Yesu nombia ɲan.

Siifa bia

¹¹ Wurubuaɛ tɛɛwɔ Pɔɔl dɔɔ yɛɛ gyakoloɲ nombia na nombia dinaana.

¹² Ƙeɲ nyi balan moo adukuse na kanyaɲsebia ke tina Pɔɔl, na be ta mo ke tina be kaweesetena na ba wose te yɛɛ wɔ doɲ, te baɲ mɔ felɲkumɛɛ doo be man na, ɲɛɛ lee be man.

¹³ Na Gyudatena baale mɔ dɔɲɛɛ bee kili gegi felɲkumɛɛ lee balan wose man. Be gyoo be konɔɔ mo de Gbenjyoo Yesu yele nyi baa gegi felɲkumɛɛ. Bɛɛ gyaɛ baa gegi felɲkumɛɛ lee balan wose man na bɛɛ yako nyi, “Lee Yesu ɲon Pɔɔl ne yako ɔ nombia nɛ yele man, mɛɛ faree ɲon nyi ‘E lee ɔ man.’ ”

14 Na Gyudatena saese kegyia ηolo ηon bεε baake e nyi Siifa nε bia baala nyetooro baale ne yεε na mena nombia keηa.

15 Be κεε yεε mena nε, wee daale felinkum daale boose wɔ nyi, “Ma gyeη Yesu te ma gyeη Pɔɔl mɔ, te εμεε yεna bomɔ?”

16 Mena dɔɔ balee ηon felinkum keη doo ɔ man nε yeuwɔ gyoo wɔ ketuku. ɔ tuku wɔ tirii ba kegbase, te ba moo fatabose yekii lee dekpanalan keη man ditenjeli.

17 Te Gyudatena na ban ba te yεε Gyudatenawɔ ya te be kyaa Efeso donɔɔ man nε, nyii nombia keηa na, yakolon gyoo wɔ. Mena dɔɔ ba moo obuo fa de Gbenjyoo Yesu, te be ta mo ɔ yele do nsendee ya.

18 Te ban boɔ lεε Yesu di nε, be man balan burum leewɔ balan nsana tɔlεε be nɔɔwoya lese be nombiakumεε ηan boɔ yεε nε debɔɔ.

19 Be man ηmeesenjtena burum mɔ moo ba ηmeesenj tɔna ηan bεε ηmarase ba ηmeesenj nombia do ηe man nε kɔη, te Pɔɔl na ɔ tebia too ηa balan ban pou siaman. Ba mo tɔna ηan boɔ too nε pou koya bom na, te yεε kɔba nsendee ya.

20 Lee mena dɔɔ de Gbenjyoo Yesu nombia ηan yaaseewɔ gyu lem te balan lεε ηa do nideli.

Efeso donɔɔ kesinji

21 Nombia keηa pou wɔle nε, Pɔɔl yεε wa agyueη nyi waa mo na Masedonia na Giriki tεεlese man, na waa gyu Gyerusalem donɔɔ man. Botɔɔ te ɔ yakowɔ nyi, “Akpa me gyu

kelii botoo na, kaboena nyi maa gyu Roman donoo man mo.”

²² Mena doo o kpila balan ban bee kyo e ne man balan bala, ban yena Timoti na Erasituse nyi baa gyu Masedonia, na non Pool kekyaa Esia teele man kyomii.

²³ Deban kenan man te anmaaren dinaa daale gyoo Efesotena man lee de Gbengyoo Yesu nyeedon gbEE ken o silala ban na wolo ne doo.

²⁴ Na nyeele wolom luure nolo kyaa non bee baake e nyi Demetiriyu. O na mo nyeele wolom luu be bane Atemise denEBia yoo. Mena doo balan ban bee yEE mena tom kei ne nyin koba nideli.

²⁵ Kenje Demetiriyu non baake o tomyEera, na ban pou bee yEE mena tom kenan dinoo ne te o yako wo nyiaa, “Me tebia ngba e gyen nyi dee nyin koba lee da tom kei man.

²⁶ EmEE gbagba e ne naa te e ne nyii mena ken Pool kei ne woleE balan nyeeEya, te o na wola balan nyi kpene ken bee mo nyinmaase yEE ne, te yEE kpene ken kaboena nyi baa som ya. Na Efeso kebo kaagen te o ne woleE balan nyeeEya ya, mona o ta mo o nombia nenan kila Esia teele kei pou.

²⁷ Te yEE nyi da tom kei kaagen ne gyae la ke woleE ya, mona de bane alo Atemise deni dinaa ken Esia na teele kei doo balan pou ne kaa som ne, yele gyae ke yala te de bane Atemise non mo be gyae waa tekaa nyin obuo bela ya.”

²⁸ Balan dikpii ken ke nyii nombia kenE ne, ba gyenE ban te ba gyoo yeesa kefae nyi, “Daa Efesotena bane Atemise non yEE bane dinaa e!”

29 Mena dɔɔ donɔɔ kenj sinjiwɔ, te ba ke kyanja Gayose na Arisitakuse. Ban yena Masedonia tewulɛɛ bala ban be kpue na Pɔɔl nɛ, kenje be yeɛ nɔɔdokolonj wɔnɛe wɔ gyu be dɛɛgyanɛe kenj man.

30 Nafɔ Pɔɔl gyaewɔ nyi waa gyu botɔɔ, mɔna kaseela ban te fa e gbɛɛ ya.

31 Te Esiatena kegyiise ban be yeɛ Pɔɔl ɔ gyoonawɔ nɛ, kpilawɔ ka sola Pɔɔl nyi ɔ na fa waa gyu ba degyanɛe kenj man ya.

32 Deban kenan na donɔɔ kenj te sinji na bɛɛ fae yeesa. Baale kpa kei, baale mɔ ne yako njaale kpoo. Be man dikpii dinaa daale mɔ dɔɔ, ban ba gyenj kpene kenj be kɔnj dɔɔ te bɔɔ kaa gyanɛe botɔɔ ya.

33 Te Gyudatena ban moo nombia gyakaa Alekesanda dɔɔ. Be tɛɛse e lee siaman kɔnj balan nsana, mena dɔɔ balan ban baale gyuenwɔ nyi Alekesanda gyae na nombia njan kɔnj, kenje Alekesanda gyinaa ɔ nyinjmaa adido nyi waa kolosi lese ɔ nɔɔse.

34 Mɔna balan ban ka gyenj nyi ɔ yeɛ Gyuda baale e nɛ, ba senawɔ nombii dokolonj dɔɔ bɛɛ fae yeesa nɔgba debanɛe ala nɛ nyi, “Daa Efesotena bane Atemise yeɛ bane dinaa e!”

35 Kenje donɔɔ kenj tɔne nmarasere non yela balan ban pou tinaa kekolosi yela te ɔ yako wɔ nyi, “Efesotena, amɔte kyaa la tɛɛle kei dɔɔ kenj nyi ɔ ba gyenj nyi Efeso donɔɔ yena de bane dinaa Atemise deni na ɔ boe kenj kɛɛ wola ɔ dinɔɔ kenj ba lee adido kaa yala nɛ nyee ya?”

36 Njolo be kyaa kenj nyi waa tale lɛɛ mena

nombia kenja anmaaren ja. Mena dɔɔ ɛ nyin konɔɔ, ɛ na barase yee kolo ya.

³⁷ Balan kewɔ ban ɛ ba mo wɔ kɔn nɛ, te nmeele kolo lee de bane deni man ya. Te ba te yako nombiikum mɔ tia de bane kei ya.

³⁸ Akpaa Demetiriyu na ɔ tebia na nolo dana nombia na, nombia kedi weeya kyaa te kegyiise ban mɔ kyaa. Baa tale mo dɔnɔ gyu botɔɔ.

³⁹ Mɔna nyi akpaa ɛ dana nombia wɔlee njaale na, kaboena nyi donɔɔsetena gbagba baa di nja ngba mena ken da mmaraa ken na wolo nɛ.

⁴⁰ Akpaa da te kee nideli ya na, dee nyin nombia lee gyen basabasa kei dɔɔ. Te akpaa de nyin nombia mɔ na, dɔɔ gyae dee tale tiranɔɔ lese da wose lee ne man ya, nawolo nyi basabasa kei be tan nyee na nawɔɔ ya.”

⁴¹ ɔ kekolosi tan nɛ, te ɔ yela balan ban pou yaaseewɔ.

20

Pɔɔl kegyu Masedonia na Giriki teelese man

¹ Basabasa ken wɔle nɛ, Pɔɔl baake Kristotena ban pou yilaa te ɔ kolosiwɔ fa wɔ do wɔ kakyen te ɔ kalaa wɔ, te ɔ lee botɔɔ lan Masedonia.

² ɔ teeewɔ kila botɔɔ yenan pou, na ɔ ne kolosi do balan ban pou kakyen te ɔ leewɔ botɔɔ kɔn Giriki teele man.

³ ɔ kyaawɔ botɔɔ gyaalanɔna batooro. ɔ kee desina ɔ wose waa gyu Siria teele man na te ɔ naawɔ nyi Gyudatena ne bake ɔ nyeeman. Mena dɔɔ ɔ yee wa agyuen nyi waa bese ka mo na Masedonia teele man.

⁴ Balan̄ ban̄ bɔɔ sila e gyu nɛ yɛna Piruse non̄ ɔ ba lee Beria nɛ bu Sopata, na Arisitakuse na Sekunduse ban̄ bɔɔ lee Tesalonika nɛ, na Gayose non̄ ɔ ba lee Dɛbi nɛ, na Timoti na Tikikuse na Tirofimuse ban̄ bɔɔ lee Esia tɛle man nɛ.

⁵ Mena balan̄ kɛwɔ kyan̄a gbɛɛ te ba ke kyaawɔ Torase donɔɔ man daa daa.

⁶ Gyudatena bodobodo ken̄ tee be doo ke man ya kedi wee dinaa ken̄ wole nɛ, da moo degbele dinaa lee Filipi. Weeya anon̄ wole nɛ te de ka tun̄a ban̄ bɔɔ kyan̄ gbɛɛ lan̄ nɛ Torase donɔɔ man te de dii weeya nyetooro botɔɔ.

Pɔɔl kegyuusu Yutikuse lee yen̄ man

⁷ Gyudatena keƆefowee ken̄ wole nɛ de popou kaa gyan̄eewɔ dee di weenɛ n̄an de Gben̄gyoo Yesu ba wola daa nyi dee di na dɛɛ mo tɔɔse e nɛ. Lee ken̄ tɛɛ de naa na Pɔɔl waa bese dɔɔ, ɔ kolosi Wurubuarɛ nombia n̄an menɛɛ kelii tɛɛ nsana.

⁸ Na kanease burum doo abansoro deni ken̄ man dɔɔ gyan̄ee nɛ.

⁹ Pɔɔl kɛɛ kolosi ken̄ nɛ, na tobaale non̄ bɛɛ baake e nyi Yutikuse ban̄ɛɛ abansoro deni keban̄ gyakaa atoorote ken̄ nfansere dɔɔ ɔ ne den̄eli. Lee Pɔɔl kekolosi kyare dɔɔ dosoron̄ moo tobaale non̄, te tira e lee botɔɔ kaa lɔ tɛle man. Be gyuuwɔ ke gate e na ɔ ta yem.

¹⁰ Ken̄te Pɔɔl tisiwɔ gyu ke bun̄ tobaale non̄ dɔɔ te ɔ pukaa e te ɔ gyuusu e lee yen̄ man. Ken̄te ɔ yako wɔ nyi, “Ɛ na yeli ɛ wɔe ke lɔ non̄ ya, ɔ delena.”

moo kɔŋ ɛ gyan Esia tɛɛle man nɛ, daa na ɲon kyaawo nideli weeya ɲenanɲ pou man.

¹⁹ Ɛ gyeɲ mena keɲ moo yɔkɔse ma wose te moo mo siasaraɲ yɛɛ tom keɲ nideli ɲgba de Gbenɲyoo Wurubuare tobaale nɛ. Te ɛ naa mena keɲ Gyudatena ba koro seɲ me dɔɔ te boɔ do maɲ sibiyyam nɛ.

²⁰ Ɛ gyeɲ nyi debaɲ keɲ mee kolosi Wurubuare nombia ɲan fa ɲon balan nsana na ya akpaɲalaɲse man nɛ, me ta mo kolo weese ɲon ya. Ma lese aboo ɲan gyae ke kyɔ ɲon nɛ pou wola ɲon.

²¹ Gyudatena na Girikitena pou te me fareewo nyi, baa kyɛɛkee lee be nombiakumɛɛ man na baa kɔŋ Wurubuare gyan na baa lɛɛ de Gbenɲyoo Yesu di.

²² Te nɛnɛɛ, mɛɛ gyae maa yɛɛ kpene keɲ Wurubuare felin ɲon ne gyae dɔɔ mee gyu Gyerusalem, mɔna moo gyeɲ kpene keɲ gyae ke kɔŋ me dɔɔ botɔɔ ya.

²³ Nombii dokolonɲ keɲ ma gyeɲ yɛna nyi, Wurubuare felin ɲon ne faree maɲ donɔɔ kamase man nyi, baa naase maɲ diyem na baa kyaɲ maɲ tɔ deni.

²⁴ Mɔna moo ne kɛɛ ma nyeedonɲ nyi ke yɛɛ kolo ke fa maɲ ya. Mɛɛ gyae maa yɛɛ tom keɲ de Gbenɲyoo Yesu be fa maɲ nyi maa yɛɛ nɛ ke si kɔ ɔto. Tom kenanɲ yɛna nyi, maa yako ɔ nombia kpaakpaa ɲan fa balan nyi Wurubuare waa mo ɔ bɛɛɛ boele wɔ.”

²⁵ Nɛnɛɛ ma gyeɲ nyi ɛmɛɛ baɲ pou moo kili ɛ dɔɔ yako ɲon Wurubuare gyoori keɲ wose man nombia ɲan nɛ, ɛ man ɲolo be gyae waa

tekaa naa manɔ bela ya.

²⁶ Mena dɔɔ gyenɔ wee kei mɛɛ yako ɲon baa nyi, akpaa ε man ɲolo da yoo lee Wurubuare gbɛɛ man na, me nɔɔ be doo ya.

²⁷ Nawolo nyi ma te yako ɲon Wurubuare nyeeman nombia ɲan pou.

²⁸ Ε κɛɛ ε wose dɔɔ nideli, na ε ke κɛɛ balan ban Wurubuare felinɔ ɲon ba mo wɔ do ε nyinmaa man nɛ mo dɔɔ nideli. Ε κɛɛ Kristotena dikpii kenɔ dɔɔ nideli ɲgba mena kenɔ wonembu κɛɛlere ne κɛɛ ɔ wonembia dɔɔ nɛ. Ban yena ban Wurubuare be yela ɔ bu ba yem lɛɛ ba nyeeya nɛ.

²⁹ Ma gyenɔ nyi ma ke lanɔ wɔle na, balan kumɛɛ baa kaa gyoo ε man ɲgba mena kenɔ gbougbose na gyoo wonembia man nɛ, te bɔɔ gyae baa tina ɲon yela ya.

³⁰ Te debanɔ daale gyae kelii nɛ, baale baa lee εmɛɛ gbagba ε dikpii kenɔ man na baa beo ε tebia Kristotena ban baale sila ba wose.

³¹ Mena dɔɔ ε doo ε wose dɔɔ, na ε ke tɔɔse nyi kulutoonenɔ atoro sɔɔnɔ te me faree ɲon na siasaranɔ nelim na ka weese pou.

³² Te nɛnɛɛ mɛɛ mo ɲon mɛɛ do Wurubuare nyinmaa man. Nombia ɲan na wola Wurubuare berɛɛ kenɔ ɔ dana fa deniwalanɔ nɛ, ne gyae la ke kyɔ ɲon na ε ke tale seɲ nombia ɲan ε be lɛɛ di nɛ man nideli. Wurubuare waa mo ɔ nyinmaa gyakaa εmɛɛ na ɔ balan akanɔ banɔ ba lese nɛ pou dɔɔ.

³³ Me sia te yɛɛ ɲolo kɔba yayam yaa ɔ kɔba, yaa wa abɔɔ dɔɔ ya.

³⁴ ΕΜΕΕ gbagba ε gyen nyi ma nyinmaase kenja te ma moowo yee tom te me nyinja aboo njan pou gyae ke hia daa na me tebia ne.

³⁵ Ma wola non kpene kamase man nyi, kaboena nyi walan kamase waa yee tom nideli mena, na waa nyin kolo kyoo ban booo dana don ya ne. Na ε ke toose de Gbenjgyoo Yesu kawola ken nyi, “Kolo kefa dana gyon na wosefereen kela kolo kenyin lee nolo gyan.”

³⁶ O kekolosi kenja tan ne, be popou tisiwo bun ba doona doo te be fanewo.

³⁷ Kenje be man walan kamase moo kewii pukaa e te be kalaa e.

³⁸ Ken o be yako wo nyi booo gyae baa tekaa naa e bela ya ne, ken yena kpene ken be takaa wo nideli. Ba moo e ka tee, te o gyoo degbele dinaa ken man lan.

21

Pool kamo o nyee ban Gyerusalem

¹ Da ke kalaa donja tan ken ne, da moowo lon ken doo teen te da tonawo gyoo Kosi donoo man. Tee naawo na te de ka gyoo Rodesi donoo man, te da leewo botoo gyoo Patara donoo man.

² Botoo te de naa degbele dinaa daale na kee gyoo Fonisia teele man te da gyoo ke man lan.

³ De sia ke gyoo Saiporose teelebii ken lon be kilisi ke ne, te de tinaa ke yela te de kpasewo mo ka ata yenan gyoo ka sen Tae booo nooman Siria teele ken doo. Botoo te ba lese kasolose njan doo degbele dinaa ken man ne see.

⁴ Botoo te de naa Kristotena baale te de kyaawo be gyan weeya nyetooro. Te

Wurubuare felin non tɛwɔ be dɔɔ yako Pɔɔl nyi, ɔ na fa waa gyu Gyerusalem ya.

⁵ Mɔna deban ken kelii nyi dɛɛ koro lee be gyan nɛ, te da korowɔ mo de gbɛɛ bela. Kenɛ ban na be wɛɛla na be bia pou gyuuwɔ ka tee daa donɔɔ ken nɔɔman. Te de popou bunawɔ da doona dɔɔ epo ken nɔɔman te de fanewɔ.

⁶ De kalaa dɔɔja te de ka gyoo degbele dinaa ken man te ban mɔɔ besewɔ lan be dɛɛ.

⁷ Da besewɔ mo de gbɛɛ ken dɔɔ lee Tae menɛɛ kelii Pitolemase te da doo Kristotena ban be kya botɔɔ nɛ nɔɔ te de kyaawɔ be gyan wee dokolon.

⁸ Tɛɛ kena na te da korowɔ ka gyoo Kaesaria donɔɔ man, te de ka soo Filipo non ɔ ne tɛɛ kolosi Kristo nombia nɛ. Non Filipo mɔ kpue balan nyetooro ban bɔɔ kyaa lese Gyerusalem nyi baa kɛɛ weenɛɛ kekpeɛɛ dɔɔ nɛ man.

⁹ Na ɔ dana bia alebia banaara ban ba te yala ta ya, na Wurubuare ne tɛɛ be dɔɔ kolosi.

¹⁰ De ke di weeya akalanɛɛ nɔale botɔɔ nɛ, te Wurubuare dekpɛnkpɛngyɔɔre nolo non bɛɛ baake e nyi Agabuse nɛ, lee Gyudia tɛɛle man kɔɔ.

¹¹ ɔ kɔɔja de gyan na, te ɔ moo Pɔɔl abɔɔɔ mo baake non gbagba ɔ nawɔɔ na ɔ nyinmaase te ɔ yakowɔ nyiaa, "Nnɛ yaa Wurubuare felin non ne yako. Nnɛ te Gyudatena ban be kyaa Gyerusalem donɔɔ man nɛ, baa bake non ɔ tee abɔɔɔ kei nɛ, na baa lese e fa balan ban ba te yɛɛ Gyudatenawɔ ya nɛ."

¹² Deban ken dɔɔ nyii mena nombia kenja nɛ,

te daa na balan akan ban be kyaa botoo ne waase Pool nyi o na gyu Gyerusalem ya.

13 Ken te Pool tiranoo fa wo nyi, "Weera e ne wii te e ne yeli dekokokoko ne kyan man mena? Na me desina ma wose bo fa kebake kaagen Gyerusalem ya, mona ma te desina ma wose fa yen mo lee de Gbenjyoo Yesu yele man."

14 Da te tale kyeekee wa agyuen ya, mena doo de tina e yela te de yakowo nyi, "Wurubuare gbagba waa yee o kegyaebii."

15 Da ke kyaa botoo kyomii ne, da moo da wose te de lanja Gyerusalem.

16 Kristotena ban boo lee Kaesaria ne man baale sila daa, te ba moo daa gyu Masone non o ba lee Saiporose donoo man ne dee. Masone kei yee walan non o be wulaa lee Kristo di leenan kewalan ken.

Pool kagyo Gyerusalem donoo man

17 De ka gyoo Gyerusalem donoo man ne, Kristotena ban be kyaa botoo ne lee daa nideli.

18 Ke tee naa ken ne, daa na Pool gyuuwo ka do Gyemisi noo. De ke gyu ken na osom kegyiise ban pou kyaa botoo.

19 Pool doo wo noo te o yako wo kpene kamase ken Wurubuare be tee o doo yee balan ban ba te yee Gyudatenawo ya man ne.

20 Be ke nyii nombia nan tan ne, be popou lese Wurubuare yele. Te be yako e nyi, "Kegyia Pool, ngba n naa mena ken Gyudatena burum be lee Kristo nombia nan di, mona be see be

dana Wurubuaɛ mmaraase ɲan ɔ be yeli Mosesi be ɲmarase see nɛ man nideli.

²¹ Be te nyii n nombia nyi, n na wola Gyudatena baɲ pou be kyaa balan baɲ ba te yɛɛ Gyudatenawɔ ya nɛ tɛɛle dɔɔ nyi, baa tina Wurubuaɛ mmaraase ɲan ɔ be yeli Mosesi be ɲmarase see nɛ dɔɔ kedi yela. Be na kara ba bia baala wose ya, te be na sila de naanaɔ benɛɲ nombia ɲan bela ya.

²² Kei na sena yaa dɛɛ yɛɛ baa, de yɛɛ senaa baa nyii nyi n te kɔɲ kebo.

²³ Mena dɔɔ yɛɛ kpene keɲ dɛɛ yako neɲ nɛ. Balan banaara baale kyaa de gyaɲ kebo keɲ bɔɔ kaɲ ntam.

²⁴ Gyu ke kpu na balan banaara kewɔ na ɛ ka gberaa ɛ wose, na n ke tɔ kom keɲ baa gyoo nɛ, na baa nyiɲ tale tisi ba nyeeya. N yɛɛ mena na, walaɲ kamase waa naa nyi nombia ɲan pou bɔɔ yako lee n wose man nɛ te yɛɛ ampaɲ ya. Mɔna baa naa nyi nyan gbagba mɔ n ne di Wurubuaɛ mmaraase ɲan ɔ be yeli Mosesi be ɲmarase see nɛ dɔɔ nideli.

²⁵ Balan baɲ ba te yɛɛ Gyudatenawɔ ya te bɔɔ lɛɛ Yesu di nɛ dɔɔ, da te ɲmarase tɔne yelee wɔ te de yako wɔ kpene keɲ dɔɔ bake see nɛ nyi be na di bane dɛɛ weenɛɛ ya. Be na di fatabo ya te be na di wonembu ɲon ba te kara ɔ nyee pɛte ɔ ba yem nɛ ya. Nɛnɛɛ baa lese ba wose lee kafon nombia man.”

²⁶ Mena dɔɔ tɛɛ kena keɲ na, te Pɔɔl moo balan banaara baɲ, te be gyuuwɔ kegberaa ba wose. Te ɔ gyuu Wurubuaɛ ɔsom deni dinaa keɲ man ka see wee keɲ ba wose kegberaa keɲ

gyae ke tan, na wee ken be man walaŋ kamase waa fa Wurubuaɛ kedi.

Ba kekyan Pɔɔl

²⁷ Weeya nyetooro ŋan keɛ benaa ken nɛ, Gyudatena baale ban bɔɔ lee Esia tɛɛle man nɛ naa Pɔɔl Wurubuaɛ ɔsom deni dinaa ken man. Te be feefuwɔ do balan dikpii ken bɔɔ gyanɛe botɔɔ nɛ te be kyanɛa e,

²⁸ te be fae yeesa nyi, “Iseraetena ɛ kaa kyo daa, balee kei yena walaŋ ŋon ɔ doŋ yenaŋ kamase ɔ na wola balan pou nombia tia de balan na Wurubuaɛ mmaraase ŋan ɔ be yeli Mosesi be ŋmarase see fa daa nɛ, na Wurubuaɛ ɔsom deni dinaa ken. Lee kenan wɔle koran na, ɔ ta mo balan ban ba te yeɛ Gyudatenawɔ ya nɛ koŋ Wurubuaɛ ɔsom deni dinaa ken man mo ayimɛɛ kaa buraa ke.”

²⁹ Ken doɔ bɔɔ yako mena yena nyi, na be wulaa naa Efeso baale ŋon bɛɛ baake e nyi Tirofimuse nɛ, na Pɔɔl doŋɛɛ donɔɔ ken man, mena doɔ na ban gyeŋ nyi Pɔɔl ta mo e gyu Wurubuaɛ ɔsom deni dinaa ken man.

³⁰ Botɔɔ te donɔɔ ken pou siŋiiwɔ te balan yeuwɔ lee yenaŋ kamase koŋ kaa kyan Pɔɔl te be wɔŋɛe e lee Wurubuaɛ ɔsom deni dinaa ken man. Karatetee dokolon te be kyanɛa ka asima ŋan pou tɔ.

³¹ Be keɛ gyae baa ko e nɛ, te tiila ke tunɛa Romantena yoonɔɔtɛna siamante ŋon nyi, Gyerusalem donɔɔ ken pou te siŋii.

³² Debokenan man te ɔ moo yoonɔɔtɛna kegyiise na yoonɔɔtɛna baale, te be yeuwɔ gyu

balan dikpii ken gyan. Balan ban kena siamante non na yoonootena ban ne, te be tinaa Pool ketuku yela.

³³ Be siamante non gyuu Pool gyan te o ke kyaŋa e te o yakowo nyi baa mo agbaraagbaraase ala bake e. Kenŋe o boose wo nyi, “Amote yena balee kei, te wonŋ yaa o yeewo?”

³⁴ Balan ban baale ne yako nombii dokolon na baale mo ne yako ŋaale kpoo. Botoo kee wosi doo, yoonootena siamante non ta gyeŋ nombia ŋan nyee na ŋe nawoo ya, mena doo o yako o tewulee ban nyi baa mo e gyu ba dekyae man.

³⁵ Be ka mo e kelii botoo ken beɛ mo gyeŋ gyoo deni ken man ne, balan ban sia keyee doo yoonootena ban gate Pool seele adido.

³⁶ Na balan ban be silana wo ne, ne fae yeesa nyii, “E ko e.”

³⁷ Be kee gyae baa mo Pool gyoo yoonootena ban dekyae ken man ne, o yako yoonootena siamante non nyi, “Mee gyae maa yako neŋ nombii daale.” Te o boose Pool nyi, “N ne nyii Giriki dei?”

³⁸ “Na nyanŋ yena Igyipite baale non n be kyaa koro seŋ tia kegyiise te n ba mo awudiina kakpoŋse banaara (4,000) sila n wose gyu kefula man ne yee?”

³⁹ Te Pool tiranoo fa e nyi, “Koa, me yee Gyuda baale e te ba lola maŋ bo Silisia teele man. Ma lee Tasuse donoo ken ke dana yele ne man. Waaseda, fa maŋ gbɛɛ na maa kolosi fa balan ban.”

⁴⁰ Te yoonootena siamante non faa e gbɛɛ nyi

waa kolosi. Mena dɔɔ Pɔɔl seŋawɔ botɔɔ keŋ beɛ mo gyen gyoo deni keŋ man nɛ, te ɔ gyinaa ɔ nyinmaa adido nyi baa wu be nɔɔ na baa tei e. Balan ban ke wu be nɔɔse nɛ, te Pɔɔl kolosiwɔ Hiburu dei man fa wɔ.

22

¹ Kenje Pɔɔl kolosiwɔ lese ɔ nɔɔse nyiaa, “Me tebia na me kyaa, ε tei man.”

² Be kenyii ɔ kekolosi na wɔ Hiburu dei man nɛ, be wuu be nɔɔse te botɔɔ yeɛwɔ diin. Te Pɔɔl yakowɔ nyi,

³ “Me yeɛ Gyuda baale e te ba lola man bo Tasuse Silisia tɛele dɔɔ mɔna be kɛele man bo Gyerusalem donɔɔ man kebo, Na me yeɛ Gamaleli tobaale e. ɔ kɛele man nideli de naanaɔ ɔsom amanberɛ gbɛɛ man te me yase me sia mo ma wose lɔ Wurubuare dɔɔ ŋgba mena keŋ ε man walaŋ kamase ne yeɛ gyen nɛ.

⁴ Me naase ban be dɔŋ de Gbenjyoo Yesu nyeedon gbɛɛ kei dɔɔ nɛ diyem nideli keŋ nyi be baale koran yekeewɔ, te me kyaŋa be man ala na baala pou ketɔ deni.

⁵ Sae kegyia na nombiadiira kegyiise baa di adanseɛ nyi kpene keŋ mɛɛ yako nɛ yeɛ anokoare. Nawolo nyi me lɛɛ tɔna koran lee be gyaŋ, ŋan bɔɔ ŋmarase fa be tebia Gyudatena ban be kyaa Damasekuse nɛ, te me gyuuwɔ me kaa kyaŋ Kristotena ban be kyaa botɔɔ nɛ, na maa do wɔ akyakaase kɔŋ Gyerusalem na baa wɔŋ ba denɛla.

Pɔɔl kekolosi lee ɔ kekyeɛkee wose man

⁶ Kenje Pool yakowɔ nyi, ma keta gyu ka benaa Damasekuse donɔɔ ken na weese ta sen dɛɛ. Karatetee dokolon te kenmanjee dinaa daale lee adido kaa nmaale pole kilisi man.

⁷ Kara man lo tɛele man te me nyii nɔwɔya njaale ne boose man nyi, 'Sool! Sool! Weera te n ne naase man diyem?'

⁸ Te me boose e nyi, 'Nyan amote nonan me Gbengyoo?' Te o tiranɔɔ nyi 'Man Yesu Nasarete baale non n ne naase diyem nɛ.'

⁹ Balan ban daa na wo donɛɛ nɛ naa kenmanjee ken, mona be te nyii nɔwɔya nan be kolosi na man nɛ man ya.

¹⁰ Me boosewo nyi, 'Won te maa yɛɛ me Gbengyoo?' Te de Gbengyoo yako man nyi, 'Koro gyu Damasekuse. Botɔɔ te baa yako nen kpene kamase ken Wurubuarɛ ne gyae nyi n ke yɛɛ.'

¹¹ Kenmanjee dinaa ken yela me sia yelɛɛwo, mena doo balan ban daa na wo don nɛ, kyanja na man me nyinmaa man gyu ka gyoo Damasekuse donɔɔ man.

¹² Balee nolo non bɛɛ baake e nyi Ananiase nɛ konawo kaa kɛɛ man. O yɛɛ walan non o ne yee Wurubuarɛ, te o ne di Wurubuarɛ mmaraase nan doo nideli, te Gyudatena ban pou be kyaa Damasekuse nɛ ne bu e nideli.

¹³ O konawo kaa sen me gyan te o yakowɔ nyi, 'Me doo Sool, gyusu n sia na n kena.' Debokenan man te me sia gyusuwo te me naa e.

¹⁴ Te Ananiase yako man nyi, 'De naanao Wurubuarɛ lese na nen nyi nya gyen kpene ken

o ne gyae nyi nya yεε, na n kena o walaŋ ŋon o gbεeneŋ tenεε Wurubuarε siaman nε, na n ke nyii o nɔɔwoya.

¹⁵ Nawolo nyi nyan ne gyae la n ke di o wose man adanseε fa balan pou lee kpene keŋ n be naa, na kpene keŋ n be nyii lee o wose man nε.

¹⁶ Nεnεε woŋ yaa n ne daa? Koro seŋ na n ke yela baa sɔ neŋ Wurubuarε loŋ na n ke fane de Gbenɔgyoo Yesu yele man, na Wurubuarε ke gberaa nya ayimεε lee n wose man.'

Pɔɔl yako Wurubuarε nombia balan ban ba te yεε Gyudatenawɔ ya nε man

¹⁷ Kenŋte Pɔɔl besewɔ gyina o kekolosi dɔɔ nyi, debaŋ keŋ mɔɔ bese gyu Gyerusalem te mɔɔ gyu Wurubuarε osom deni dinaa keŋ man me kaa fane nε, me naa kolo na me sia ŋgba dosεε man nε.

¹⁸ Keman te me naa de Gbenɔgyoo Yesu te o yako maŋ nyi, 'Yεε bilen na n ka lee Gyerusalem debokeiman! Nawolo nyi, balan kεwɔ be gyae baa lεε nya adanseε keŋ n ne dii lee ma wose maŋ nε di ya.'

¹⁹ Kenŋte me tiranɔɔ nyi, 'Me Gbenɔgyoo, balan kεwɔ gyeŋ nyi me gyuu Gyudatena osom denεε man donɔɔ kamase man, ke kyanjee balan ban bεε lεε neŋ di nε, te me tuku wɔ.

²⁰ Te debaŋ keŋ bεε ko Sitifin ŋon o be di n wose man adanseε nideli nε, na ma seŋεε botɔɔ mεε do wɔ kakyen, te maŋ koran kεε na ba kegbase dɔɔ.'

21 Te de Gbengyoo yako maŋ nyi, ‘Ta! Maa kpila neŋ lemmem, balan baŋ ba te yeε Gyudatenawo ya ne gyan.’ ”

22 Balan baŋ tei e kelii debaŋ keŋ o be kolosi nombia keŋa pou taŋ ne. Botoo te be fae yeesa nyi, “E ko e! E ko e! O tekaboena nyi waa kyaa teele kei doo ya.”

23 Na beε fae yeesa, te ba kpee ba kegbase na bee filii ŋa adido na be funjii aŋasa gyuu adido.

24 Mena doo yoonootena siamante ŋon faree o tewuleε baŋ nyi, baa mo Pooł gyuu yoonootena dekyae keŋ man na baa kebii e dambiise na baa boose e kpene keŋ doo balan ne fae yeesa o doo mena.

25 Ba ke bake e baa tuku e ne te Pooł boose yoonootena kegyia ŋon o seŋεε botoo ne nyi, “Gbεε doo nyi ya tuku Roman bu dalolasa ŋon ε te di o nombia na ε ke bu e foo yee?”

26 Yoonootena kegyia ŋon ke nyii nombia keŋa ne, o korowo gyuu yoonootena siamante ŋon gyan ke yako e nyi, “Won yaa ε ne gyae ε ke yeε ne? Balee kei yeε Roman bu dalolasa e o!”

27 Yoonootena siamante ŋon gyuu Pooł gyan ke boose e nyi, “Yako maŋ, n yeε Roman bu dalolasa e?” Keŋte Pooł tiranoo nyi, “Ayi me yeε Roman bu dalolasa e.”

28 Botoo te yoonootena siamante ŋon yakowo nyi, “Maŋ too kom dinaa pete ma bese Roman baale.” Te Pooł mo yako e nyi, “Maŋ doo me yeε Roman bu dalolasa e.”

29 Mena doo baŋ nafa boo yeli baa boose e nombia ne, tuuwo lee o gyan bilen. Debaŋ keŋ yoonootena siamante ŋon gbagba be naa nyi

Pɔɔl yɛɛ Roman bu dalolasa e te bɔɔ do e akyakaase nɛ, gyakolonɔ gyoo e.

Be kamo Pɔɔl gyu donɔɔ kegyiise siaman

³⁰ Yoonɔɔtena siamante ɲon gyaewɔ waa gyen kpene ken kitii dɔɔ Gyudatena ne kara Pɔɔl nɔɔse nɛ nideli, mena dɔɔ tɛɛ kena nɛ ɔ yela ba lese Pɔɔl akyakaase ɲan, te ɔ yela Wurubuare saese kegyiise na donɔɔ kegyiise pou gyaɲewɔ, te ɔ moo Pɔɔl kaa sen be siaman.

23

¹ Pɔɔl kɛɛ kegyiise ban bɔɔ gyaɲee nɛ sia gbɛɛ te ɔ yakowɔ nyi, “Me tebia Iseraetena, me konɔɔ bee bu man fɔɔ gbɛɛ kamase man ya, nawolo nyi me kyaawɔ nideli Wurubuare siaman kaa lii nan gyen.”

² Botɔɔ te Wurubuare sae kegyia Ananiase faewɔ do ban ba senɛɛ benaa na Pɔɔl nɛ nyi, baa gyɔ e ɔ nɔɔ gbɛɛ.

³ Kenɛ Pɔɔl mɔ yako e nyi, “Wurubuare waa gyɔ nyan mɔ. Kɛɛ ɔ ke kyaa botɔɔ ɲgba deni dekyan ken bɔɔ gyilaa ke wole wolom nɛ. N kyaa botɔɔ n na mo mmaraa di me nombia, mɔna nyan gbagba mɔ n ta fom Wurubuare mmaraa, ɲgba n be fae do wɔ nyi baa gyɔ man nɛ.”

⁴ Botɔɔ te balan ban ba senɛɛ benaa na Pɔɔl nɛ yakowɔ nyi, “Wurubuare sae kegyia yaa n na tee nɛ!”

⁵ Kenɛ Pɔɔl tiranɔɔ nyi, “O me tebia, me ta gye m nyi ɲon yena Wurubuare sae kegyia ɲon ya. Nawolo nyi Wurubuare nombia anmarasen

see ne yako nyi, 'E na kolosi walaŋ ŋon ɔ ne di balan dɔɔ nɛ wose man nombiikum ya.' "

⁶ Te Pɔɔl kena nyi balan ban baale yɛɛ Sadukiitenawɔ te baale mɔ yɛɛ Farasiitenawɔ nɛ ɔ fae yeesa nyi, "Me tebia, me yɛɛ Farasii baale e, te me kya mɔ yɛɛ Farasii baale e. Ken dɔɔ bee di me nombia yɛna nyi, me sia gyakaa nyi ban bɔɔ yem nɛ baa foŋ lee yeŋ man."

⁷ ɔ ke yako mena nɛ, kale gyoo Sadukiitena na Farasiitena ban man te dikpii ken kpasewɔ akpenj ala.

⁸ Nawolo nyi Sadukiitena ne yako nyi yeŋ wole kefoŋ be kyaa bela ya, yaa Wurubuare kpilala na felinƙumɛɛ be kyaa ya, mɔna Farasiitena ne lee kenja pou di nyi ŋe kyaa.

⁹ Kale dinaa daale gyoo wɔ, kenƙe Gyudatena mmaraa wolala ban be yɛɛ Farasiitenawɔ nɛ, man baale korowɔ seŋ kenkenj nyi, "Da te naa dukum ken balee kei be yɛɛ ya! Mberem Wurubuare felinƙ yaa Wurubuare kpilale ŋolo kolosila na e."

¹⁰ Kale kenj nɔɔ ke yɛɛ doŋ nɛ, yoonɔɔtɛna siamante ŋon yeewɔ nyi mberem baa tirii Pɔɔl kpetekpetekpete. Mena dɔɔ ɔ faewɔ do ɔ yoonɔɔtɛna ban nyi baa leo Pɔɔl doŋ man lee balan ban gyan, na baa mo e gyu ba dekyae man.

¹¹ Wee kenan nelim nɛ, de Gbenjgyoo Yesu kɔŋawɔ kaa seŋ Pɔɔl gyan yako e nyi, "Nyin konɔɔ! Na yee ya! Mena ken n be di ma wose man adanseɛ Gyerusalem kebo nɛ, mena mɔ te kaboena nyi nya di ma wose man adanseɛ Roman donɔɔ man."

Ba kebake Pɔɔl nyee man apam

¹² Tɛɛ kena nebo nɛ, Gyudatena baale gyaŋɛwɔ mo agyuen. Be kaŋa ntam nyi be nɔɔ be gyae ke daa weenɛ yaa lon ya kelii debaŋ keŋ baa ko Pɔɔl.

¹³ Balan ban bɔɔ mo Pɔɔl wose man agyuen kum kei kela balan sɔŋola (40).

¹⁴ Te be gyuu Wurubuarɛ saese kegyiise na donɔɔ kegyiise ban gyaŋ ke yako wɔ nyi, “Da te kaŋ ntam nyi, de nɔɔ be gyae ke daa kolo ya, kelii debaŋ keŋ dɛɛ ko Pɔɔl.

¹⁵ Mena dɔɔ ɛmɛɛ na nombiadiira ban ɛ kpila gyu Romantena yoonɔɔtena siamante ŋon gyaŋ ka sola e na waa mo Pɔɔl kɔŋ ɛ gyaŋ. ɛ gyu ka beo e nyi ɛ ne gyae ɛ ka gyoo Pɔɔl nombia ŋan man nideli, mɔna nyi ɔ fa gbɛɛ nyi baa mo e kɔŋ na, da te desina da wose nyi dɛɛ koe e gbɛɛnaa man.”

¹⁶ Pɔɔl wa agbelebii nyii nombii kei na, te ɔ korowɔ gyu yoonɔɔtena ban dekyae man ke bɔ Pɔɔl amandɛɛ.

¹⁷ Kenɛte Pɔɔl baake yoonɔɔtena ban man kegyia ŋolo te ɔ yako e nyi, “Mo tobaalebii kei gyu yoonɔɔtena siamante ŋon gyaŋ, nawolo nyi ɔ dana nombii daale waa yako e.”

¹⁸ Te ɔ moo tobaalebii ŋon gyu yoonɔɔtena siamante ŋon gyaŋ te yoonɔɔtena kegyia ŋon yako e nyi, “Pɔɔl ŋon ɔ doo deni man nɛ kpila la baake maŋ te ɔ yako maŋ nyi maa mo tobaalebii kei kɔŋ n gyaŋ, nawolo nyi ɔ dana nombii daale waa yako neŋ.”

¹⁹ Yoonɔɔtena siamante ŋon kyaŋa bu ŋon nyinmaa man te ɔ mo e lee yenaŋ bɔɔse e nyi,

“Won te n dana n ke yako man?”

²⁰ Kenje bu non tiranoo nyiaa, “Gyudatena kegyiise te yee noodokolon nyi baa sola neŋ na n ke yela Pɔɔl ke gyu kena wo kyoo. Baa beo neŋ nyi bee gyae baa gyoo o nombia ŋan man nideli.

²¹ Na see ya nawolo nyi balan kela soŋola ken ba yoe gbɛɛnaa man bee daa Pɔɔl. Ba te kan ntam nyi be noose be gyae ke daa kolo ya kelii deban ken baa ko Pɔɔl. Ban tan desina ba wose tan, nyan yaa bee gyeki.”

²² Te yoonootena siamante non loo tobaalebii non gbɛɛ te o faree e nyi, “Na yeli nolo ke nyii nyi, n te kaa yako man mena nombia kenja ya.”

Be kalese Pɔɔl gyu Kaesaria donoo man

²³ Mena doo yoonootena siamante non baake o yoonootena kegyiise ban man balan bala te o yako wo nyi, “E gyae yoonootena soŋonon akpen ala (200) na yoonootena ban bee kyaa deekyɔŋse ne soŋotooro na kufu (70), na yoonootena ban bee mo apiase yokii ne soŋonon akpen ala (200). Baa desina ba wose na baa koro nelim deban kadaalete man gyu Kaesaria.

²⁴ E gyae deekyɔŋ fa Pɔɔl na e ka mo e ka do gyoo Felisi non o ne kee botoo teele doo ne nyinmaa man wosefɛɛren man.”

²⁵ Te yoonootena siamante non ŋmarase tone fa wo nyi.

²⁶ “Man Klaudiuse Lisiase ne ŋmarasena tone kei mee yelee nyan gyoo kpaakpaa Felisi. Mee do neŋ noo.

27 Gyudatena kyanana balee kei nyi baa ko e, te ma moo me yoonootena te de gyuuwo ke læ e, nawolo nyi me naawo nyi o yee Roman bu dalolasa e.

28 Me gyaewo maa gyen kpene ken doo bo mo nombiakumee yakaa o doo, mena doo ma moo e gyu ban gbagba be kegyiise siaman.

29 Botoo te me naawo nyi, nombia nan bo mo yakaa o doo ne, yee ba mmaraase nombia na, mona ma te naa kpene ken o be yee ken kaboena nyi baa ko e yaa baa kyan e to deni ya.

30 Te ba ke yako man nyi Gyudatena baale te bake o nyee man nyi baa ko e ne, debokenan man te me yee ma agyuen nyi maa mo e kon n gyan. Te me yako ban ban na e dana nombia ne nyi baa mo be nombia kon n gyan na be kaa gyoo ne man. Me noo te si.”

31 Mena doo yoonootena ban yee wo ngba mena ken be kegyia non be faree wo nyi baa yee ne. Ba moo Pool nelim kenan menee te be keliwo Antipatirise donoo man.

32 Tee kena ne, yoonootena ban be don na be nawoo ne, besewo gyu be dalee man, te ban bee kyaa deekyonse ne moo e lan.

33 Be ka gyoo Kaesaria donoo man ne, ba moo tone ken fa gyoo Felisi te ba moo Pool do o nyinmaa man.

34 Gyoo non kala tone ken te o boose Pool nyi, teele kei yenan wonti man yaa n leewo. Gyoo non ke nyii nyi o lee Silisia teele man ne,

35 o yakowo nyi, “Deban ken balan ban emee na wo be nyin nombia de kon ne, na maa nyii n noowoya.” Te o yakowo nyi baa mo Pool gyu

gyoo Herode dekpaŋalanɗ dinaa kenɗ man na baa gyee e.

24

Be kedi Pɔɔl nombia gyoo Felisi gyan

¹ Weeya anonɗ wɔle nɛ, Wurubuarɛ sae kegyia Ananiase na donɔɔ kegyiise baale na Lɔya ŋon bɛɛ baake e Tɛtulɔse nɛ gyuu Kaesaria ke tɔlɛɛ be nɔɔwoya fa gyoo Felisi lee Pɔɔl wose man.

² Botɔɔ te be baake Pɔɔl kɔŋ. Kenɗe Tɛtulɔse tɔlɛɛ ɔ nɔɔwoya lee Pɔɔl wose man nyi, Gyoo kpaakpaa, de te nyiŋ wosefɛerenɗ kyare n gyoori kedi kei man. Nawolo nyi nyansa kenɗ n ba mo di gyoori nɛ, te desina abɔɔ burum de tɛle kei dɔɔ.

³ Gyoo kpaakpaa Felisi, yenaŋ kamase na gbɛɛ kamase man na, de sia ta gye abɔɔ nya ayɛɛŋ fa daa kenɗa dɔɔ, mena dɔɔ dɛɛ do neŋ nɔɔ nideli.

⁴ Mɔna me bɛɛ gyae maa wɔlɛɛ n debanɗ bela ya, mena dɔɔ mɛɛ sola neŋ bo, nyiŋ konɔɔ na n ke tei daa kyomii.

⁵ “Da gyeŋ nyi balee kei yeɛ tɛle yeɛere e. ɔ te loo nombia do Gyudatena banɗ be kyaa tɛle kei dɔɔ pou nɛ, te ɔ yeɛ Nasaretina ɔsom siamante mɔ e.

⁶⁻⁷ Nafɔ ɔ gyaewɔ waa mo ayimeɛ tina Wurubuarɛ ɔsom deni dinaa kenɗ mɔ, te de kyaŋa e. Daa gyaewɔ nyi nafɔ dee di ɔ nombia daa gbagba da mmaraa gbɛɛ, mɔna yoonɔɔtena kegyia Lisia kaa lɛo e donɗ man lee de nyiŋmaa man, te ɔ yako daa nyi daa banɗ daa na Pɔɔl dana nombia nɛ, dɛɛ mo kɔŋ n gyanɗ.

⁸ Akpaa n boose e ɔ noowoya na, nyan gbagba n kena nyi njan pou doo yako lee ɔ wose man ne, doo na ke gbɛɛ.”

⁹ Te Gyudatena mo moo be noo do nyi mena nombia njan doo yako lee ɔ wose man ne, doo na ne gbɛɛ.

Pɔɔl kekolosi lese ɔ noose

¹⁰ Gyoo Felisi ke fa Pɔɔl gbɛɛ nyi waa kolosi ne, Pɔɔl tolɛɛ ɔ noowoya nyi, “Ma gyen nyi n ne di nombia tɛɛle kei doo te yɛɛ gyen ya. Mena doo dana man gyon ngba mɛɛ kolosi maa lese me noose fa ne nɛ.

¹¹ Nyan gbagba n gyoo ke man na, n kena nyi weeya kufu ala yaa ngba moɔ gyu Gyerusalem me kaa som nɛ.

¹² Te balan ban daa na wo be nyim nɛ, te naa daa na nolo ke lɛɛ anmaaren Wurubuarɛ osom deni dinaa ken man ya. Ba te naa man nyi maa loo nombia do balan Gyudatena osom deni man, yaa yenan daale ya.

¹³ Te boɔ gyae baa tale gyo be konoo na baa sen kolo doo wola nyi nombia njan bɛɛ mo gyakaa me doo nɛ yɛɛ ampan ya.

¹⁴ Mona ma te sɛɛ nyi, mɛɛ som de naanao Wurubuarɛ lee de Gbengyoo Yesu gbɛɛ ken ban ne yako nyi ke yɛɛ osom kum ke nɛ man. Te mɛɛ lɛɛ kpene kamase ken boɔ nmarase do Wurubuarɛ mmaraase njan ɔ be yeli Mosesi be nmarase see nɛ, na Wurubuarɛ akpenkpengyoora tona man nɛ di.

¹⁵ Me loo gyakaa Wurubuarɛ nombii dokolon kei doo nyi, yen wole na, balan kpaakpaa na

balan kumεε pou baa fon lee yen man ηgba mena ken ban mo loo gyakaa ne.

16 Mena doo mee yee kakyen wee kamase na maa yee kpene ken me konoo be gyae ke bu man foo Wurubuare na balan siaman ya.

17 Me ka lee Gyerusalem donoo man kulutooneη burum wole ne, ma besewo kon botoo te ma moo koba na aboo kona me tebia Gyudatena ban na baa mo fa ayematena, te me faa Wurubuare mo kedi.

18 Deban kei man te be naa man Wurubuare osom deni dinaa ken man na ma te gberaa ma wose tan, na balan dikpii mo be kpuε na man ya, te gidigidi mo te kon botoo ya.

19 Mona Gyudatena baale ban boo lee Esia teele doo ne konawo botoo. Ban te nafa kaboena nyi baa kon n siaman kebo, na nombii ken doo na dee gyoo ke man.

20 Te n gyae mo na, yela ban ba seηee kebo ne ke yako dukum ken boo naa lee ma wose man deban ken boo kyan man gyu donoo kegyiise ban gyan ne.

21 Nombii dokolon ken moo gyo me konoo yako be siaman yena nyi, ban boo yem ne baa bese fon lee yen man bela. Mena nombii kei doo te bee di me nombia gyen ne."

22 Botoo te Felisi non o wulaa o gyen de Gbengyoo Yesu nyeedon gbεε ken wose man nombia nideli ne, tuu nombia kedi wee ken see wee wole. Ken te o yakowo nyi, "Wee ken yoonootena kegyia Lisiase non de kon na, maa di n nombia kenja."

²³ Kenje ɔ yako yoonɔotena kegyia non ɔɔ mo Pɔɔl do ɔ nyinmaa man ne nyi waa keɛ ɔ dɔɔ nideli, be naa sen ɔ dɔɔ bein ya. Mɔna waa fa ɔ tebia gbɛɛ baa fa e kpene kamase ken ne hia e.

²⁴ Ke di weeya ala njaale ne, Felisi na ɔ wɛɛle Durusila non ɔ yɛɛ Gyuda alo e ne kɔɔawɔ botɔɔ. Kenje Felisi yela Pɔɔl kɔɔawɔ kaa kolosi fa wɔ, te Pɔɔl kolosiwɔ lee Kristo Yesu kelɛɛdi wose man.

²⁵ Pɔɔl ke gyakaa ɔ ne kolosi lee abɔɔ njan tenɛɛ na deeli keyɛɛ, na wose dɔɔ kedi na mena ken Yesu waa di balan pou nombia wee daale ne, gyakolon gyoo Felisi te ɔ yakowɔ nyi, “Tekaboe mena ta pɛ, me nyin ma wose na maa baake nenj bela.”

²⁶ Na ɔ sia gyakaa nyi Pɔɔl waa fa e kɔba na waa tina e yela mena dɔɔ ɔ kyaa ɔ kyaa na, ɔ te baake Pɔɔl kolosi na e.

²⁷ Kulutoonɛnse ala wɔle ne, Pokiuse Fesituse kaa dii gyoori gyoo Felisi nawɔɔ man. Mɔna ken Felisi ne gyae waa yɛɛ Gyudatena deeli dɔɔ, ɔ ta lese Pɔɔl lee deni man ya.

25

Gyoo Fesituse kedi Pɔɔl nombia

¹ Fesituse ke kɔɔn tɛɛle ken dɔɔ ɔ ne di gyoori ne, ka weeya atooro wɔle na ɔ leewɔ Kaesaria gyu Gyerusalem.

² Botɔɔ te Wurubuare saese kegyiise na Gyudatena ɔsom kegyiise moo Pɔɔl nombia njan ban kpa ɔ be yɛɛ ne kaa see ɔ siaman.

³ Ba sola Fesituse nyi waa wii wɔ na waa yela baa lese Pɔɔl kɔŋ Gyerusalem nawolo nyi, na ba te bake ba nyeeman nyi de kɔŋ mena na baa yo gbɛɛnaa man na baa deke e ko.

⁴ Kenje Fesituse tiranɔɔ nyi, “Pɔɔl waa doo deni man Kaesaria botɔɔ, nawolo nyi man gbagba maa gyu botɔɔ weeya ala kenja man.

⁵ Akpaa nyi ɔ te yɛɛ nombiikum daale na ɛ yela ɛ kegyiise baale ke sila man gyu Kaesaria na be kaa wola dukum ken ɔ be yɛɛ.”

⁶ ɔ ke kyaa be gyan weeya gyanaara yaa kufu nɛ, ɔ korowɔ gyu Kaesaria. Ke tɛɛ kena nɛ, ɔ baake nombia ŋan te ɔ yela ba moo Pɔɔl kɔŋ be siaman.

⁷ Pɔɔl ka betaa bɛɛ lee pɛ, te Gyudatena ban bɔɔ lee Gyerusalem nɛ kaa seŋawɔ kilisi e te be fiasɛɛ bɛɛ mo nombiakumɛɛ dinaana gyakaa ɔ dɔɔ, mɔna be te nyin nombii ken baa seŋ ke dɔɔ wola nyi ŋe yɛɛ ampan ya.

⁸ Pɔɔl kolosiwɔ lese ɔ nɔɔse nyi, “Ma te yɛɛ nombiikum kamase tia Gyudatena mmaraase yaa Wurubuare ɔsom deni dinaa ken ya. Ma te yɛɛ nombiikum tia Romantena gyoo dinaa mɔ ya.”

⁹ Fesituse gyaewɔ waa yɛɛ Gyudatena deeli mena dɔɔ, ɔ bɔɔse Pɔɔl nyi, “N ne gyae n ke sila man gyu Gyerusalem na me kaa di n nombia ŋan botɔɔ?”

¹⁰ Kenje Pɔɔl tiranɔɔ nyi, “Gyoo dinaa Kaesa nombia dedii dekpɔŋalan man yaa ma seŋɛ nɛ. Mena dɔɔ kebo te kaboena nyi baa di me nombia. Nyan gbagba n gyen nideli nyi ma te yɛɛ Gyudatena dukum kamase ya.

¹¹ Akpaa ma te yεε dukum keŋ kaboena nyi baa ko man na, baa tale ko maŋ, mɔɔ ne bεε ya. Mɔna akpaa nyi nombia ŋan bεε mo gyakaa me dɔɔ yεε akεrεε ŋa na, ŋolo be gyae waa tale mo maŋ do be nyiŋmaa man nyi baa ko man ya. Akpaa nne te doo na mεε sola neŋ bo, mo maŋ gyu Roman gyoo dinaa ŋon gyaŋ.”

¹² Gyoo Fesituse na ɔ kegyiise baŋ ka lee yenaŋ kolosi na dɔŋa taŋ nε ɔ kaa tiranɔɔ nyiaa, “Gyoo dinaa Kaesaria gyaŋ te n ne gyae baa di n nombia, mena dɔɔ ɔ gyaŋ te n ke gyu.”

Fesituse kekolosi na gyoo Agiripa

¹³ Ke di weeya ala nε, gyoo Agiripa na ɔ deesi Bεenise kɔŋawɔ Kaesaria kaa do Fesituse nɔɔ.

¹⁴ Be ke di weeya ala ŋaale botɔɔ nε, te Fesituse moo Pɔɔl nombia ŋan see gyoo Agiripa siaman e nyiaa, “Tobaale ŋolo kyaa kebo kei ŋon gyoo Felisi be yeli ɔ be dɔɔ deni man,

¹⁵ te debaŋ keŋ mɔɔ gyu Gyerusalem nε, Wurubuare saese kegyiise na Gyudatena ɔsom kegyiise moo nombia gyakaa ɔ dɔɔ te be yako maŋ nyi maa bu e fɔɔ.

¹⁶ Mɔna me yako wɔ nyi, daa Romantena kεε yεε yena nyi, akpaa balan bala de nyiŋ nombia te da te gyaŋee ta wɔ na baa lese be nɔɔse ya na, de bee bu fɔɔ ya.

¹⁷ Te daa na wɔ ke kɔŋ kebo nε, ma te kyaa nombia ŋan dɔɔ kyare ya, mɔna tεε kena nε, me baake nombia ŋan te me yela ba lese balee ŋon kɔŋ.

¹⁸ Te balan baŋ ŋon na wɔ be nyim nε korowɔ tɔlεε be nɔɔwoya. Nombiakumεε ŋan

man̄ ba gyuen̄ nyi nafa baa yako lee ɔ wose man̄ nɛ, na n̄an gba te be yakowɔ ya.

¹⁹ Mɔna ban̄ na Pɔɔl lee dɔŋa an̄maaren̄ bo lee be Wurubuarɛ ɔsom wose man̄, na balee n̄on bɛɛ baake e nyi Yesu n̄on ɔ ba yem te Pɔɔl ne gyɔ ɔ konɔɔ yako nyi ɔ delena nɛ wose man̄.

²⁰ Na mɔɔ gyen̄ mena ken̄ maa gyoo nombia ken̄a dinɔɔ man̄ ya, mena dɔɔ me bɔɔse Pɔɔl nyi waa sɛɛ gyu Gyerusalem na be kaa di ɔ nombia botɔɔ?

²¹ Mɔna Pɔɔl solawɔ nyi baa yela waa doo be nyin̄maa man̄ na gyoo dinaa Kaesa kedi ɔ nombia. Mena dɔɔ me yela be gyee e kelii deban̄ ken̄ maa kaa mo e gyina gyoo dinaa n̄on.”

²² Ken̄te gyoo Agiripa yako Fesituse nyi, “Man̄ gbagba ne gyae nyi maa nyii balee kei nɔɔwoya.” Te Fesituse tiranɔɔ fa e nyi, “Nyan̄ ke nyi ɔ nɔɔwoya kyoo.”

²³ Ke tɛɛ kena nɛ, gyoo Agiripa na Bɛɛnise desinaa ba wose te yoonɔɔtena kegyiise na donɔɔ kegyiise sila wɔ kaa gyoo deni ken̄ man̄ bɛɛ gyan̄ee nɛ. Be kee gyu na nɔɔnen̄ na suya silana wɔ. Te Fesituse yela ba moo Pɔɔl kɔŋ.

²⁴ Te Fesituse yakowɔ nyi, “Gyoo Agiripa na ban̄ pou e be yilaa kebo, ɛ ne naa balee kei. Gyudatena ban̄ be kyaa Gyerusalem na Kaesaria kebo kaa wiiwɔ fa man̄ nyi kaboena nyi baa ko e.

²⁵ Man̄ te naa dukum ken̄ ɔ be yɛɛ ken̄ kaboena nyi baa koe ya. Mɔna ɔ ka sola nyi Roman gyoo dinaa waa di ɔ nombia nɛ, mena dɔɔ te me yɛɛ ma gyuen̄ nyi maa mo e yelee e.

²⁶ Mɔna mɔɔ taŋ kolo kitii maa ŋmarase yelee gyoo dinaa lee ɔ wose man ya. Mena dɔɔ te ma moo e kɔŋ ε popou siaman tuturu na, nyan gyoo Agiripa gyan nyi n gyoo ɔ nombia ŋan man na, maa nyin kolo ŋmarase lee ɔ wose man yelee gyoo dinaa ŋon.

²⁷ Nawolo nyi me naawɔ ma agyuen man nyi, tekaboena nyi maa mo walaŋ ŋon ɔ doo deni man nɛ yelee gyoo dinaa keŋ nyi, mɔɔ tale wola nombiikum keŋ ɔ be yɛɛ ya.”

26

Pɔɔl kekolosi lese ɔ nɔɔse gyoo Agiripa siaman

¹ Gyoo Agiripa yako Pɔɔl nyi, “Nɛnɛɛ gbɛɛ doo, nyan gbagba tɔlɛɛ n nɔɔwoya.” Te Pɔɔl gyinaa ɔ nyinmaa adido te ɔ kolosiwɔ lese ɔ nɔɔse nyi,

² “Gyoo Agiripa, ma te yɛɛ nyeebam ŋgba gyen wee kei ma seŋɛɛ n siaman mɛɛ lese me nɔɔse lee nombia ŋan pou Gyudatena ba moo gyakaa me dɔɔ nɛ.

³ Gbagbaagba na te yɛɛ maŋ gyon nideli nawolo nyi n gyen Gyudatena mmaraase na kewɔŋee keŋ doo ŋe man nɛ pou. Mena dɔɔ mɛɛ sola neŋ nyi, nya nyin konɔɔ na n ke tei man.

⁴ Gyudatena pou gyen mena keŋ mɔɔ kyaa lee me biatɛɛ. Ba gyen mena keŋ mɔɔ kyaa maŋ gbagba me balan man na Gyerusalem donɔɔ man.

⁵ Ba gyen maŋ te yɛɛ gyen ya, te akpaa nyi baa sɛɛ yako nombii na ke gbɛɛ na, baa tale di

adansɛɛ nyi me kyanja do ɔsom mmaraase njan nyinmaase ala nɔgba Farasii baale nɛ.

⁶ Keɲ doo gyen ma seɲɛ kebo bee di me nombia yena nyi, me sia gyakaa kpene keɲ de Gbenɔyoo Wurubuare be yako see nyi waa yɛɛ fa de naanao nɛ doo.

⁷ Mena nombii kei doo te daa Gyudatena akpanalan kufu ala njan pou sia gyakaa nyi Wurubuare waa yɛɛ fa daa. Mena doo te dɛɛ som Wurubuare na sibiiyam deban kamase. Gyoo kpaakpaa, me sia gyakaa mena nombii kei doo nyi Wurubuare waa yɛɛ fa daa, keɲ doo te Gyudatena moo nombia gyakaa me doo.

⁸ Weera te dana donɲ fa njon nyi ya lɛɛ di nyi Wurubuare waa gyusu ban boo yem nɛ?

⁹ Manɲ gbagba me lɛɛwo di me konoo man nyi, kaboena nyi maa mo gbɛɛ kamase man na maa woleɛ Yesu njon o ba lee Nasarete nɛ yele.

¹⁰ Mena mo te me yɛɛwo Gyerusalem donoo man. Saese kegyiise faa manɲ gbɛɛ te me kyanja Kristotena burum to deni, te akpaa bɛɛ gyae baa ko wo mo na, mɛɛ seɲ be wole nyi ke gbɛɛ kenanɲ, baa ko wo.

¹¹ Deban kamase na me donɲɛ Gyudatena ɔsom denɛɛ man mɛɛ naase Kristotena diyem, na baa nyin tina ba kelɛɛdi keɲ yela. Me ban ka koro be doo nideli nɛ, me sila wo gyu tɛɛlese woleɛ doo ke naase wo diyem nideli.

*Pool keyako o kekyɛɛkee wose man nombia
Kpilala 9:1-19; 22:6-16*

12 Lee kei dɔɔ te Wurubuare saese kegyiise faa man be nyinmaa man tɔne ken ne fa man don, te ma moo ma nyee ban Damasekuse gbɛɛ.

13 Gyoo kpaakpaa, weesetenjen me ka koro mee gyu ken nɛ, karatete dokolon te kenmanee daale ken ne naa kela weese nɛ, leewɔ adido kaa nmaale kilisi daa na me tebia ban de donɛ nɛ.

14 De popou leewɔ yala tɛɛle man te me nyii noowoya njaale yako man Hiburu dei man nyi, 'Sɔɔl, Sɔɔl, weera te n ne naase man diyem? N ne naase n wose diyem bo nɔba mena ken bɛɛ wɔneee wonambu te non mɔ ne wɔneee ɔ wose lee wole naase ɔ wose diyem nɛ.'

15 Te me boɔsewɔ nyi, 'Nyan amote nonan me Gbenɔgyoo?' Te de Gbenɔgyoo tiranɔɔ nyi, 'Man yena Yesu non n ne naase diyem nɛ.

16 Mɔna koro sen ma lese ma wose baa wola nen, na maa mo nen yɛɛ me tobaale na n ke di adansɛɛ lee kpene ken n be naa lee ma wose man na nan maa kaa wola nen nɛ.

17 Maa lɛɛ nen lee nyan gbagba n balan, na ban ba te yɛɛ Gyudatenawɔ ya te mee kpila nen be gyan nɛ nyinmaa man.

18 Mee kpila nen baa na n kaa gyusu be sia, na baa tale lee ditinɛɛ man kɔn kenmanee man, na baa tale lee ɔbɔnsam nyinmaa man kɔn Wurubuare gyan. Na baa lɛɛ man di na Wurubuare ka mo be nombiakumɛɛ kyɛɛ wɔ na baa nyin dekyae kpu na ban Wurubuare ba lese see fa ɔ wose nɛ.'

Pɔɔl kekolosi lee ɔ tom keyɛɛ wose man

19 Mena dɔɔ gyoo Agiripa, ma te yɛɛ denjele donj lee kpene kenj Wurubuarɛ ba lese wola manj lee adido, te mɔɔ naa ke na me sia njɔba doseɛ man nɛ ya.

20 Me tanjɔbɛɛwɔ yako Wurubuarɛ nombia Damasekuse te me gyuu Gyerusalem na Gyudia tɛɛle dɔɔ pou. Kenanj wɔle te me kaa kolosi njɔ fa banj ba te yɛɛ Gyudatenawɔ ya nɛ. Me yako wɔ nyi baa kyɛɛkee lee be gbɛɛnenj kumɛɛ man na baa kɔnj Wurubuarɛ gyanj, na baa yɛɛ abɔɔ njan gyae kawola nyi ba te kyɛɛkee lee be gbɛɛnenj kumɛɛ man kɔnj Wurubuarɛ gyanj nɛ.

21 Kei dɔɔ te Gyudatena kyanja manj Wurubuarɛ ɔsom deni dinaa kenj man te bɛɛ gyae gbɛɛ baa ko manj nɛ.

22 Mɔna Wurubuarɛ ta senj me wɔle kaa lii gyɛnj, mena dɔɔ te me talewɔ senj kebo kenkenj mɛɛ di nombia kenja adanseɛ fa bia na kegyiise pou nyi, kpene kenj mɛɛ yako nɛ na kenj Wurubuarɛ akpenjkenjgyɔɔra na Mosesi be yako see nyi gyae ke kɔnj nɛ, yɛɛ dokolonj.

23 Nombii kenj bɔɔ yako see yɛna nyi, nyeeɛɛre njon Wurubuarɛ be yako see nyi waa kɔnj nɛ, waa naa diyem te njon ne gyaela waa tanjɔbɛɛ fonj lee yɛnj man, na waa wola ɔ balanj Gyudatena na banj ba te yɛɛ Gyudatenawɔ ya nɛ pou nyi, kenjmanjɛɛ kenj man baa ta na baa nyinj nyeedonj nɛ te kɔnj.”

24 Botɔɔ te gyoo Fesituse gyɔɔ Pɔɔl nɔɔ dɔɔ fae e nyi, “Pɔɔl, n nyee ne wɔlɛɛ do? N tɔne kagyɛnj beinj na doo na nenj ditenj nɛ.”

25 Kenjɛ Pɔɔl tiranɔɔ nyi, “Gyoo kpaakpaa! Ma nyee bɛɛ wɔlɛɛ ya, me sia ala kaenj. Nombia

ɲan mee kolosi ne yɛɛ nombia kpaakpaa ɲa, te ɲe doo na ɲe gbɛɛ mɔ.

²⁶ Gyoo Agiripa, n gyeɲ nombia keɲa pou man mena dɔɔ maa tale gyɔ me konɔɔ kolosi na neɲ lee me konɔɔ man. Mɛɛ lɛɛ di nyi n gyeɲ nombia keɲa man keɲ dokolonɲ koranɲ te lam n dɔɔ ya, nawolo nyi ba te yɛɛ ɲa weese ya.

²⁷ Gyoo Agiripa, n ne lɛɛ Wurubuare akpenkpenɲgyɔɔra ban nɔɔwoya di? Ma gyeɲ nyi n ne lɛɛ ɲa di.”

²⁸ Keɲte gyoo Agiripa mɔ boɔse Pɔɔl nyi, “N gyeɲ nyi nyanɲ ke tale yela maa bese Kristobaale debokeiman?”

²⁹ Te Pɔɔl tiranɔɔ nyi, “Gyeɲ bo o kyoo bo o, manɲ ne fane bo nyi Wurubuare waa yela emɛɛ na balanɲ akanɲ ban pou ɛ be tei manɲ gyeɲ wee kei ne, ɛ ka bese Kristotena ɲgba manɲ Pɔɔl ne. Mɔna be na do ɲon akyakaase bo ya!”

³⁰ Keɲte gyoo Agiripa na Fesituse ɲon ɔ seɲɛɛ Romantena gyoo dinaa nawɔɔ man ne, na Bɛɛnise na balanɲ akanɲ ban korowɔ lee deni keɲ man.

³¹ Be ka koro ne be kolosiwɔ na dɔɲa nyiaa, “Balee kei te yɛɛ dukum keɲ kaboena nyi baa ko e yaa baa do e deni ya.”

³² Keɲte gyoo Agiripa yako Fesituse nyi, “Nyi balee kei denɲ te yako nyi dɛɛ mo ɔ nombia gyina gyoo dinaa Kaesa ya na, nafɔ dɛɛ tale tina e yela.”

27

Be kamo Pɔɔl laɲ Roman

¹ Kenje be bakewo see nyi dee mo degbele dinaa na dee gyu Romantena gyoo dinaa non gyan Itali teele man. Te ba moo Poo na balan ban bo kyam to deni ne baale do yoonootena kegyia non bee baake e Gyuliose ne nyinmaa man. Gyuliose yee Roman gyoo dinaa non yoonootena kegyia nolo e.

² Te da gyoo degbele dinaa ken koo lee Adaramitium donoo man kee gyu Esia yenan donoose nan ne kya boo nooman ne, te de kuluwo lan. Na Arisitakuse non o ba lee Tesalonika donoo ken ke kyaa Masedonia teele man ne doo de man.

³ Tee kena ken ne, de gyuuwo ka gyoo Sidon donoo man, botoo te Gyuliose naa Poo waranjase te o faa e gbeye te o gyuu o tebia gyan na baa fa e kpene ken ne hia e.

⁴ De ka koro lee botoo dee gyu ken ne, na felin ne gyoo koo de gyan mena doo da moowo na Saiporose teeleebi ken lon be kilisi ke ne yenan, nawolo nyi na felin bee gyoo koo botoo ya.

⁵ Da moowo epo doo ke lan Silisia na Pamfilia teelese yenan te de ka gyoo Mira donoo ken ke kyaa Lisiase teele doo ne.

⁶ Botoo te yoonootena kegyia non naa degbele dinaa daale na ke ta lee Alekesanda kee gyu Itali te o lese daa do ke man.

⁷ Degbele ken moo daa deede te de naa diyem mo nideli weeya burum pete de ka benaa donoo ken bee baake ke Kiniduse ne. Felin ken te fa daa gbeye dee mo da nyee ban botoo ken nafa dee gyu ne ya, mena doo de gyuuwo ka mo na Kreti teele ken lon be kilisi ke ne, ata ata

kelii Salimone donɔɔ yenanɔ ɔɔɔ, nawolo nyi na felinɔ kenɔ bɛɛ gyɔɔ kɔnɔ botɔɔ yenanɔ ya.

⁸ Da moowɔ na epo nɔɔ nɔɔ, te de kaawɔ mɔ nideli pɛte de kaa lii botɔɔ kenɔ bɛɛ baake nyi Agbelese dasenɔɔe kpaakpaa, kenɔ benaa na donɔɔ kenɔ bɛɛ baake nyi Lasea nɛ.

⁹ De wɔlɛɛ debanɔ boo kenɔ ɔɔɔ ampanɔ ampanɔ, te wee kenɔ Gyudatena ne fa Wurubuarɛ kedi na waa mo ba dukum kyɛɛ wɔ nɛ kaa lanawɔ. Mena debanɔ kenanɔ na felinɔ ne yeli lonɔ ɔɔɔ keta ne yɛɛ gyakolonɔ nideli. Mena ɔɔɔ Pɔɔl kolosiwɔ fa wɔ nyi,

¹⁰ “Me tebia, ma te naa nyi dɛɛ naa diyem nideli na dee di gyerebi de gbɛɛ kei man. Na degbele dinaa kei na kasolɔse njan njaagenɔ ne gyaɛ la ke wɔlɛɛ ya, mɔna balanɔ mɔ baa yekee. Mena ɔɔɔ ɛ yela dɛɛ kyaa kebo.”

¹¹ Mɔna yoonɔɔtena kegyia njon bɛɛ Pɔɔl nɔɔwoya bo, te ɔ moo degbele dinaa kenɔ gbengyoo na saare njon wui.

¹² Kenɔte be kpa agbelese dɛɛsenɔɔe kenanɔ be dei na kekyaa kyenɔgbelelee debanɔ kenanɔ man ya. Mena ɔɔɔ be man dekpɛnɔ dinaa gyaewɔ nyi baa kyanɔ ba wose na be kaa lii donɔɔ kenɔ bɛɛ baake ke nyi Fonisi nɛ, na baa kyaa botɔɔ kyenɔgbelelee debanɔ kenanɔ man. Fonisi yɛɛ agbelese dɛɛsenɔɔe kenɔ ke kyaa Kreti tɛɛle man te ke sia tee bo weese dɛɛlee na weese dɛɛyalae nsana.

Felinɔkum kegyɔ epo kenɔ ɔɔɔ

¹³ Felinɔbii daale keɛ gyɔɔ lee ata yenanɔ nɛ, balanɔ banɔ gyuenɔwɔ nyi baa nyinɔ gbɛɛ ta ba

kegyaebii, mena dɔɔ be wɔŋee nyeele keŋ ne kyaŋ degbele dinaa seŋ debodokolon dekenken dɔɔ ne, kaa do degbele dinaa keŋ man te be kuluwɔ ta na Kreti epo nɔɔ nɔɔ.

¹⁴ Te kyare ya te felin dinaa daale gyɔɔwɔ lee weese dɛɛlee man demena dɔɔ, lee Kreti tɛɛlebii keŋ lon be kilisi ke ne yenan kon.

¹⁵ Felin keŋ gyɔɔwɔ gyaŋee na degbele dinaa keŋ mena dɔɔ ka te tale gyu ke siaman bela ya. Mena dɔɔ de yela felin keŋ wɔŋee daa gyu botɔɔ keŋ kɛɛ gyae.

¹⁶ Te de gyuuwɔ ka mo na Kauda tɛɛlebii keŋ lon be kilisi ke ne yenan, na felin bɛɛ gyɔɔ botɔɔ nideli ya, mɔna de kaawɔ pɛte de talewɔ lese degbele bii keŋ bɛɛ mo lɛɛ balan nyeeya ne lee degbele dinaa keŋ man.

¹⁷ Balan ban wɔŋee degbelebii keŋ do degbele dinaa keŋ man te ba moo ŋmeesen bake degbele dinaa keŋ na felin be nyin gyɔ ke tekerii ya. Be yeewɔ nyi degbele dinaa keŋ kaa ta dɔɔ Libia boo nɔɔ aŋasa man ya, mena dɔɔ be tisinaa degbele dinaa keŋ kanyaŋse te be tinaa degbele keŋ yela, te felin moo ke ke don dɛɛ dɛɛ.

¹⁸ Felinkum keŋ moo daa kyengben kyengben boo keŋ dɔɔ, mena dɔɔ tɛɛ kena ne te be fiasɛɛ bɛɛ lese kasolɔse lee degbele dinaa keŋ man do lon man.

¹⁹ Ke tɛɛ kena ne, ba lese degbele keŋ gbagba abɔɔ ŋan ŋaale funii leki do epo man.

²⁰ Dii weeya burum na de bɛɛ tekaa naa weese yaa kyolobiise ya, na felin keŋ mɔ gyakaa ne gyɔɔ akpanyanŋyan man, mena dɔɔ de ta teka gyakaa loo nyi dee nyin nyeedon bela ya.

21 Balan̄ ban̄ kyaawɔ weeya burum ken̄ be bee di weenɛɛ ya, ken̄te Pɔɔl korowɔ sen̄ be siaman yako wɔ nyi, “Me tebia, nyi yen̄ nyii kpene ken̄ mɔɔ yako ɲon nyi ɛ na kulu degbele dinaa ken̄ lee Kreti ya nɛ, nafa den̄ te naa diyem kei na dee di gyerebi kei mɔ ya.

22 Nɛnɛɛ mɛɛ sola ɲon bo nyi ɛ nyin̄ konɔɔ, ɛ man ɲolo be gyae waa yen̄ ya mɔna degbele dinaa ken̄ kaagen̄ ne gyae la ke wɔlɛɛ.

23 Nawolo nyi dana nelim me Wurubuarɛ ɲon me yɛɛ ɔ wui te mɛɛ som e nɛ, kpila ɔ kpilale kɔŋ me gyan̄,

24 kaa yako man̄ nyi, ‘Pɔɔl na yee ya, kaboena nyi nya gyu ka sen̄ gyoo dinaa Kaesa siaman, na baa di n nombia ɲan. Lee nyan̄ dɔɔ, Wurubuarɛ waa gyee ban̄ pou be doo degbele dinaa ken̄ man̄ nɛ.’

25 Mena dɔɔ me tebia, ɛ nyin̄ konɔɔ, nawolo nyi mɛɛ lɛɛ di nyi ɲan pou Wurubuarɛ be yako nɛ gyae ke kɔŋ ɲgba mena ken̄ ɔ be yako man̄ nɛ.

26 Mɔna dɛɛ kaa lee tɛɛlebii daale ken̄ lon̄ be kilisi nɛ dɔɔ.”

Degbele dinaa ken̄ kewɔlɛɛ

27 Weeya kufu anaarate ken̄ man nelim nɛ, na felin̄kum ken̄ sɛɛ kɛɛ wɔŋɛɛ daa Aderia epo dɔɔ. Tɛɛ nsana nɛ, ban̄ bɛɛ saa degbele dinaa ken̄ nɛ naawɔ nyi be ta benaa tɛɛlebii daale.

28 Te ba moo kpene ken̄ bɛɛ mo maa lon̄ siilin̄ nɛ mo do lon̄ ken̄ man te be naawɔ nyi ke siilin̄ man yɛɛ nawɔɔ tɔɔse sɔŋonon̄ na sao(120). Be ke gyu be siaman kyomii nɛ, ba besewɔ maa lon̄

kenj te be naawo nyi yee nawoo toose
sononaara na kufu (90).

²⁹ Be yeewo nyi degbele dinaa kenj gyae ka too
na boe, mena doo ba lese nyeela anaara nan ne
kyan agbelese senj debodokolonj ne do lonj man
degbele kenj wole. Te be fanewo nyi tee dee naa
bilenj.

³⁰ Banj bee saa degbele dinaa kenj ne yela baa
yeyu tina daa yela, mena doo ba lese degbelebii
kenj ke gyakaa degbele dinaa kenj doo ne gyakaa
lonj doo. Te ba beowo yee ngba bee gyu be kaa
funj nyeela nan ne kyan degbele dinaa senj
debodokolonj ne do lonj man degbele kenj
siaman.

³¹ Te Pooɔl yako yoonootena kegyia non na
yoonootena banj nyi, "Akpaɔ balanj kewo te kyaa
degbele dinaa kei man ya na, e be gyae e ke
nyinj nyeedonj ya."

³² Mena doo yoonootena banj tirii nmeesenj
nan boo mo kpanj na degbelebii kenj ne te lonj
wojee ke lanj.

³³ Tee kee nmanjee maa kenj ne, Pooɔl doo wo
kakyenj nyi baa di weenee. Te o yako wo nyi,
"Gyenj weeya kpaakpaɔ kufu anaara yaa ngba e
woe ne lo non, te e noo mo te daa ta kolo ya.

³⁴ Mena doo mee waase non bo nyi yaa di na
e ke nyinj nyinj nyeedonj, nawolo nyi kolo na
kolo be kyaa kenj gyae ke yee e man nolo ya."

³⁵ O kekolosi noowoya kenja tanj ne, o moo
bodobodo te o fanewo fa Wurubuaee karanj be
popou siaman, te o kara ke te o diiwo.

³⁶ Botoo te be popou woe fee wo te ba moo
weenee do be nooman.

³⁷ Daa ban pou de doo degbele dinaa ken man ne, yee balan sohonon akpen ala na sohotooro na kufu looro (276).

³⁸ Be popou kedi baa ne, ba lese weenee nan doo degbele ken man ne fun do epo man, na degbele dinaa ken ke nyin koro yun.

³⁹ Tee kee naa ken ne, be naawo ngba epo ken yenan daale te so gyoo teele daale man, na anasa doo botoo mona be ta gyen teele dokolon kenan ya. Mena doo be yee ba gyuen nyi akpaa baa tale na, baa besena degbele dinaa ken gyu ka sen botoo.

⁴⁰ Te be keere nmeesen nan boo mo kpan na nyeela nan ne kyan degbele dinaa sen debodokolon ne do lon man, te be booli nmeesen nan boo mo bake na woni ken ne kii degbele dinaa ne. Te be gyinaa degbele dinaa ken kyan adido degbele ken siaman te felin gyoo, te tuu degbele dinaa ken sia tee dekenken doo gbee.

⁴¹ Mona degbele dinaa ken siagbee gyuuwo ka gyoo anasa man te ke doowo debodokolon, te ka ateta ken nrewo gyoo anasa nan man te ke doowo ken ke bee wosi gba ya. Te felin dinaa ken ne gyoo ne yela epo lon ken gyoo degbele dinaa ken wole gbee agun kpetekpetekpete.

⁴² Yoonootena ban yee ba agyuen nyi baa ko balan ban boo kyan do deni ne pou, na be man nolo be nyin yelee ton yeu ya.

⁴³ Mona yoonootena kegyia non gyaewo waa lee Pool nyee mena doo o too wo nyi be na yee ngba mena ken boo bake see ne ya. Mena doo o yako balan ban pou nyi ban baa tale yelee na,

baa tanɓɓɛ ton ɓyoo lon man na baa yeɓɛ ton ɓyu dekenken ɗoo.

⁴⁴ Te ban ɗoo kaa ne baa ɓɗaa degbele dinaa ken be yeɓɛ ne daase pampasanse nan be kyakaree ne, na baa ton ɓyu dekenken ɗoo. Nne te de popou yeɓɔ ton ɓyu dekenken ɗoo ken ɗolo te ɗoo ya.

28

Maleta dekenken ɗoo

¹ De ka lee epo man kaa sen dekenken ɗoo ne te balan ban be kyaa botoo teɓɓii kei ken lon be kilisi ke ne ɗoo yako daa nyi, beɓ baake botoo nyi Maleta.

² Donɗɗɗetena ban keɓ de ɗoo nideli. Na oga te fiaseɓ o ne ɗɛɛ, mena ɗoo ba doo boalan fa daa nyi dee woli nawolo nyi, na waare kyaa.

³ Pɗol ke kuu daase ɗaale waa do boalan ken man ne, te boalan ogyefelin ken yela dom kenkenɗente ɗolo leewo daase nan man kaa milii o nyinmaa.

⁴ Donɗɗɗetena ban kena mena ne be yako ɗonɗa nyi, “Balee kei waa yeɓ awudiini e. Nawolo nyi, nyi o yeɓ nyeebam ɗɓba o te ɗoo epo man koran ya ne, o nombiakumɛ be gyae ke yela waa nyin nyeedon ya.”

⁵ Mɗna Pɗol ɗmanyɗ dom ɗon do boalan man, ken kolo te yeɓ e ya.

⁶ Balan ban gyuenwo nyi waa bokee, yaa gyae ke kara e lo karatete dokolon na waa yen. Mɗna ba ke daa ɓyu siaman te ba kena nyi kolo

te yεε e ya nε, be kyεεkee ba agyuen nyi balee kei waa yεε bane ηolo e.

⁷ Botɔɔ gyoo yele yena Pubiliyuse. Na ɔ tεεle benaa na botɔɔ ken de kyaa nε. Ɔ kεε de dɔɔ nideli te de kyaawɔ ɔ dεε weeya kpaakpaa atooro.

⁸ Gyoo Pubiliyuse ηonanɔ ɔ kya kaa wee kpanalan, na ɔ na kyeree. Kenɛte Pɔɔl gyuuwɔ ka mo ɔ nyinmaa gyakaa ɔ dɔɔ fane fa Wurubuare fa e, te ɔ kyɔɔ e kawee.

⁹ Ke kɔη mena nε, kaweesetena akan ban pou be kyaa Maleta tεεle ken dɔɔ nε kɔηawɔ, te Pɔɔl kyɔɔ wɔ be kawee pou.

¹⁰ Balan benan moo obuo dinaa fa daa, te be fa daa abɔɔ burum, te de ka koro lee botɔɔ dee gyuu nε, be fa daa abɔɔ ηan gyae ke hia daa gbεεnaa man nε.

Pɔɔl ka lee Maleta gyu Roman donɔɔ man

¹¹ De dii gyaalanɔna batooro tεεlebii ken dɔɔ pεte da leewɔ botɔɔ. Kenɛte da moo degbele dinaa ken kɔɔ lee Alekesanda donɔɔ man kaa sen botɔɔ dugbutu tεε nε. Ba te yεε banεε atawaase gyakaa degbele dinaa ken dɔɔ, te da gyoo ke lan.

¹² De gyuuwɔ ka gyoo Sirakuse donɔɔ man, te de kyaawɔ botɔɔ weeya atooro.

¹³ Da leewɔ botɔɔ ka gyoo Regium donɔɔ man. Tεε kena ken nε, felin daale lee ata yenan kaa gyɔ, mena dɔɔ ka weeya alate man te de gyuuwɔ ka gyoo Puteyoli donɔɔ man.

¹⁴ Botɔɔ te de naa Kristotena baale te ba sola daa nyi dee di weeya gyanaara be gyan. Nnε te de tεεwɔ menεε ka gyoo Roman donɔɔ man.

15 Kristotena ban be kyaa Roman kenyii da nkan ne, be man baale konawo kaa gyanee na daa nan Apiuse donoo man, te baale mo kaa gyanee na daa hoola deesoee denee atooro nan man. Poo kenaa wo ne, doo e kakyen te o faa Wurubuaree karan.

16 De ka gyoo Roman donoo man ne, yoonootena kegyia non faa Poo gbese nyi waa gyu ke kyaa botoo ken dei fa e ne, te ba lese yoonootee holo nyi waa gyee e.

Poo kekolosi Roman donoo man

17 Weeya atooro wole ne, Poo baake Gyudatena kegyiise ban be kyaa donoo kenan man ne gyanee. Ba ke gyanee ken ne te o yako wo nyi, "Me tebia Iseraetena, ma te yee kolo kum tia de tebia yaa tia amanberese nan de naanao ba wola daa koran ya, mona be kyana man Gyerusalem donoo man te ba moo man do Romantena nyinmaa man.

18 Ba korowo gyoo me nombia man na, be yela baa tina man yela, nawolo nyi ba te naa nombiikum ken moo yee ken kaboena nyi baa ko man ya.

19 Mona ken Gyudatena be bese doo, yela ma solawo nyi maa mo me nombia kon gyoo dinaa gyan, mona man doo ma gyan nyi daa na me tebia betan daale ya.

20 Kei doo te me baake non na maa nyin lese nombia nan man wola non. Wala non Iseraetena sia gyakaa o doo nyi waa kon ne doo te me doo akyakaase ken man ne."

21 Kenje kegyiise ban tiranoo fa e nyi, “Da te lee n wose man tone lee Gyudia teele man ya. Te de walan nolo mo ta lee botoo kon kaa yako daa kolo kum lee n wose man ya.

22 Mona dee gyae dee gyen nya agyuen nawolo nyi da gyen nyi yenan kamase na balan ne kolosi tia dikpii ken man n doo ne.”

23 Te balan ban na Poo see wee ken baa gyanee. Wee kenan kelii ne, be man balan burum konawo botoo ken Poo kyaa ne. Lee nebo kelii balinoo ne, o kolosi Wurubuaru gyoori ken wose man nombia. O moo Wurubuaru mmaraase nan o be yeli Mosesi be nmarase see ne, na Wurubuaru akpenkpengyooora noowoya anmarasen see kolosi de Gbengyoo Yesu wose man nombia fa wo na baa nyin lee e di.

24 Be man baale lee o nombia nan di mona baale doo ba te lee na di ya.

25 Mona, pena Poo noo ke si na, nombii dokolon te o yakowo te anmaaren gyoo wo, te be popou korowo yaasee. Nombii ken o be yako wo yena nyi, “Nombii ken Wurubuaru felin be tee Wurubuaru dekpenskpengyooore Yesaya doo yako fa e naanao ne, doo na ke gbue. O yako wo nyi,

26 ‘Gyu ke yako balan kewo nyi,

ε ke tei, na ε ke tei,

mona ε be gyae ε ke nyii nombia nenan man ya.

ε ke keo, na ε ke keo,

mona ε be gyae ε kena kolo ya.

27 Nawolo nyi balan kewo agyuen ta yem.

Ba te tɔ ba deŋela te be wuu be sia,
 na mena ya na nafa be sia gyae kena,
 na ba deŋela ke nyii,
 na baa nyii nombia ŋan man,
 na baa bese kɔŋ me gyaŋ,
 na maa kyɔ wɔ be kaweesee.' "

²⁸ Te Pɔɔl kolosiwɔ tɔ nɔɔ nyi, "Lee mena dɔɔ mɛɛ gyae ε ka gyeŋ nyi, Wurubuaɛ te yeli be ta mo nyeedoŋ nombia ŋan gyina baŋ ba te yeɛ Gyudatenawɔ ya nɛ. Baŋ dɔɔ baa tei ŋa."

²⁹ Pɔɔl ke yako nombia keŋa nɛ, te baageŋ baageŋ moo aŋmaareŋ koro yaasee.

³⁰ Kulutooneŋ ala sɔɔŋ na Pɔɔl kyaa botɔɔ keŋ ɔ be hare deni ɔ kyaa nɛ, na ɔ ne lɛɛ baŋ pou bɛɛ kɔŋ ɔ gyaŋ nɛ nideli.

³¹ ɔ gyɔɔ ɔ konɔɔ kolosi Wurubuaɛ gyoori keŋ na de Gbeŋgyoo Yesu wose man nombia ŋan fa balan keŋ ŋolo te tɔ e gbɛɛ ya.

**WURUBURE NOMBIA KPAAKPAA
NŌŌKEBAKESEE WŌLE**
The New Testament in the Delo language of Ghana:
**WURUBURE NOMBIA KPAAKPAA NŌŌKEBAKESEE
WŌLE**

copyright © 2006 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Delo

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Jun 2026 from source
files dated 17 May 2025

80e9f745-c10c-5e3f-94bb-9d65aa1a1b11